STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A COMUNEI ȘINTEREAG PENTRU PERIOADA 2020-2027

2020

FIŞA PROIECTULUI

Denumirea proiectului:

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A COMUNEI ȘINTEREAG PENTRU PERIOADA 2020-2027

Beneficiar:

PRIMĂRIA COMUNEI ȘINTEREAG

Str. Principală, nr. 40, sat Șintereag, judeţ Bistrița Năsăud

Proiectant general:

SC ECO MAPS SRL – Cluj

Director General ing. CĂLIN ROMAN

Proiectanţi:

dr. econ. MARIUS CRISTEA

geograf DANIELA ROMAN

ing. ADRIAN PODARU

Contract nr.: **700 / 2020**

Proiect nr.: **94 / 2020**

Cluj-Napoca, august 2020

Cuprins

Capitolul I. Analiza-diagnostic a dezvoltării socio-economice la nivelul comunei Șintereag 4
Elemente geografice generale, încadrarea în teritoriu și rețeaua de localități....4
Demografia....9
Activitatea economică....14
Agricultura....15
1.1. 15
1.2. Industria, Construcțiile și serviciile....20
1.3. Forța de muncă....22
Accesibilitate și infrastructura de transport....27
Infrastructura Tehnico – edilitară....31
1.4. Alimentarea cu apă și canalizarea....31
1.5. Alimentarea cu energie electrică și iluminatul public....33
1.6. Energia și asigurarea combustibilului pentru gătit la nivelul locuințelor....34
1.7. Telecomunicații....35
Fondul locativ....35
Educație....48
Sănătate....50
Incluziunea socială....50
Protecția mediului și managementul riscurilor....51
Patrimoniul, Cultura și sportul....55
Turismul și Activitățile Recreative....57
Capacitate Administrativă....58

Analiza Swot....64

Capitolul II. Strategia de dezvoltare a comunei șintereag pentru perioada 2020-2027....71
II.1. Contextul strategic....71
1.1. Documente strategice relevante de la nivel european:....71
1.2. Documente strategice relevante de la nivel național:....74
1.3. Documente strategice relevante de la nivel regional:....84
1.4. Documente strategice relevante de la nivel județean:....85
1.5. Documente strategice relevante de la nivel microregional:....86
1.6. Documente strategice relevante de la nivel local:....87
II.2. Viziunea și obiectivul general....88
II.3. Obiective specifice, Priorități de intervenție și acțiuni Propuse....89

Capitolul III. Planul de acțiune (operațional) și managementul implementării strategiei de dezvoltare locală a comunei Șintereag....112
III.1. Portofoliul (fișele) de proiecte prioritare ale Comunei șintereag pentru perioada 2020-2027:....112
III.2. Pașii necesari pentru implementarea proiectelor prioritare....122
III.3. Managementul implementării strategiei. Comunicarea aferentă acesteia....124
III.4. Monitorizarea implementării strategiei și evaluarea acesteia....128

CAPITOLUL I. ANALIZA-DIAGNOSTIC A DEZVOLTĂRII SOCIO-ECONOMICE LA NIVELUL COMUNEI ȘINTEREAG

ELEMENTE GEOGRAFICE GENERALE, ÎNCADRAREA ÎN TERITORIU ȘI REȚEAUA DE LOCALITĂȚI

Comuna Șintereag este amplasată în partea central-vestică a județului Bistrița-Năsăud (unitate administrativ-teritorială încadrată în categoria NUTS 3), integrat în Regiunea Nord-Vest (NUTS 2) și parte a regiunii istorice a Transilvaniei. Comuna se află la 23 km municipiul Bistrița și la 10 km de orașul Beclean, cele mai importante centre urbane din județ. Din punct de vedere administrativ, aceasta se învecinează la nord cu comunele Nimigea și Dumitra, la est cu municipiul Bistrița , la sud cu comuna Șieu-Măgheruș, la vest cu comuna Chiuza și Orașul Beclean.

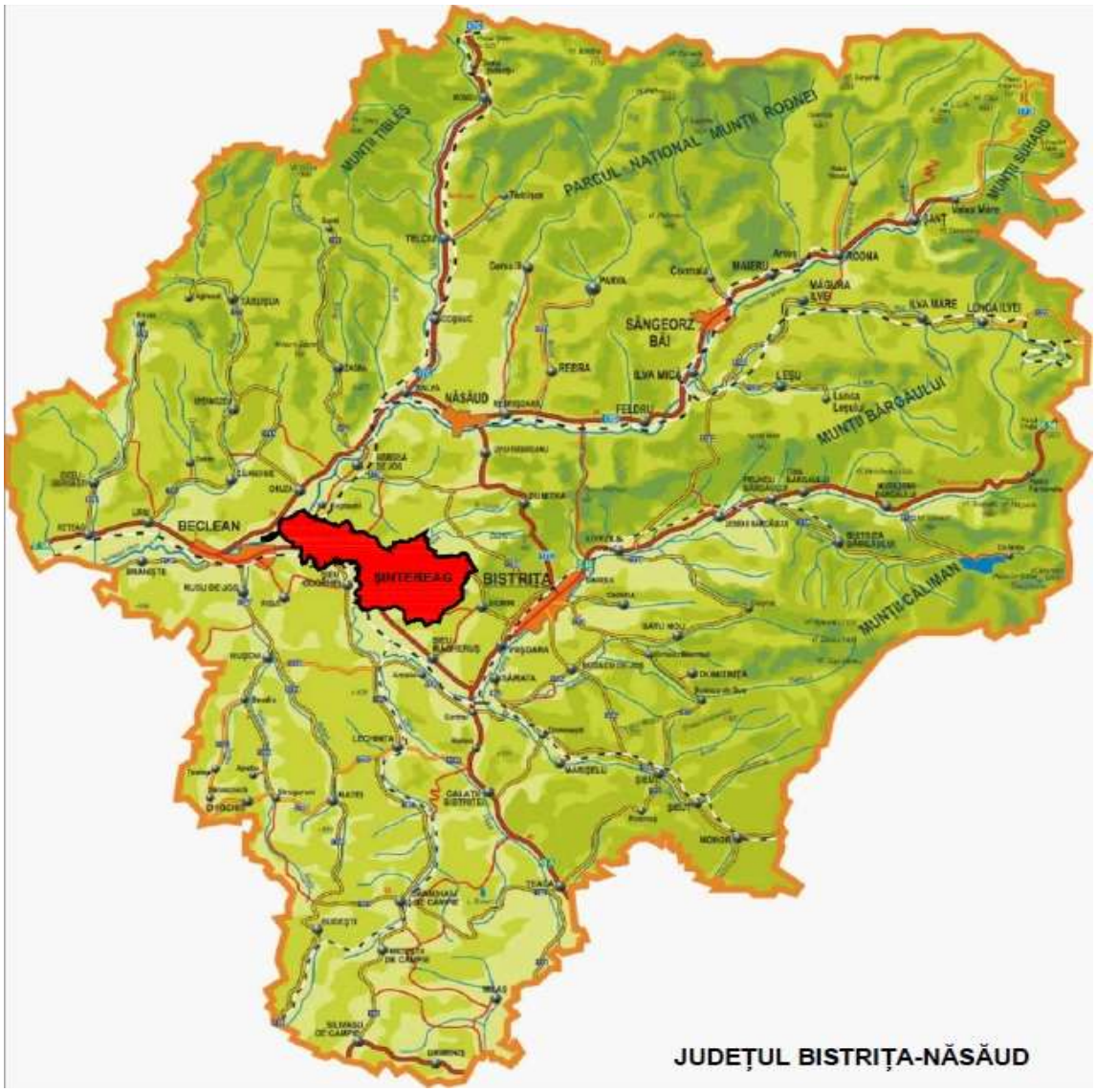

FIGURĂ 1 - POZIȚIONAREA COMUNEI ȘINTEREAG ÎN CONTEXT JUDEȚEAN

Sursa: Planșă proprie

Satul Șintereag, reședința comunei, este atestat documentare din anul 1325, sub denumirea sa în maghiară „Somkerek”, existând ca și domeniu feudal în administrația diferitelor familii nobiliare din nordul Transilvaniei. Satul Blăjenii de Jos este și el atestat 109 ani mai târziu, în 1434, sub denumirea de Blăjeni (Blașfalău), luând naștere în urma deciziei regelui Sigismund, prin care au fost dobândite o serie de moșii de către proprietarii locali. Localitatea Blăjenii de Sus nu are o dată de atestare documentară precisă, însă datorită proximității și similarității cu Blăjenii de jos cele două sunt în general considerate ca având aceiași dată de atestare. Satul Cociu este atestată documentar în anul 1329 când este pomenit pentru prima dată ca făcând parte din domeniul grofului din satul Șieu-Odorhei, împreună cu alte sate din împrejurimi. Prima atestare documentară a satului Șieu-Sfântu este în 1174 cu numele Igalia, fiind o așezare rurală maghiar-secuiască. În schimb satul Caila nu are o atestare documentare certă, astfel că apariția sa rămâne speculativă, cel mai probabil fiind asemănătoare celorlalte localități din zonă. Comuna Șintereag a făcut parte timp de aproape 800 de ani din Regatul Ungariei, iar în perioada interbelică aceasta a făcut parte din județul Someș, plasa Beclean. În perioada comunistă aceasta va fi integrată în regiunea Rodna (raionul Beclean), între 1950-1952, și mai apoi în regiunea Cluj (raionul Beclean), între 1952-1968. Ulterior reformei administrative din 1968 comuna va ajunge în componența județului Bistrița-Năsăud din care face parte și astăzi.

Comuna are o suprafață totală de 73,40 kmp (aprox. 7.082 ha), fiind una dintre comunele cu o suprafață medie la nivelul jud. Bistrița-Năsăud. Ea este alcătuită din 7 localități componente: Șintereag (reședința comunei) Blăjenii de Jos, Blăjenii de Sus, Caila, Cociu, Șieu–Sfântu, Șintereag–Gară. În ceea ce privește distribuția populației în teritoriu putem observa că satul Cociu este cel mai populat, ajungând la 29% din populația totală a comunei, urmat de satele Șintereag cu 25%, Șieu–Sfântu cu 12%, Blăjenii de Sus cu 11%, Blăjenii de Jos cu 10%, Caila cu 8% și satul Șintereag–Gară cu 5%.

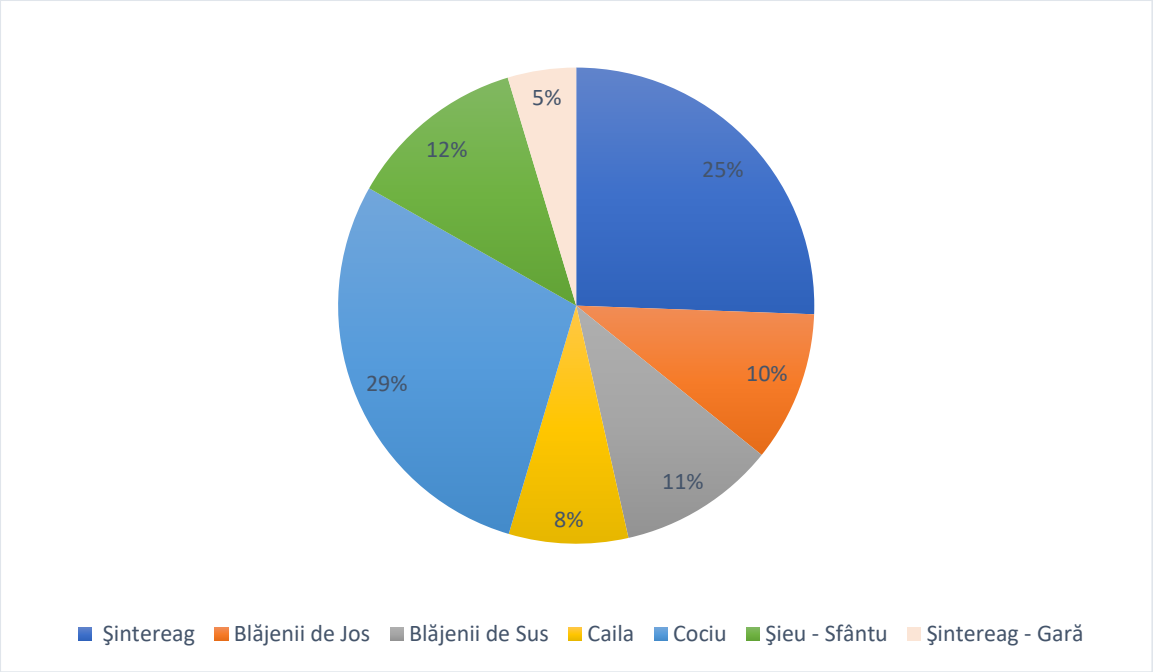

FIGURĂ 2 - POPULAȚIA STABILĂ PE SATE COMPONENTE

Sursa: Primăria Șintereag

Comuna este așezată în partea de nord-est a Câmpiei Transilvaniei, într-o zonă de tranziție geografică de la zona luncii Someșului la dealurile domoale ale Câmpiei Transilvaniei. Relieful este predominant colinar, puternic fragmentat și erodat, iar altitudinea în aria comunei variază între 252 metri în extremitatea vestică a acesteia și 597 metri în extremitatea estică, în zona satelor Blăjenii de Sus și Caila. Pe teritoriul comunei Șintereag regăsim patru subunități de relief, din două trepte diferite:

- Culoarele Someşului Mic și Mare – este întâlnit în extremitatea vestică și aparține treptei depresionare, aici întâlnindu-se cele mai mici altitudini din aria comunei;
- Depresiunea Dumitra – este întâlnită în partea centrală a zonei și în apropierea culoarelor Someșului, aparținând treptei depresionare și suplinind lipsa reliefului de câmpie;
- Dealurile Bistriței – sunt situate în partea de est a comunei și aparțin treptei de dealuri;
- Dealurile Lechinței – sunt situate pe o suprafață foarte mică în partea de sud, aparținând treptei de dealuri.

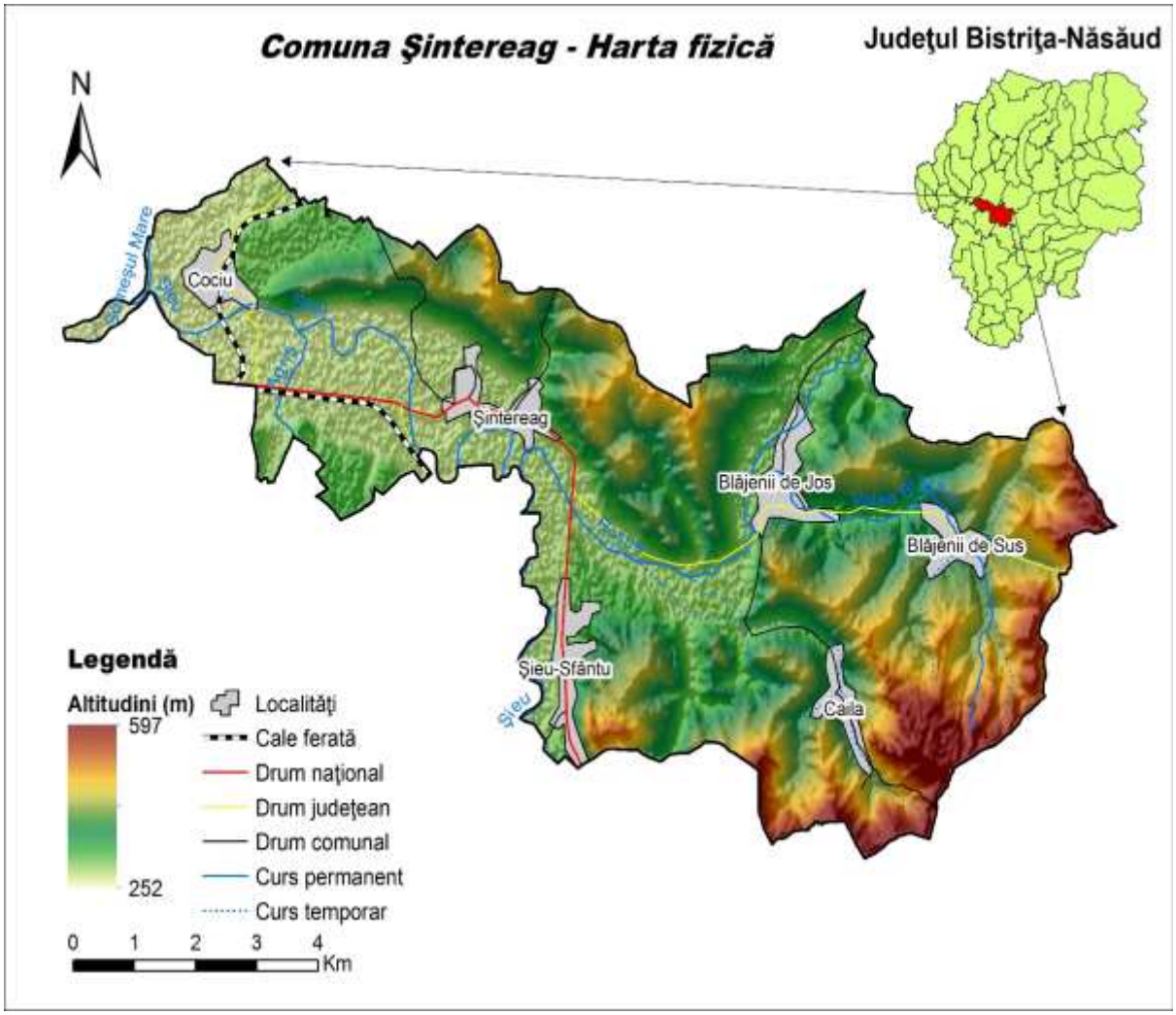

FIGURĂ 3 -HARTA FIZICĂ A COMUNEI ȘINTEREAG

Sursa: ECO MAPS. PUG Comuna Șintereag

Din punct de vedere geologic, pe teritoriul comunei predomină zona deluroasă în care se întâlnesc depozite de argile marnoase, nisipuri și tufuri. Acestea sunt preponderente în zonele deluroase din estul comunei, în timp ce partea centrală și extremitatea vestică a comunei sunt formate în special din nisipuri și pietrișuri favorabile culturilor cerealiere, dar mai ales plantațiilor de viță de vie și pomi fructiferi.

Solurile prezente în arealul comunei fac parte din categoriile: Erodisolurile, Regosolurile, Lăcoviştile, Litosolurile, Luvisolurile, Solonceacul, Solurile aluviale, Solurile brune și Solurile pseudogleice luvice - astfel că diversitatea la nivelul solurilor este una ridicată. Datorită acestei diversități nu există tipuri preponderente, însă se observă anumite tendințe determinate de particularitățile geografice din zonă. În acest sens Erodisolurile, Lăcovişti, Litosolurile, Luvisolurile și Solurile Aluviale sunt prezente în special în zona centrală și de vest, unde înălțimea este redusă și rețeaua hidrografică mai densă. În partea deluroasă din zona estică a comunei predomină solurile brune luvice (care se extind relativ și în zona nordică), solurile brune – eu mezobazice tipice și erodate și Solonceacuri. În aceste condiții este evident că solurile sunt favorabile culturii plantelor în special în zona centrală și de vest a comunei, unde fertilitatea solului este mai crescută și rețeaua hidrografică mai densă. La nivelul pășunilor din zona deluroasă estică a comunei, pentru a evita scăderea productivității, e necesară implementarea măsurilor din planul de amenajament pastoral.

Rețeaua hidrografică este complet tributară râului Someș, care la nivel macro este unul dintre cele mai importante elemente hidrografice ale întregii regiuni de nord a Transilvaniei. Principalele cursuri de apă existente, pe lângă râul Someș, sunt Șieu, Agriș, Roșua și Valea Băleni, care sunt cursuri de apă permanente ce prezintă o stare ecologică preponderent bună. La acestea se mai adaugă o serie de cursuri de apă temporare care apar în special în zonele de nord, est și sud ale comunei. Acestea apar mai ales în perioadele cu precipitații ridicate. De asemene pe teritoriul comunei se desfășoară un corp de apă subterană relativ întins. Acest corp de apă freatică, de tip poros permeabil, este localizat în depozite aluvionare, de vârstă cuaternară, ale luncii și teraselor râului Someșul Mare și ale afluenților acestuia - Bistrița, Budac, Șieu, Dipşa și Lechința.

Din punct de vedere climatic, zona este caracterizată de un climat continental moderat cu nuanțe oceanice, această microregiune fiind influențată într-o mare măsură de circulația vestică. Circulația nordică reprezintă și ea o componentă importantă a dinamicii maselor de aer din această regiune, astfel rezultând o cantitate suficientă de precipitații. Din partea de nord se exercită influențe de aer polar predominant reci, uscate și stabile, caracterizate prin temperaturi foarte scăzute la limita inferioară, care produc frecvent inversiuni termice și uneori o pătură noroasă la nivelul superior al inversiunii. Relieful are și el o influență complexă asupra microclimatului local, în special pe axele Est-Vest și Centru-Periferie unde are loc trecerea între treptele de relief. Temperatura medie anuală variază între 7,7 și 9,0 °C în cuprinsul comunei, acestea prezentând și ele maxime în zona de vest, în lunca Someșului, și minime înregistrate în extremitatea deluroasă estică. Valoarea medie anuală a umezelii relative este de 78% în comuna Șintereag și cantitatea precipitațiilor atmosferice este de 550 – 600 l/mp, acestea fiind invers proporționale cu temperatura medie anuală în ceea ce privește distribuția teritorială.

Vegetația comunei Șintereag este specifică regiunii de dealuri și podișuri din nordul Podișului Transilvaniei. Pădurile sunt întâlnite izolat în zona nordică și estică a comunei, fiind caracterizat de specii de foioase amestecate cu carpen, fag, paltin de câmp, ulm, tei, cireș

sălbatic, măr pădureț, păr pădureț etc. Acestea reprezintă însă doar 15% din suprafața totală a comunei. În zona deluroasă caracterizată de pășuni și fânețe se întâlnesc specii de plante ierboase precum: barba ursului, feriga, floarea broștească, floarea de leac, untișor, calcea calului, negrușcă, dediței, bujor românesc, curpen de pădure, rutișor, măceș, păducel etc. și specii de arbori și arbuști, în timp ce în zona de luncă sunt prezente plante specifice precum salcia albă, răchită fragedă, răchită roșie, mlaje, aninul alb, anin negru și plop.

În cazul faunei, la nivelul comunei regăsim mai ales specii de mamifere tipice zonei de silvostepă, precum iepuri, șoareci de câmp, mistreți, lupi, vulpi, căprior etc. Dintre păsări, regăsim efective de cuc, privighetoare, coțofană, pițigoi, barză, rândunică, fazan, rațe sălbatice etc.

DEMOGRAFIA

Datele INS estimează că la 1 ianuarie 2020 în comuna Șintereag își aveau domiciliul 3623 persoane, fiind una dintre comunele cu o populație medie la nivel județean. Comparată cu anul 1990 populația a cunoscut o scădere puternică, de -10% (409 persoane), mult mai ridicată față de media județeană de -2% și cea națională de -4,6%.

În anul 2020, din totalul locuitorilor din localitate, 1814 erau de sex feminin și 1809 erau de sex masculin, astfel că există un echilibru aproape perfect în structura pe sexe a populației. Numărul persoanelor de sex masculin este ușor mai ridicat în rândul persoanelor tinere și adulte, în timp ce femeile sunt mai numeroase după vârsta de 60 de ani, pe fondul unei speranțe de viață mai ridicate cu circa 6-7 ani față de cea a bărbaților.

În structura pe vârste putem observa că doar 13% din totalul populației are vârste cuprinse între 0 -14 ani, 60% aveau vârste între 15-59 și 27% aveau vârste de peste 60 de ani. Prin comparație ponderea persoanelor tinere se situează sub media județeană (16%) și cea națională (14,5%), iar în ceea ce privește persoanele vârstnice acestea au o pondere peste media județeană (20,7%) și cea națională (23,2%). În aceste condiții raportul dintre numărul persoanelor vârstnice și cel al persoanelor tinere este de 2, indicând că populația comunei se află într-un proces avansat de îmbătrânire.

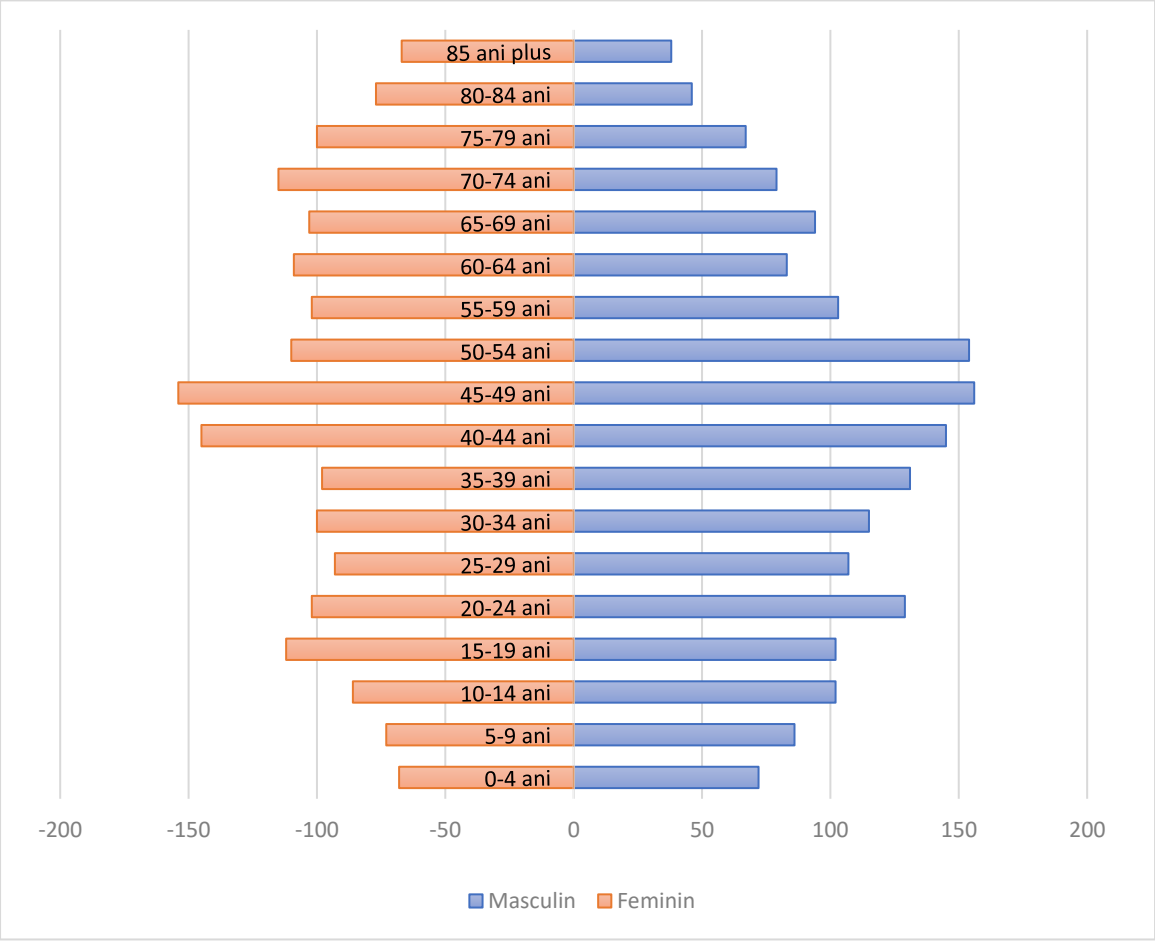

FIGURĂ 4 - PIRAMIDA VÂRSTELOR LA NIVELUL COMUNEI ȘINTEREAG ÎN ANUL 2019

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

Piramida vârstei variază pe diferitele grupe de vârstă. Ea prezintă o bază îngustă și în curs de restrângere, mai ales la grupa de sub 5 ani, care este atribuită reducerii treptate a natalității după 1990. Zona mediană a piramidei, care corespunde populației apte de muncă este foarte bine reprezentată, mai ales în cazul persoanelor de sex masculin cu vârsta de 40-54 de ani, corespunzând ratei ridicate a natalității din perioada comunistă (așa-numiții ”decreței”). Vârful piramidei este unul relativ larg, mai ales în cazul femeilor, acesta prezentând tendința de lărgire continuă datorită creșterii speranței la viață.

Aceasta configurație a piramidei arata o bază demografică precară, fenomenul îmbătrânirii populației fiind tot mai avansat. Perspectivele demografice ale comunei sunt defavorabile în următorul deceniu. Pe măsură ce generația numeroasă a ”decreților va ajunge la vârsta de pensionare în jurul anului 2030 și resursele forței de muncă locale se vor diminua, gradul de dependență a persoanelor vârstnice va crește și va avea un impact negativ asupra țesăturii sociale locale. La această scădere a populație tinere, pe lângă sporul natural negativ, va contribui cel mai probabil și migrația (internă și externă), persoanele tinere în general prezentând un interes crescut pentru viața în mediul urban.

Tendința de scădere a populației este prezentă la nivel local încă din anii 60 ai secolului trecut, când autoritățile comuniste au demarat un amplu proces de industrializare și urbanizare, care a vizat mai ales municipiul Bistrița. Astfel în perioada 1966 -2011 populația a cunoscut o scădere de 22%, reprezentând 991 de persoane pe care comuna le-a pierdut din cauza sporului natural și migratoriu negativ. Amplasarea comunei, între 2 centre urbane importante din județ, a atenuat în într-o oarecare măsură tendința de scădere a populației datorită posibilității de practicare a navetismului, dar a și expus-o pe aceasta influențelor de atracție exercitate de centrele urbane. Fenomenul de migrație către urban a afectat mai ales satele mai izolate, precum Blăjenii de Jos, Blăjenii de Sus și Caila, în timp ce în Șintereag, Cociu, Șieu-Sfântu și Șintereag-Gară, cu o accesibilitate mai bună, navetismul a fost preferat migrației definitive, acestea fiind mai stabile demografic.

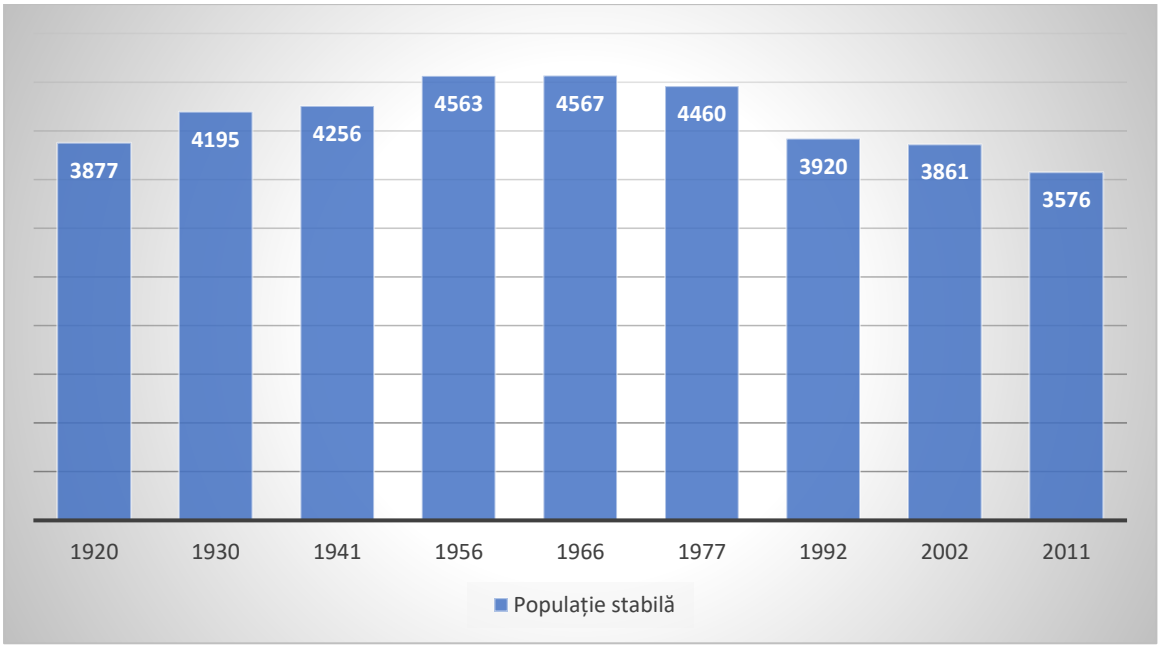

FIGURĂ 5 - POPULAȚIA STABILĂ ȘINTEREAG LA RECENSĂMINTELE DIN PERIOADA 1920-2011

Sursa: INS. Rezultatele definitive ale recensămintelor

În privința structurii etnice, conform datelor recensământului din 2011, majoritatea locuitorilor sunt români (86,6% din totalul populației). De asemenea în comună este prezentă și o comunitate romă care reprezintă oficial 2,5% din totalul locuitorilor, dar care este în realitate mai numeroasă. Prezența etnicilor maghiari s-a diminuat constant în secolul al XX-lea, de la peste 15% din totalul populației în 1930, la doar 8% în 2011. Aceștia sunt concentrați mai ales în satele Șintereag și Șieu-Sfântu, unde reprezintă încă circa 20% din totalul populației. Comunitatea de evrei din comună, care reprezenta în 1930 circa 4% din totalul populației, a dispărut complet încă din timpul Holocaustului, iar cea de romi a crescut ușor (în realitate însă, creșterea a fost mai mare, dar unii dintre aceștia s-au declarat români la recensământul din 2011), fiind concentrată mai ales în satele Blăjenii de Sus și Șintereag-Gară. Tot în Șintereag-Gară există o mică comunitate de ucraineni.

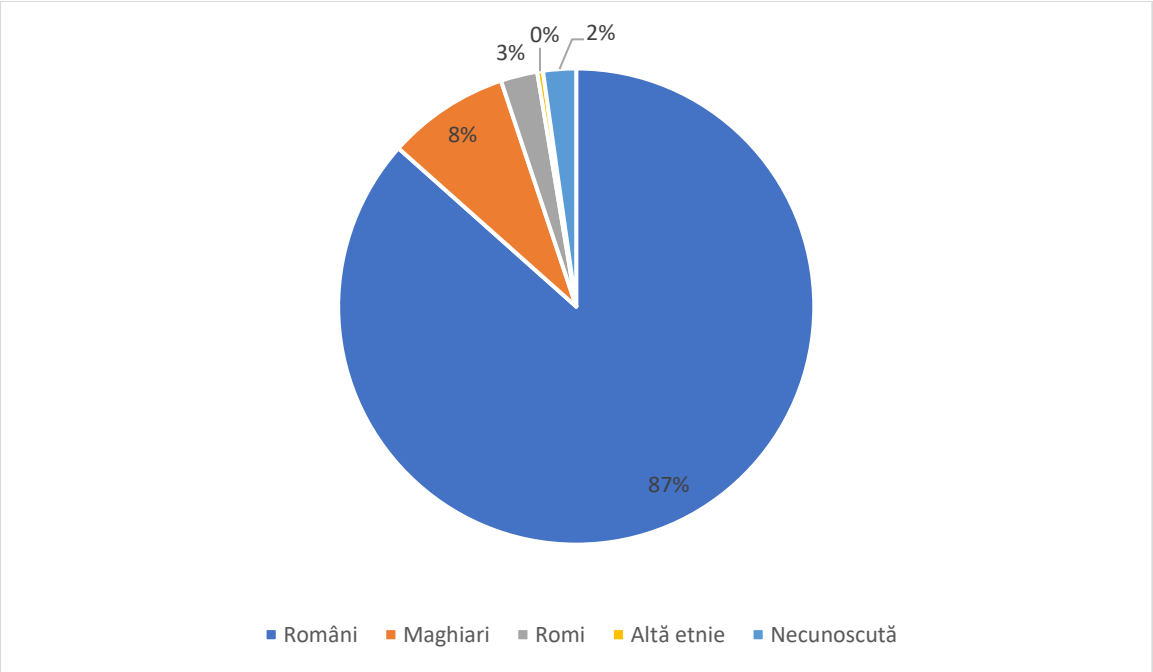

FIGURĂ 6 - STRUCTURA ETNICĂ A POPULAȚIEI COMUNEI ȘINTEREAG, LA RECENSĂMÂNTUL DIN 2011

Sursa: INS. RGPL 2011

Din punct de vedere confesional, peste 78% dintre locuitori s-au declarat la recensământul din 2011 ortodocși, fiind urmați de penticostali (8,8%) și reformați (8,1%), în timp ce restul cultelor (greco-catolici, romano-catolici, adventiști, baptiști, unitarieni, evanghelici) numărau puțini adepți. Față de recensământul din 1930, se observă o scădere drastică a ponderii greco-catolicilor, de la 32% la sub 1%, pe fondul desființării acestei biserici de către autoritățile comuniste și a trecerii forțate a credincioșilor la ortodoxism. De asemenea, numărul reformaților și al romano-catolicilor a scăzut la jumătate, o dată cu reducerea ponderii maghiarilor, iar cultul israelit a dispărut complet încă din anii 40. În schimb, au crescut rapid

cultele neoprotestante, mai ales cel penticostal, cu o pondere ridicată mai ales în satul Cociu (circa 20% din totalul populației).

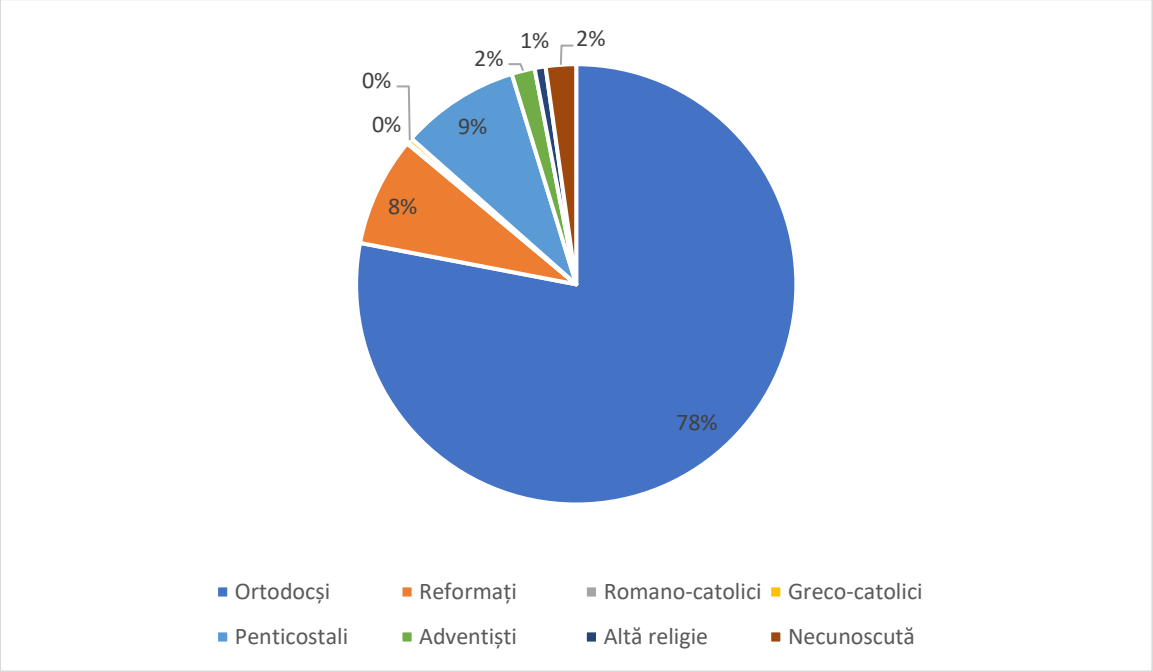

FIGURĂ 7 - STRUCTURA CONFESIONALĂ A POPULAȚIEI COMUNEI ȘINTEREAG, LA RECENSĂMÂNTUL DIN 2011

Sursa: INS. RGPL 2011

În perioada 2008-2018 numărul peroanelor decedate a depășit an de an număr de persoane nou născute, sporul natural cumulat fiind unul negativ (-279 de persoane). Acesta este unul dintre efectele procesului de îmbătrânire este din ce în ce mai accelerat, care a condus la un dezechilibru demografic încă din anii 70-80 ai secolului trecut, vizibil mai ales în satele Blăjenii de Jos, Blăjenii de Sus și Caila.

Rata natalității în comună a fost în anul 2018 de 12‰, peste media județeană (10,7‰) și națională (8,6‰). În. schimb, rata mortalității a fost și ea de 18‰, mult peste media județeană (10,3‰) și cea națională (11,8‰). Astfel, deficitul natural a ajuns la -6‰, mult mai ridicat decât cel de la nivelul județului Bistrița – Năsăud (+0,4‰) și decât cel de la nivelul României (-3,2‰).

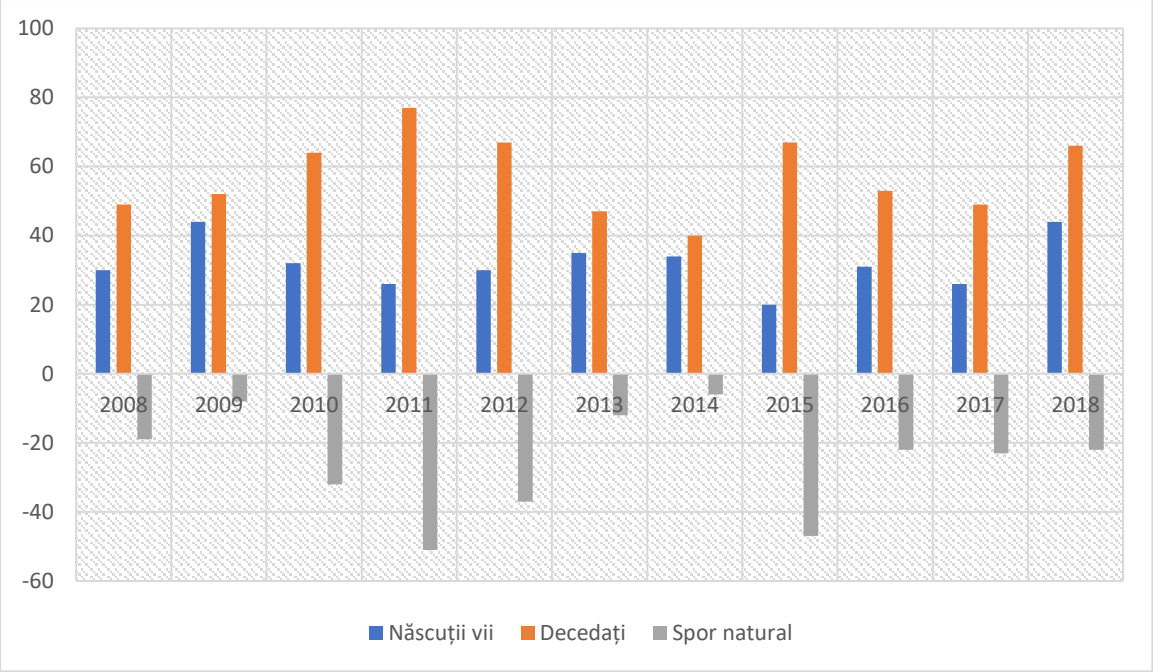

FIGURĂ 8 - MIȘCAREA NATURALĂ A POPULAȚIEI COMUNEI ȘINTEREAG ÎN PERIOADA 2008-2018

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

În anul 2018 în comună s-au înregistrat 21 de căsătorii, rata nupțialității fiind de 5,7‰, sub media județeană și cea națională de 6,4‰. Astfel, în ultimii 10 ani, au fost întemeiate peste 180 de noi familii la nivel local, dar care nu a avut efecte considerabile asupra ratei natalității din comună. Numărul divorțurilor înregistrate la nivel local a fost de 4 în anul 2018, rezultând o rată a divorțialității de 1‰, valoare similar cu media județeană și națională.

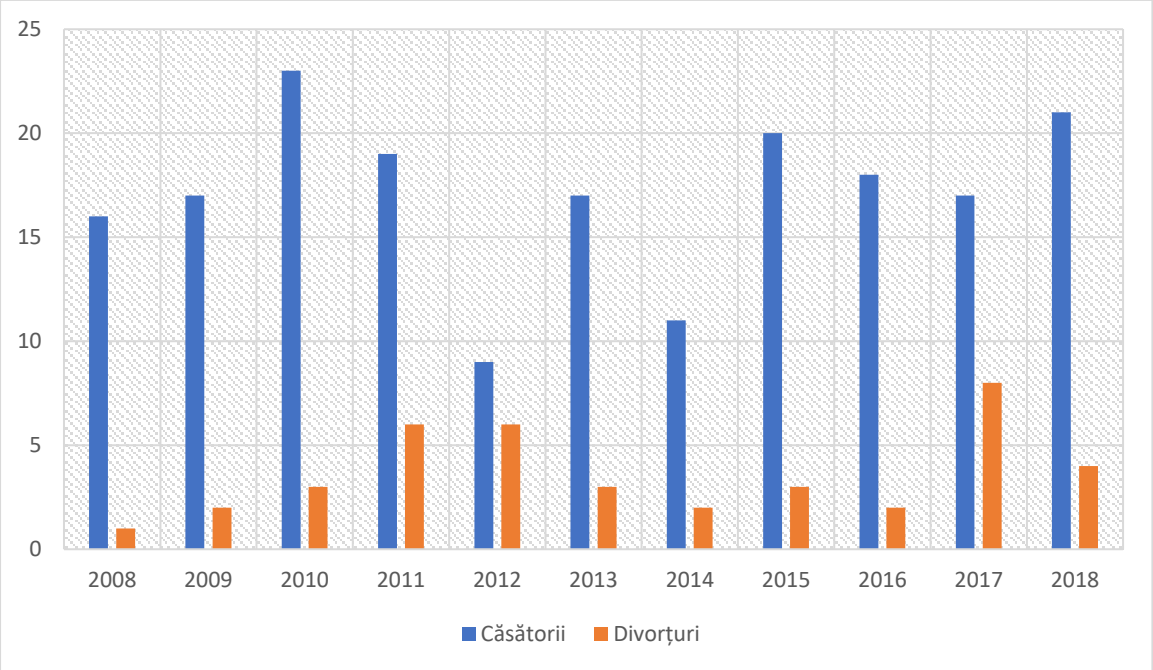

FIGURĂ 9 - NUPȚIALITATEA ȘI DIVORȚIALITATEA ÎN COMUNA ȘINTEREAG ÎN PERIOADA 2008-2018

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

Sporul migratoriu în intervalul 2008-2018 a fost unul pozitiv (+20 persoane), lucru care a ajutat la încetinirea procesului de scădere a populației. Perioada ulterioară anului 2013 a cunoscut o tendință de creștere a migrației interne, în fiecare an numărul sosirilor depășind numărul plecărilor din localitate. Acest lucru indică un fenomen de remigrație urban-rural (întoarcerea la locurile de baștină a celor plecați în orașe în trecut), dar și de suburbanizare (preferința unor orășeni pentru ridicarea unei locuințe în satele din apropiere, unde există terenuri mai generoase, mai ieftine, peisaje mai atractive etc.).

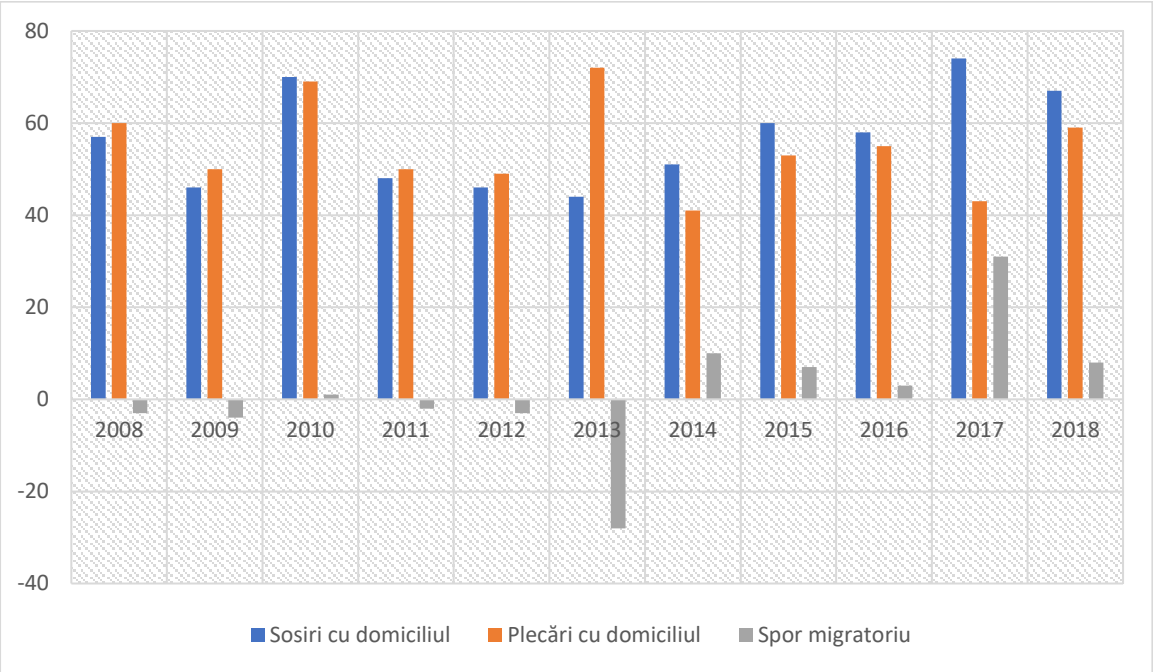

FIGURĂ 10 - MIȘCAREA MIGRATORIE A POPULAȚIEI COMUNEI ȘINTEREAG, ÎN PERIOADA 2008-2018

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

Conform recensământului din anul 2011, 305 persoane rezidente în comuna Șintereag (8% din populația stabilă) erau plecate în străinătate. Dintre aceștia 174 erau de sex masculin și 131 erau de sex feminin, 150 fiind plecate temporar, în timp ce 155 erau plecate pe o perioadă îndelungată. Date mai exacte cu privire la amploarea fenomenului migrației externe vor putea fi obținute doar la recensământul din 2021, dar putem estima că între 10-15% dintre locuitori lucrează în străinătate, ceea ce ar înseamna un procent de 20-30% din forța de muncă totală.

ACTIVITATEA ECONOMICĂ

Odată cu prăbușirea regimului comunist, la începutul anilor 90, a avut loc un proces de transformare economică în sectorul primar, fostele cooperative agricole fiind desființate și terenurile retrocedate proprietarilor. Tot în această perioadă producția industrială din orașele din zonă a intrat într-un declin, ceea ce a redus rata navetismului și a antrenat migrația internă, apoi externă. Ultimele două decenii au marcat însă un reviriment al activității economice din zonă, astfel că la nivel local s-au înființat mici unități din sfera agriculturii,

producției industriale, comerțului și serviciilor, atrase și de poziționarea favorabilă a comunei pe un drum european, între două orașe. De asemenea, o parte însemnată dintre localnici se deplasează încă la locurile de muncă din Beclean și Bistrița. Toate acestea fac ca situația economică a comunei să fie una mediu-favorabilă în context județean.

1.1. AGRICULTURA

Datele colectate în cadrul recensământului agricol din anul 2010 sugerează că, la nivelul comunei Șintereag, existau 1204 exploatații agricole, cu o suprafață totală de 5.612 ha, dintre care 5.236 ha aveau destinația de suprafață agricolă, reprezentând 74% din totalul suprafeței administrative a comunei. Din totalul exploatațiilor existente în comună 72% (868 exploatații) aveau destinație mixtă, 27% (331 exploatații) aveau ca destinație producția vegetală și doar 1% (5 exploatații) erau axate exclusiv pe creșterea animalelor.

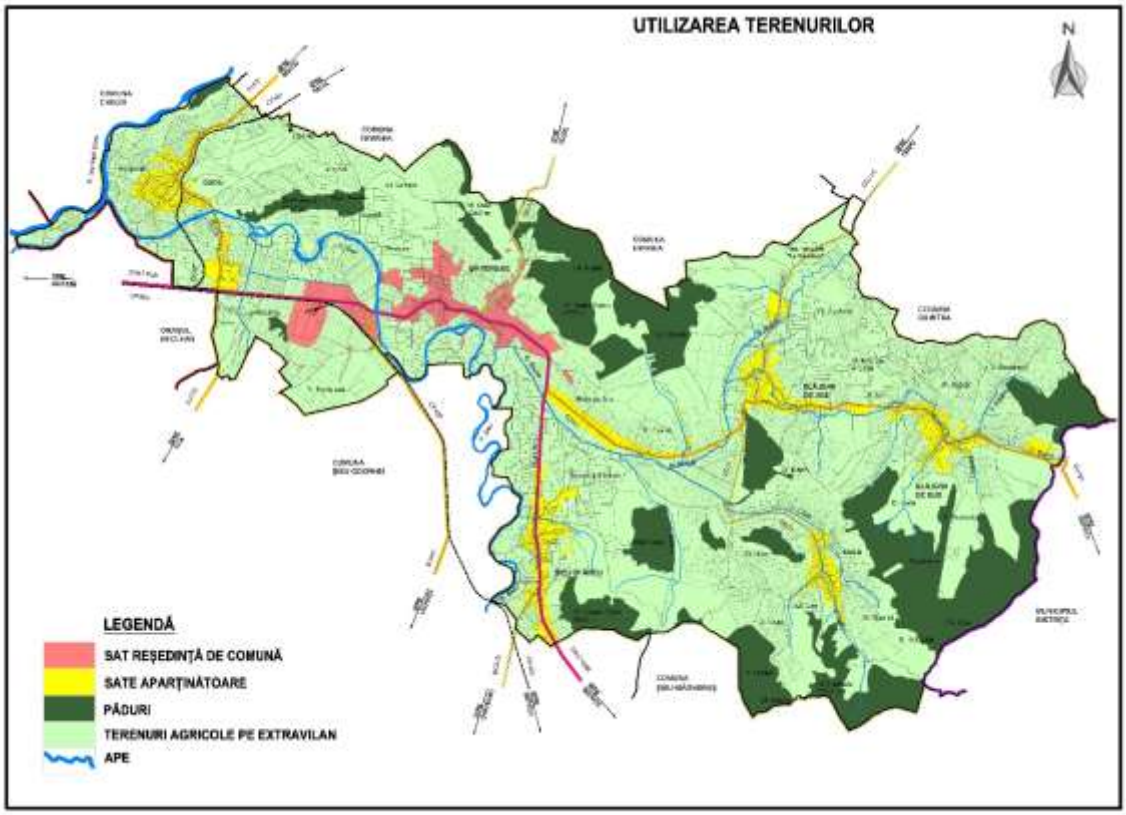

FIGURĂ 11 - MODUL DE UTILIZARE AL TERENURILOR DIN COMUNA ȘINTEREAG

Sursa: Planșă proprie pe baza PUG Șintereag

Mărimea medie a unei exploatații agricole în comună este de 4,3 ha, conform recensământului din 2010, situându-se peste media județeană (3,72 ha) și cea națională (3,5 ha). Dintre cele aproape 1200 de exploatații prezente în comună, 6 administrau peste 100 ha, una între 20-30 ha, 181 între 5-20 ha în timp ce aproximativ 84% dintre exploatații administrau sub 5 ha. Din perspectiva suprafeței agricole utilizate 39% erau lucrate de ferme care administrau peste 20 ha, iar 34% erau lucrate de ferme care administrau sub 5 ha. Prin

urmare o parte dintre fermele comunei nu sunt competitive economic la nivel european, aceste ferme de mărimi mici având producția axată pe autoconsum.

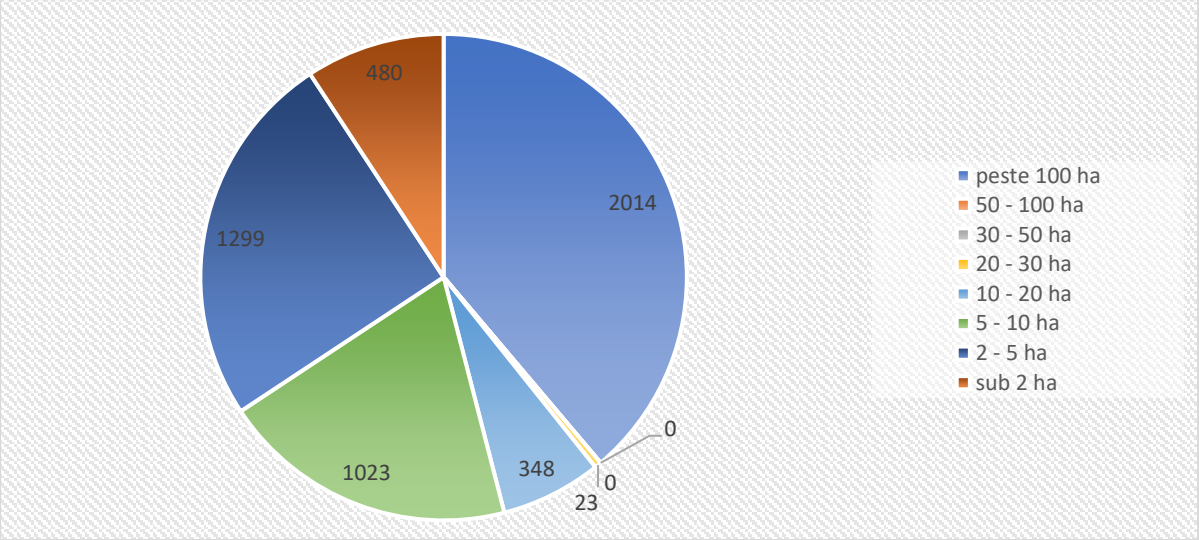

FIGURĂ 12 - SUPRAFEȚELE DE TEREN AGRICOL UTILIZAT LA NIVELUL COMUNEI ȘINTEREAG, FUNCȚIE DE MĂRIMEA FERMEI, LA RECENSĂMÂNTUL DIN 2010

Sursa: INS. RGA 2010

Dacă în cazul pășunilor putem întâlnii exploatații mari (6 blocuri de 2014 ha, fiind vorba despre pășunea comunală concesionată asociațiilor de crescători de animale, cooperativelor agricole și întreprinderilor individuale din domeniul zootehniei), în cazul terenurilor arabile exploatațiile sunt mult mai restrânse teritorial, neexistând exploatații care să administreze peste 10 ha.

Din perspectiva formei de proprietate a terenurilor agricole utilizate domina exploatarea direct de către proprietari (fie ei publici sau privați), cu un procent de 75% din terenuri, urmată de terenurile exploatate în regim gratuit cu o pondere de 22% din totalul terenurilor. Celelalte regimuri de exploatare (de ex. arenda, lucrul în parte) sunt puțin folosite la nivel local. Gradul ridicat al proprietarilor care lucrează propriile exploatații este un indicator al existenței agriculturii tradiționale, care predomină în domeniul producției vegetale.

Ca și destinație, din totalul de 5187 ha utilizate la nivelul comunei, 73% erau utilizate ca pășuni și fânațe, în timp ce doar 24% era folosit drept teren arabil. Grădinile familiale, livezile și viile aveau procente nesemnificative din totalul suprafețelor agricole, la care se adaugă și 49 ha neutilizate. Structura suprafeței agricole este strict legată de condițiile geografice ale zonei, majoritatea terenurilor arabile fiind localizate în zona vestică a comunei, în lunca râului Someș, și pe arii restrânse în partea centrală, în timp ce estul, nordul și sudul comunei sunt

suprafețe deluroase preponderent utilizate ca și pășuni și fânațe. Acest lucru indică un potențial foarte ridicat de dezvoltare al sectorului zootehnic la nivel local.

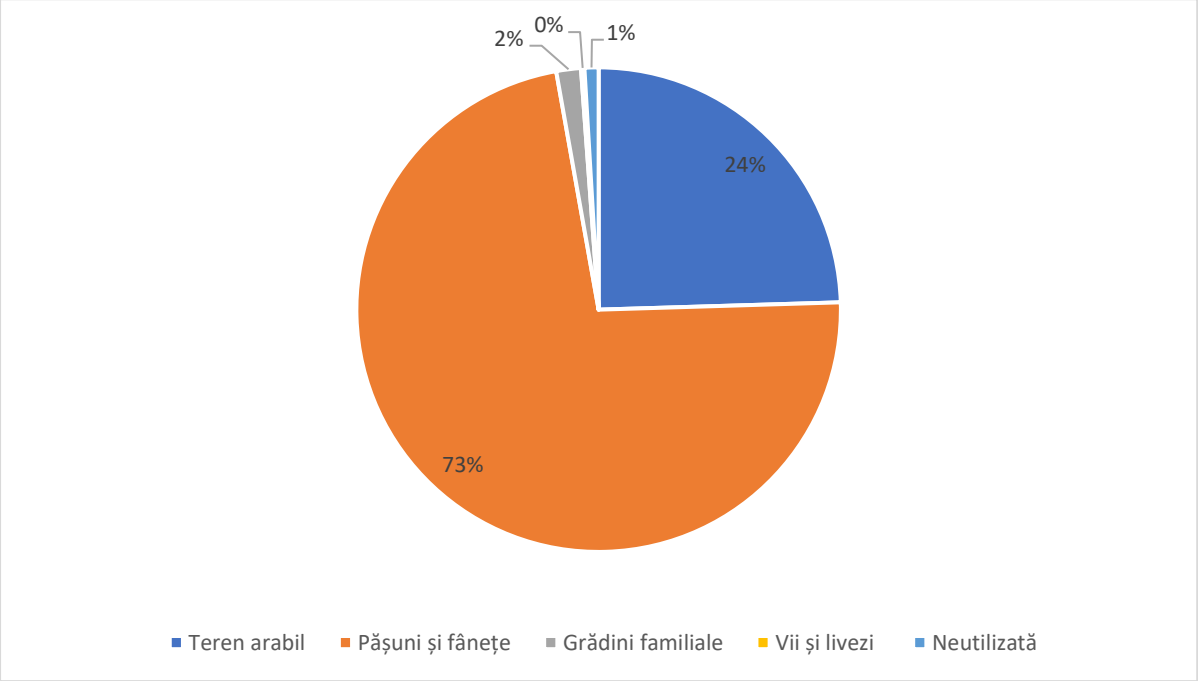

FIGURĂ 13 - STRUCTURA SUPRAFEȚELOR AGRICOLE DIN COMUNA ȘINTEREAG, FUNCȚIE DE DESTINAȚIA LOR, LA RECENSĂMÂNTUL DIN 2010

Sursa: INS. RGA 2010

Terenurile arabile sunt folosite preponderent pentru cultivarea porumbului, acesta acoperind 57% din totalul culturilor prezente la nivel local. De asemenea se mai pot întâlni culturi de grâu, în proporție de 16%, respectiv de plante de nutreț, în proporție de 10%, celelalte categorii de plante fiind cultivate pe suprafețe restrânse.

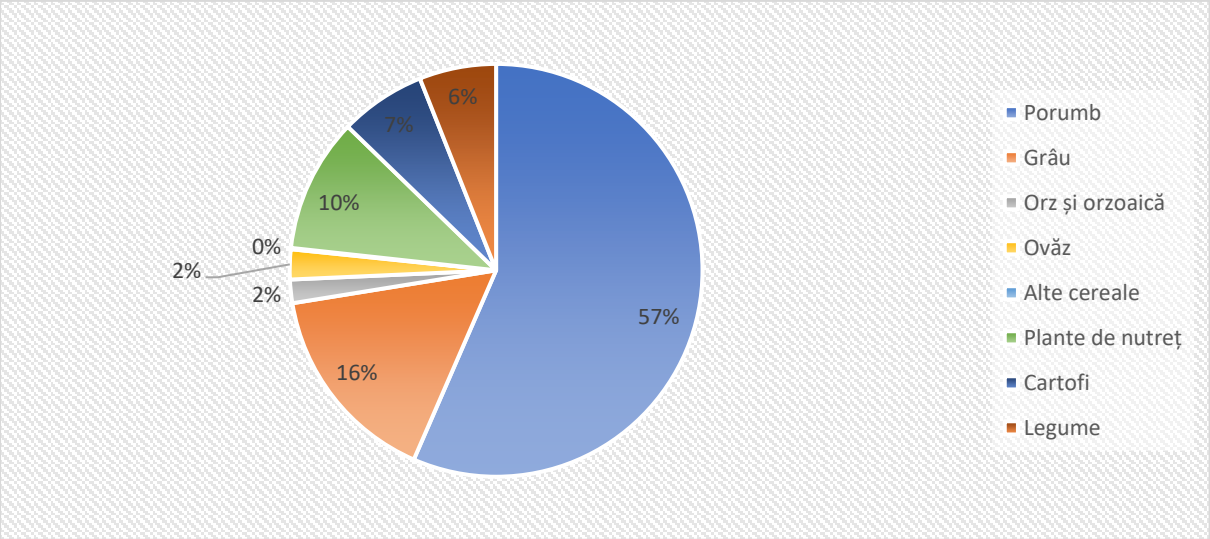

FIGURĂ 14 - - SUPRAFEȚELE ARABILE CULTIVATE LA NIVELUL COMUNEI ȘINTEREAG, PE PRINCIPALELE CULTURI AGRICOLE, LA RECENSĂMÂNTUL DIN 2010

Sursa: INS. RGA 2010

Așadar zona comunei Șintereag oferă premise favorabile păstoritului și creșterii animalelor cât și producției vegetale pe arii restrânse, date fiind relieful deluros și ponderea mare a fânațelor și pășunilor care pot fi exploatate. În zona Transilvaniei există o serie de companii autohtone, specializate în producția industrială de alimente de proveniență animală și care au o cotă de piață importantă. În acest context, datorită accesibilității zonei, nu este exclus ca această comună să poată atrage un investitor industrial care să stimuleze și mai mult sectorul agricol deja prezent.

Potențialul viticol și pomicol al zonei, mai ales în ceea ce privește speciile de măr și prun, este mult subexploatat în prezent, în lipsa unor ferme moderne de profil. Aceeași situație se înregistrează și în cazul potențialului viticol, dovadă fiind existența unor podgorii în apropiere (de ex. Lechința).

Potențialul ecologic al zonei Șintereag este unul ridicat, în condițiile în care majoritatea terenurilor sunt cultivate de către micii proprietari, care folosesc arareori îngrășăminte chimice. Însă acest potențial nu a fost încă valorificat deoarece în comună nu există producători certificați de produse ecologice.

Din punct de vederea al zootehniei, conform recensământului din anul 2010, în comună erau înregistrate 893 bovine, 1589 ovine, 114 caprine, 1488 porcine, 14071 păsări, 242 cabaline, 411 iepuri de casă și 403 familii de albine. Datele transmise de către primărie atestă că în anul 2020 numărul de bovine a scăzut la 376, cel de ovine și caprine cumulat a crescut la 4531 și numărul de păsări a rămas relativ constant, cu o creștere ușoară până la 14500. La nivel local a crescut și numărul de ferme, astfel că în anul 2020 conform datelor primăriei în comună există 16 ferme de bovine, 11 ferme de caprine și ovine și o fermă de păsări, unele dintre acestea fiind chiar de dimensiuni medii. Dată fiind dezvoltarea acestui sector la nivel local în comună întâlnim și următoarele asociații cu profil agricol:

- Asociația Crescătorilor de Taurine Blăjenii de Jos;
- Asociația Crescătorilor de Ovine, Caprine și Taurine Făget – Caila;
- Asociația Crescătorilor de Ovine, Caprine și Taurine Miorița Șintereag
- Cooperativa agricolă de gradul I Blăjenii de Sus.

Între producătorii privați mai importanți se numără Domenico Impex (producția de cereale, ouă și pui de carne) și Paulownia Online (producția de răsaduri, butași și plantații de Paulownia).

Deși în comuna Șintereag nu există o piață agroalimentară amenajată și nici un spațiu pentru organizarea de târguri, locuitorii comunei își pot comercializa produsele zilnic într-una din cele 4 piețe ale municipiului Bistrița sau în fiecare zi de Miercuri în piața din orașul Beclean.

Gradul de mecanizare din comună, exprimat prin ponderea fermelor care utilizează mașini agricole în procesul de producție, era unul destul de ridicat. Acesta atingea, conform recensământului din 2010 gradul de 58%, mult mai ridicat față de media județeană de 35%. În anul 2010 în comună existau 66 de tractoare, 19 de motocultoare, 56 de pluguri, 13 de cultivatoare mecanice, 10 de combinatoare, 42 grape mecanice, 28 de semănătoare

mecanice, 8 de mașini pentru îngrășăminte, 13 de mașini pentru erbicidat, 10 de combinatoare auto-propulsante și 89 de alte echipamente.

La nivel local, în anul 2010, un număr de 2383 (1259 bărbați și 1124 femei) practicau agricultura ca și activitate principală sau secundară, reprezentând 62% din totalul populației. Așadar, practicarea agriculturii este încă un fenomen la scară largă în comună. Dintre aceste persoane, doar 21 activau în cadrul unei entități cu profil agricol, în timp ce restul lucrau în propria gospodărie. Pe de altă parte, dintre cei care lucrau în propria gospodărie, doar 2 absolviseră studii de specialitate în domeniul agricol, restul având doar experiență practică.

Interesul pentru agricultură este din ce în ce mai scăzut, acest lucru se reflectă și la nivel local, în comuna Șintereag, unde o singură persoană dedica 100% din timpul său agriculturii. La polul opus 80% dintre agricultori acordau sub 50% din timpul lor agriculturii, 1376 dintre aceștia ocupându-se de activități agricole doar între 0-25% din timpul lor.

Din perspectiva vârstei, 58% dintre persoanele care practicau agricultura aveau vârsta peste 55 de ani, în timp ce dar 9% aveau vârste cuprinse între 15 și 25 de ani. Așadar, în timp ce persoanele vârstnice, cei mai mulți pensionari, continuă să practice agricultura, interesul tinerilor pentru acest sector este unul tot mai redus. Acest lucru va conduce pe termen mediu la restrângerea dramatică a forței de muncă din agricultură și la trecerea la ferme de medii și mari dimensiuni de tip asociativ, cu un grad ridicat de mecanizare.

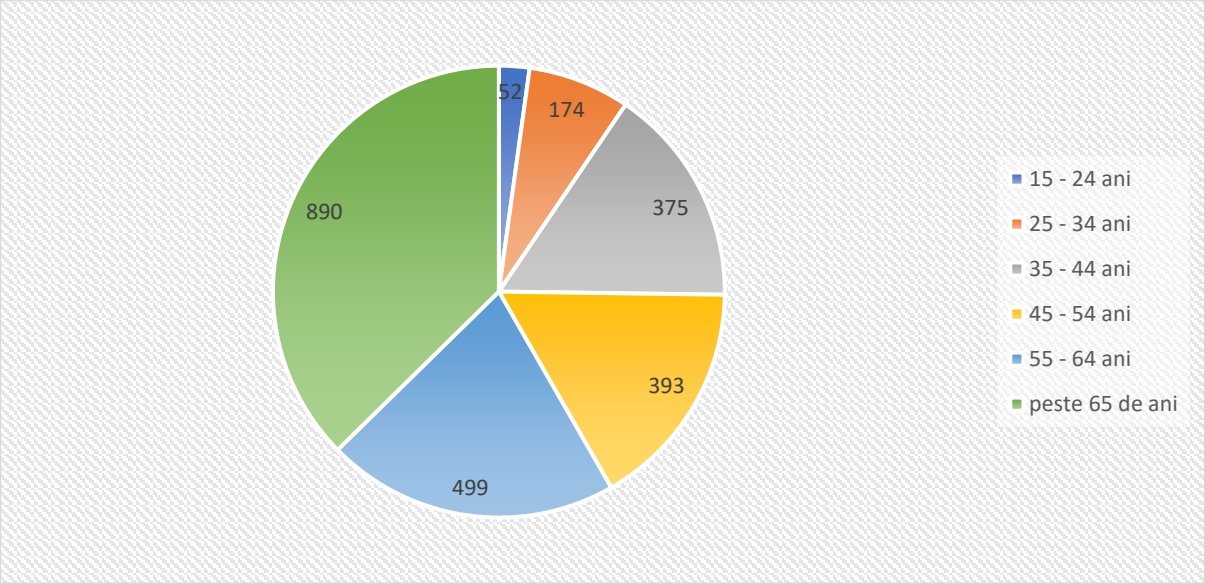

FIGURĂ 15 - STRUCTURA PE VÂRSTE A POPULAȚIEI DIN COMUNA ȘINTEREAG CARE PRACTICA MUNCI AGRICOLE, LA RECENSĂMÂNTUL DIN 2010

Sursa: INS. RGA 2010

Suprafața împădurită ocupă doar 15% din teritoriul comunei, un procent mult mai scăzut decât media națională și județeană (de 29, respectiv 35%), o situație tipică pentru localitățile din zona depresionar-colinară. Acestea sunt administrate, în cea mai mare parte, de Direcția Silvică Bistrița-Năsăud a Regiei Naționale a Pădurilor ROMSILVA, prin Ocolul Silvic Valea

Șieului. Pe teritoriul comunei se regăsesc mai ales păduri de foioase, cu o valoare economică ridicată.

Piscicultura se practică de către localnici în scop sportiv/de agrement, la nivel local existând doar o acumulare, și anume Balta Șieu-Șintereag care este populată cu specii de clean, caras, somn, mreana, știuca și altele. De asemenea pescuitul se mai practică și pe malurile râului Someș, deși acestea nu sunt amenajate în acest sens.

1.2. INDUSTRIA, CONSTRUCȚIILE ȘI SERVICIILE

Conform recensământului din 2011, aproximativ 44,5% din forța de muncă a comunei (adică peste 800 de persoane) activau în domenii non-agricole, cei mai mulți în comerț, construcții, servicii și industrie. Per total 35% din totalul persoanelor ocupate în comună practicau naveta, 573 dintre ei în alte localități din România și 112 în străinătate. Dintre persoanele care practicau naveta în România cei mai mulți, 391 de persoane, lucrau în municipiul Bistrița, 143 în orașul Beclean, 13 în Cluj-Napoca, 11 în Dej, 6 în Năsăud și 2 în București.

În domeniul industrial, la nivelul comunei, există 2 agenți economici care activează în fabricarea pâinii, 2 agenți economici care activează în fabricarea uneltelor și unul în fabricarea articolelor de îmbrăcăminte pentru lucru. Acestea cumulau în anul 2018 o cifră de afaceri de peste 2,9 milioane de lei și un efectiv de peste 30 de angajați. Prezența slabă a sectorului industrial în zonă este resimțită și la nivelul ocupațiilor, în anul 2011, conform recensământului, doar 16% din forța de muncă locală activa într-o unitate de producție, cifră care include persoanele care practică navetismul spre alte localități.

Sectorul construcțiilor este ceva mai dezvoltat, în zonă activând 9 entități economice în următoarele domenii: 5 în lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale, una în lucrări de instalații sanitare, de încălzire și aer condiționat, una în lucrări de ipsoserie și una în vopsiri, zugrăveli și montare de geamuri. Acestea cumulau în 2018 o cifră de afaceri totală de peste 2,8 milioane de lei și aveau un efectiv de 47 de angajați. Sectorul construcțiilor angaja peste 130 de persoane rezidente în comună, reprezentând aprox. 7% din totalul forței de muncă, incluzând persoanele navetiste.

Sectorul comerțului este și el prezent pe piața locală, în comună desfășurându-și activitatea un număr de 13 agenți economici din acest sector. Astfel că la nivel local sunt reprezentate domeniile: comerțul cu autovehicule, întreținerea și repararea autovehiculelor, comerțul cu ridicata al produselor lactate, ouălelor, uleiurilor și grăsimilor comestibile, comerțul cu ridicata al produselor textile, comerț cu amănuntul în magazine nespecializate cu vânzare predominantă de produse alimentare (4 firme), comerțul cu amănuntul în magazine nespecializate cu vânzare predominantă de produse nealimentare, Comerțul cu amănuntul al articolelor de fierărie, al articolelor din sticla si al celor pentru vopsit, în magazine specializate, comerțul cu amănuntul al îmbrăcămintei, comerțul cu amănuntul al produselor farmaceutice in magazine specializate, comerțul cu amănuntul al textilelor, îmbrăcămintei si încălțămintei efectuat prin standuri, chioșcuri si piețe și comerțul cu amănuntul efectuat în afara magazinelor, standurilor, chioșcurilor si piețelor . Acestea cumulau o cifră de afaceri de peste milioane de lei și un efectiv de 56 de angajați, fiind unul dintre cele mai lucrative sectoare la

nivel local. De asemenea în anul 2011, datele recensământului sugerează că aproximativ 5% din forța de muncă a comunei activa în sectorul comercial.

În ceea ce privește sectorul serviciilor acesta este și el în dezvoltare la nivelul comunei, în anul 2018 aici activau 8 agenți economici în transportul de mărfuri, 3 în facilități de cazare, 2 în închirierea și subînchirierea de bunuri imobiliare și câte unul în transport de călători, activități de arhitectură, asistență medicală generală și alte activități de suport pentru întreprinderi. Cifra lor cumulată de afaceri a depășit în anul 2018 suma de 6,8 milioane de lei. Datele recensământului indică faptul că în anul 2011 aprox. 16% din forța de muncă a comunei activa în sectorul serviciilor, însă în anul 2018 entitățile economice locale din acest sector cumulau doar 34 de angajați.

Cei mai importanți agenți economici locali din domeniul activităților non-agricole erau:

- SC PLUS FILADELFIA AUTOSERVICE SRL – 31 de angajați – întreținerea și repararea autovehiculelor;
- SCHELE BUILDING SRL – 26 angajați – lucrări de vopsire, zugrăveli și montare de geamuri;
- DABRO IMPEX SRL - 17 angajați - fabricarea pâinii, fabricarea prăjiturilor si a produselor proaspete de patiserie;
- SYMMETRICA – 16 angajați – fabricarea de pavele, borduri și rigole;
- GIACOB SRL – 10 angajați - fabricarea articolelor de îmbrăcăminte pentru lucru;
- BORGOVAN TRANS IMPEX SRL – 10 angajați – transport rutier de mărfuri;
- GARDEN ART SRL – 7 angajați - Lucrări de construcții a clădirilor rezidențiale si nerezidențiale;
- SC EST NON WOVEN SRL -7 angajați – comerțul cu ridicata al articolelor textile nețesute;
- INSTALLTHERM ȘTEF SRL – 6 angajați - lucrări de instalații sanitare, de încălzire si de aer condiționat;
- SC MALINA REGAL SRL – 4 angajați - cazare și alimentație publică.

Deși sectorul privat a crescut într-un ritm relativ constant în ultimul deceniu, acesta încă potențial de creștere având în vedere că din cei 2374 de locuitori ai comunei în vârstă de muncă companiile locale angajează doar 180 de persoane.

Comuna Șintereag beneficiază de avantaje competitive foarte puternice pentru atragerea noi investiții, respectiv:

- Existența pe teritoriul său și în administrarea Primăriei a platformei unei unități militare dezafectate, inclusiv cu mai multe clădiri, care poată fi concesionată, închiriată sau vândută unor dezvoltatori sau investitori privați pentru a găzdui noi

activități economice. Astfel de demersuri s-au încercat și în trecut, dar nu s-au materializat încă;

- Amplasarea acesteia pe un drum european și o magistrală de cale ferată, la foarte mică distanță de două centre urbane cu rezerve importante de forță de muncă;
- Existența gamei complete de rețele tehnico-edilitare în comună (alimentare cu apă, canalizare, distribuție energie electrică, gaze naturale, telecomunicații etc.).

Compania LDP, din subordinea CJ Bistrița-Năsăud, a anunțat recent demararea unui proiect de investiții pentru dezvoltarea pe o suprafață de 40.000 mp din satul Cociu a unei baze de producție pentru mixturi asfaltice, emulsii bituminoase, betoane, la care se vor adăuga un atelier de reparații auto, laborator, birouri, platforme de spălare a vehiculelor.

1.3. FORȚA DE MUNCĂ

Conform datelor colectate de către INS în cadrul recensământului din anul 2011, în comuna Șintereag se regăseau 2012 persoane active economic, aproximativ 56% din populația totală a comunei, dintre care 1905 erau ocupate efectiv și 107 erau în căutarea unui loc de muncă. Acestora li se mai adăugau și 125 de persoane casnice și 21 de persoane cu un alt statut economic, care în mod teoretic ar avea vârsta de muncă însă au fost obligate sau au decis din diferite motive să nu o facă. Cu toate acestea, rata de activitate a persoanelor din comună este ridicată comparativ cu alte zone rurale din județ, lucru care are un impact pozitiv asupra nivelului de trai din comună. Un rol important în acest sens îl are și proximitatea față de centrele urbane importante ale județului, precum și accesibilitatea sporită, care încurajează navetismul și implicit și căutarea unor surse de venit mai substanțiale, altele decât practicarea agriculturii.

Cu toate acestea, nu toate persoanele din comună care erau ocupate aveau parte de un venit constant. Dintre acestea doar 44% aveau statutul de angajat, 38% munceau pe cont propriu, 10 persoane aveau statutul de angajator, 2 persoane erau membre ale unei entități agricole/cooperative și 17% munceau în propria gospodărie fără a fi remunerați. Ultima

categorie este cea mai expusă riscului de sărăcie deoarece situația veniturilor acestora este una incertă, care cel mai probabil sunt suficiente doar pentru acoperirea nevoilor de bază.

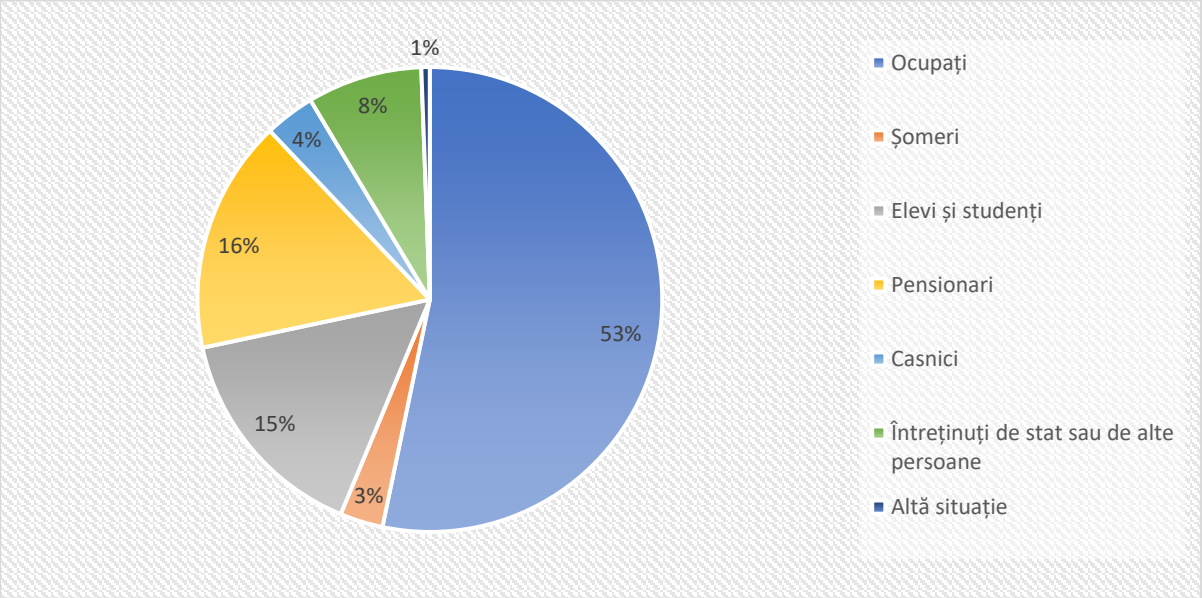

FIGURĂ 16 - OCUPAȚIA PRINCIPALĂ A POPULAȚIEI STABILE DE LA NIVELUL COMUNEI ȘINTEREAG, LA RECENSĂMÂNTUL DIN 2011

Sursa: INS. RGPL 2011

În ceea ce privește structura ocupațională pe domenii de activitate se poate observa conform datelor de la recensământ că peste jumătate din forța de muncă a comunei lucrează în agricultură. Aceasta este urmată de sectoarele serviciilor private și industrie care acaparează 16% și respectiv 15% din populația activă a comunei. Comerțul, construcțiile și sectorul public cumulează și ele 16% din totalul angajaților la nivel local. Preponderența sectorului agricol, cumulat cu tendința generală de practicare a agriculturii la scală mică, de subzistentă, pot fi promotori ai subdezvoltării și necesită atenție sporită, mai ales în satele mai izolate, precum Blăjenii de Sus, Blăjenii de Jos și Caila, confruntate cu un risc major de depopulare tocmai din

cauza lipsei locurilor de muncă de la nivel local și a condițiilor mai dificile de navetă.

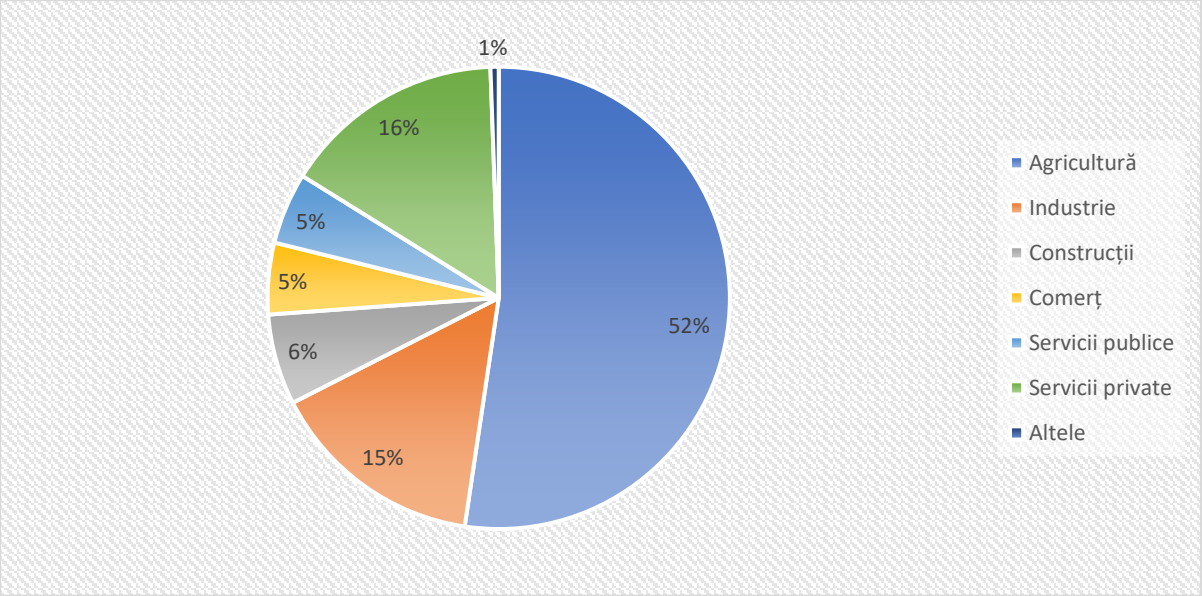

FIGURĂ 17 - STRUCTURA POPULAȚIEI OCUPATE DE LA NIVELUL COMUNEI ȘINTEREAG, PE PRINCIPALELE ACTIVITĂȚI ECONOMICE, LA RECENSĂMÂNTUL DIN 2011

Sursa: INS. RGPL 2011

Forța de muncă locală este alcătuită preponderent din agricultori și muncitori, care combinat reprezintă 82% din totalul forței de muncă active din comună. Aceștia sunt urmați de lucrători în servicii și specialiști, care reprezintă 8% și respectiv 6% din totalul forței de muncă. De asemenea, tehnicienii sunt minoritari, reprezentând doar 4% in totalul forței de muncă a populației, în timp ce persoanele care ocupă funcții de conducere reprezintă sub 1% din forța de muncă. Aceasta configurare este strâns legată și de domeniul de activitate, preponderența agriculturii și a activității industriale fiind observabilă și în acest caz. Impactul ponderii reduse

a specialiștilor și tehnicienilor se răsfrânge asupra calității vieții locuitorilor, nivelul de salarizare al angajaților din comună fiind unul modest.

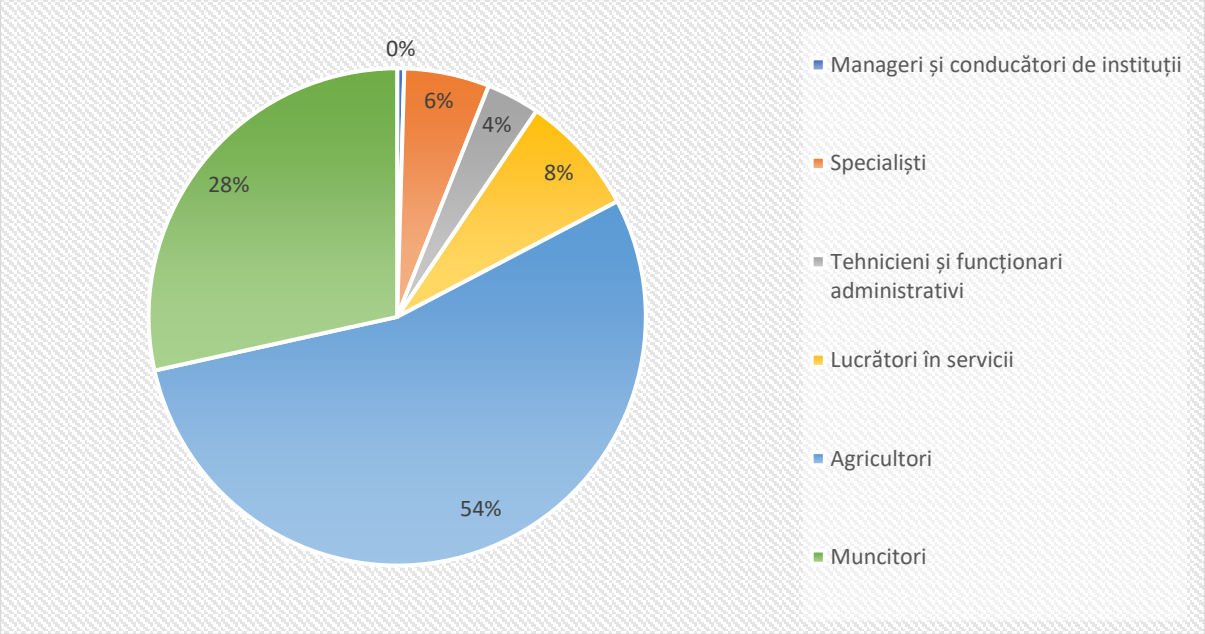

FIGURĂ 18 - STRUCTURA POPULAȚIEI OCUPATE DE LA NIVELUL COMUNEI ȘINTEREAG, PE PRINCIPALELE CATEGORII DE OCUPAȚII, LA RECENSĂMÂNTUL DIN 2011

Sursa: INS. RGPL 2011

La recensământul din 2011, doar 5% dintre locuitori aveau studii superioare, în timp ce alți 26% aveau studii liceale sau postliceale, ceea ce explică și ponderea redusă a celor care ocupă funcții de conducere, specialiști sau de tehnicieni. În schimb, 13% dintre cetățeni erau absolvenți de școli profesionale, fiind muncitori cu experiență în domeniul industrial și al construcțiilor. Restul de 54% dintre locuitori aveau doar studii de bază (primare și gimnaziale), în această categorie intrând mai ales persoanele vârstnice, cele de etnie romă și cele active în agricultură. Pentru ultimele două categorii, nivelul scăzut de instruire și lipsa unei calificări în cadrul unei școli profesionale sau a unui liceu creează dificultăți majore de intrare pe piața

muncii, respectiv de recalificare în scopul obținerii unui loc de muncă stabil și mai bine remunerat.

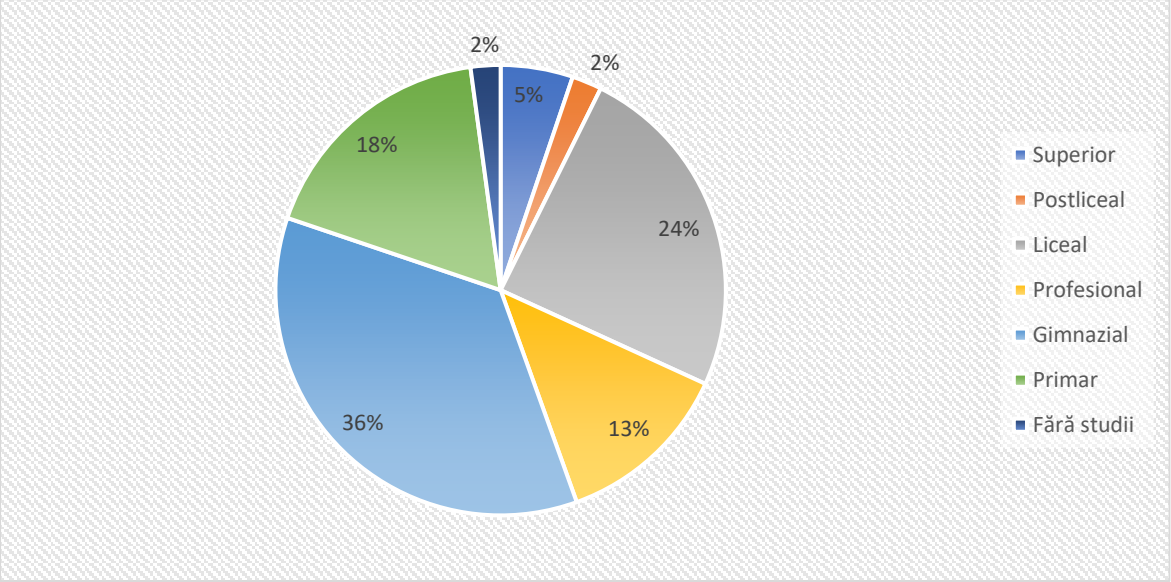

FIGURĂ 19 - STRUCTURA POPULAȚIEI STABILE CU VÂRSTA DE PESTE 10 ANI DIN COMUNA ȘINTEREAG, DUPĂ NIVELUL STUDIILOR ABSOLVITE, LA RECENSĂMÂNTUL DIN 2011

Sursa: INS. RGPL 2011

Oferta locurilor de muncă disponibile în comună a cunoscut o creștere semnificativă, dublându-se între anii 2013-2015. Aceasta creștere a fost generată de apariția unor întreprinderi cu capital autohton și străin în comună, mai ales în activități non-agricole (producția de materiale de construcții, reparații auto, comerț, transporturi etc.) care au generat pe piața locală un număr suplimentar de locuri de muncă. Totuși, această cifră nu a mai crescut după anul 2015, în lipsa unor noi investiții de amploare, iar cele 200 de locuri de muncă din comună (circa 150 în sectorul privat și 50 în cel public) sunt total insuficiente în raport cu numărul de persoane apte de muncă. Așadar, măsurile de viitor impun atât atragerea de noi investiții la nivel local, cât și sprijinirea navetismului către Bistrița, alte comune din jurul său sau Beclean.

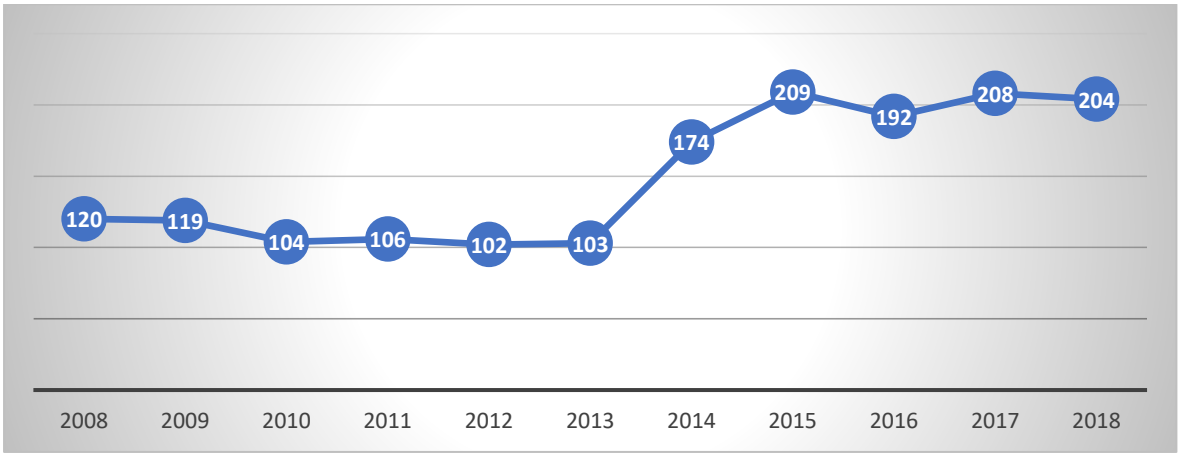

FIGURĂ 20 – NUMĂRUL MEDIU DE SALARIAȚI DIN COMUNA ȘINTEREAG, ÎN PERIOADA 2008-2018

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

Conform datelor ANOFM, la nivelul comunei Șintereag, în anul 2019 s-au înregistrat 34 de șomeri, număr relativ constant după anul 2016, luând în considerare tendințele de oscilație din anii anteriori. Rata șomajului era de doar 1% în raport cu populația activă și sub 1% în raport cu populația în vârstă de muncă. Deși comuna nu se confruntă cu probleme majore legate de șomaj, aceste valori nu reflectă însă în întregime numărul localnicilor care nu au un loc de muncă stabil. În evidențele oficiale sunt cuprinși doar șomerii care se înregistrează la AJOFM pentru obținerea unor beneficii sociale, dar în comună există, după cum am indicat, câteva sute de persoane casnice, fără ocupație sau care lucrează în propria gospodărie fără a fi remunerate. Aceste situații sunt adesea întâlnite în rândul persoanelor de etnie romă, care întâmpină încă dificultăți în ocuparea unui loc de muncă în economia formală. În plus, fenomenul șomajului a fost mult atenuat de migrația externă a forței de muncă locale.

Pandemia instalată în anul 2020, urmată de recesiunea economică asociată acesteia, ar putea conduce la o creștere a numărului de cetățeni din comună care nu au un loc de muncă, chiar și la întoarcerea unora dintre cei care lucrau anterior în străinătate. Așadar, pentru a reduce presiunea socială, autoritățile locale trebuie să intensifice eforturile de încurajare a antreprenoriatului local și de atragere de investiții.

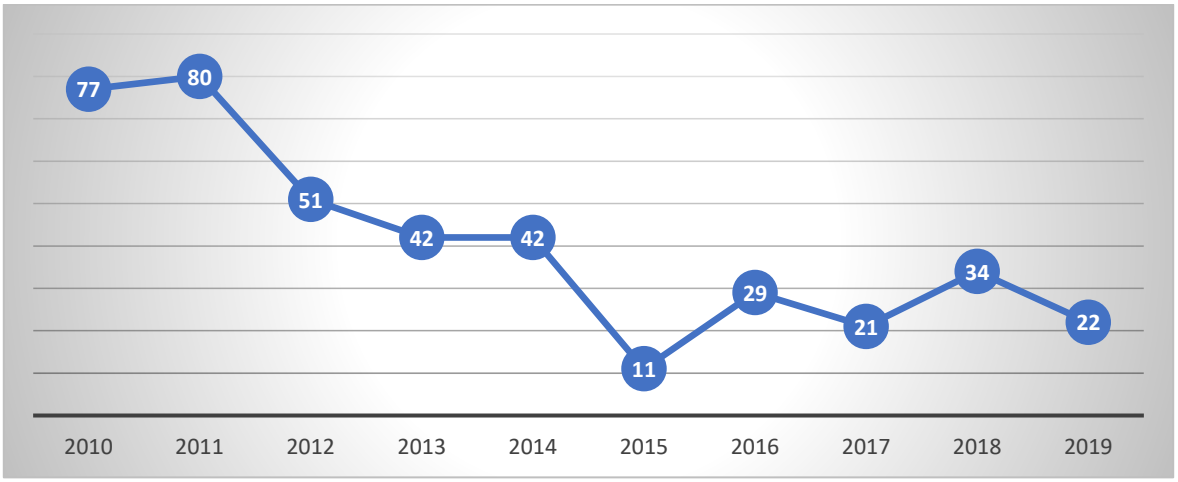

FIGURĂ 21 - NUMĂRUL MEDIU ANUAL DE ȘOMERI DIN COMUNA ȘINTEREAG, ÎN PERIOADA 2010-2019

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

ACCESIBILITATE ȘI INFRASTRUCTURA DE TRANSPORT

Comuna Șintereag se bucură în momentul de față de o accesibilitate privilegiată în raport cu alte comune din județ, aceasta fiind traversată dinspre est spre sud de un drum european cu rol de coridor de transport inter-regional (Moldova-Transilvania) și chiar de importanță europeană. De asemenea, comuna dispune de 3 stații de cale ferată, dintre care una este amplasată pe o magistrală CF care are și ea rol de conexiune inter-regională. Toate aceste conexiuni, cumulate cu proximitatea față de orașele Bistrița și Beclean au condus la atenuarea

declinului socio-economic care a afectat mult mai puternic alte zone din județ (de ex. partea de sud a acestuia, de la granița cu județele Cluj și Mureș).

Accesul în comună se realizează în principal prin intermediul E58 (DN 17) care traversează comuna de la Est la Sud pe o distanță de aproximativ 10 km și face legătura între județele Cluj și Bistrița, in acest mod asigurând o accesibilitate sporită între centrele urbane din zonă (Bistrița – Beclean – Dej). Practic, satele Șintereag și Șieu-Sfântul sunt amplasate liniar de-a lungul acestui drum, ceea ce le conferă avantaje suplimentare de conectivitate. DN 17 a fost modernizat în urmă cu câțiva ani, aflându-se într-o stare tehnică foarte bună și în prezent. Totuși, valorile mari de trafic, care se apropie de 10.000 de vehicule pe zi, impun dezvoltarea infrastructurii de pe acest coridor european, pentru a permite creșterea vitezei de deplasare, reducerea numărului de accidente și a poluării aerului/fonice. La sfârșitul anului 2019, CNAIR a lansat licitația pentru elaborarea studiului de fezabilitate în construcției unui ”drum de mare viteză” între Baia Mare și Suceava, care va traversa cel mai probabil și comuna Șintereag. Deși este puțin probabil ca această investiție să fie finalizată până în anul 2030, aceasta va avea un efect benefic asupra dezvoltării comunei pe termen lung.

Accesele secundare sunt reprezentate de două drumuri județene din administrarea CJ Bistrița-Năsăud, respectiv DJ 151 și DJ 172. DJ 151 asigură accesul la satele Șintereag-Gară, Blăjenii de Jos și Blăjenii de Sus, precum și la municipiul Bistrița și la întreaga parte de sud a județului, fiind o alternativă de acces la reședința de județ cu 6 km mai scurtă decât DE 58. Drumul a fost reabilitat cu fonduri europene în anul 2012 și se prezintă într-o stare relativ bună, deși pe unele tronsoane din comună prezintă gropi, burdușiri, faianțări etc. care au impus executarea de lucrări de reparații în anul 2020. În plus, lucrările de reabilitare din 2010-2012 nu au cuprins și execuția de șanțuri din beton sau de rigole carosabile pe teritoriul satelor traversate de drum.

Accesul din drumul național în satul Cociu și la satele din amonte situate pe râul Someș se face pe DJ 172. Acesta este asfaltat, dar se află într-o stare proastă (inclusiv podul peste râul Șieu). În acest context, CJ Bistrița-Năsăud a demarat în anul 2020 lucrările de reabilitare a

drumului, tot cu fonduri europene (POR 2014-2020), care va include și realizarea de șanțuri de beton, din pământ, rigole carosabile, reparații la podețele existente, construirea unora noi.

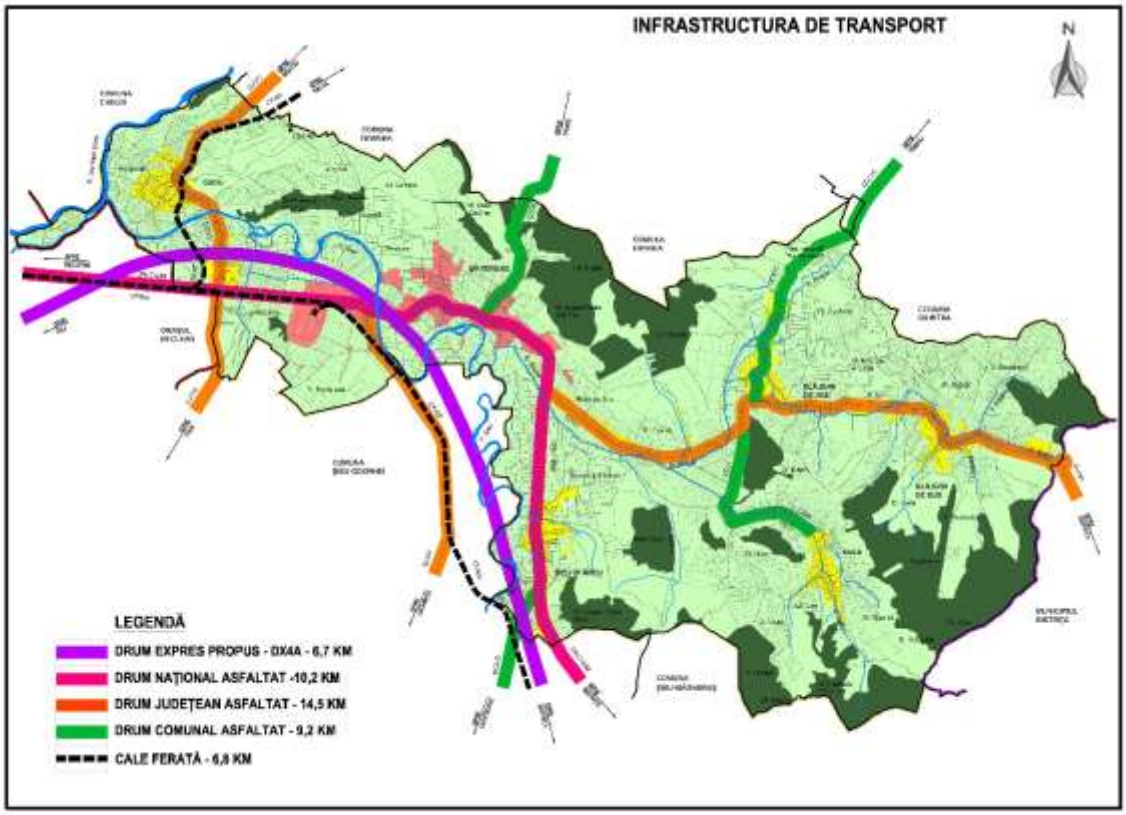

FIGURĂ 22 - REȚEAUA DE TRANSPORT DE LA NIVELUL COMUNEI ȘINTEREAG

Sursa: Planșă proprie pe bază PUG Șintereag

În ceea ce privește rețeaua de drumuri comunale administrată de către primăria Șintereag ,aceasta cuprinde drumurile DC 31, care leagă satul Caila de Blăjenii de jos (singura cale de acces în satul Caila), DC 31B, care asigură legătura dintre satul Șieu-Sfântu, Stația CF Sfântu și satul Chintelnic, respectiv DC 31C ce face legătura dintre satul Blăjenii de Jos și Tărpiu. Aceste drumuri au fost reabilitate și modernizate de către Primărie cu fonduri guvernamentale, fiind asfaltate și în stare bună. Cu fonduri europene au fost modernizate și o parte din drumurile de hotar (exploatare agricolă din comună), pe o lungime totală de 7,8 km în zonele Șintereag, Cociu și Șieu-Sfântu.

Rețeaua stradală din intravilanul satelor componente este aproape în întregime modernizată, inclusiv cu rigole și șanțuri din beton, de către Primărie, prin implementarea mai multor proiecte finanțate din fonduri europene (PNDR) sau guvernamentale (PNDL). Astfel, problemele de mobilitate motorizată sunt rezolvate în toate satele componente, chiar și accesele la trupuri izolate. În schimb, circulația pietonilor și bicicliștilor este încă problematică, în condițiile în care trotuarele fie nu există pe străzile secundare, fie sunt foarte înguste sau înlocuite de rigole carosabile, cu câteva excepții notabile (zona parcului din Șintereag, a bisericii din Cociu etc.). Pistele de biciclete lipsesc pe teritoriul comunei, unul dintre motive fiind și lățimea redusă a străzilor, cu excepția drumului european. În aceste condiții, atât

pietonii cât și bicicliștii se văd adesea nevoiți să circule pe marginea carosabilului, existând riscul de producere a unor accidente.

Conform Programului județean de transport prin curse regulate – elaborat și implementate de către CJ Bistrița – Năsăud, comuna Șintereag este deservită de mai multe rute de transport public, care asigură conectivitatea cu orașele Bistrița și Năsăud având opriri în satele Șieu-Sfântu, Șintereag, Cociu, Blăjenii de Jos, Blăjenii de Sus, Caila. Acestea sunt:

- Bistrița – Blăjenii de Sus – Blăjenii de Jos – Caila și retur: 8 curse pe zi, în intervalul 6 – 19;
- Beclean – Cociu – Mocod: 2 curse pe zi, în intervalul 7 – 14;
- Bistrița – Cociu – Nimigea de Jos: 2 curse pe zi, la orele 8.15 și 18.15;
- Bistrița – Șieu Sfântu – Șintereag – Beclean (care leagă mai departe comuna și cu Dej, Gherla, Cluj-Napoca, Suceava, Botoșani etc.): 18 curse/zi, între orele 1 și 18.

Pe teritoriul comunei există 4 halte de cale ferată: Șintereag, Șieu-Sfântu, Caila (pe linia secundară dintre Beclean și Bistrița), respectiv Cociu pe magistrala CF care leagă Transilvania de Moldova. Primele 3 sunt deservite zilnic de 10 perechi de trenuri REGIO publice (CFR Călători) și private (InterRegional Călători) cu destinația finală Bistrița, Cluj-Napoca, Dej și Vatra Dornei, inclusiv stațiile de pe aceste trasee, precum Beclean. Intervalul de circulație al trenurilor este 3-22. Din cauza stării proaste a liniei și a opririlor frecvente, distanța până la Bistrița e parcursă în 30-40 minute, iar până la Beclean în 10-20 minute. Halta Cociu e deservită de 7 perechi de trenuri Regio cu destinație finală Sighetu Marmației, Cluj-Napoca, Ilva Mică, Bistrița, Beclean și Vatra Dornei. Distanța până la Bistrița e parcursă în 70 de minute, iar până la Beclean în doar 9 minute. Așadar, transportul feroviar este o opțiune atractivă pe relația dintre comună și Beclean, însă mai puțin atractivă pe cea cu municipiul Bistrița, unde distanța poate fi parcursă cu autobuzul sau autoturismul personal în mai puțin de jumătate din timp.

În ceea ce privește transportul aerian, cel mai apropiat aeroport este cel din Cluj-Napoca, aflat la circa 89 km distanță (adică la aproximativ 1h30minute). Acesta este cel mai mare aeroport regional din România, asigurând peste 40 de destinații interne și internaționale către majoritatea capitatelor și orașelor importante din Europa și zona Orientului Mijlociu și Apropiat.

1.4. ALIMENTAREA CU APĂ ȘI CANALIZAREA

Comuna Șintereag beneficiază de un sistem centralizat de alimentare cu apă care deservește toate localitățile componente și are o lungime de 28,6 km, conform INS. Alimentarea cu apa se face prin aducțiune și înmagazinare de la stația de tratare din orașul Beclean și este asigurată de operatorul regional AQUABIS din surse de suprafață - râurile Bistrița si Bistrița Ardeleana, Someșul Mare cu afluenții Rebra si Anieș si din surse locale, puțuri. Administratorul rețelei de alimentare cu apă la nivel județean a contractat prin Programul Operațional Mediu 2007-2013 și prin Programul Operațional Infrastructură Mare 2014-2020 fonduri. pentru o serie de lucrări pentru extinderea, eficientizarea și modernizarea sistemelor de captare, distribuție și alimentare cu apă din județ, lucrări care au vizat și comuna Șintereag (aducțiuni, stații de pompare, rezervoare, rețele).

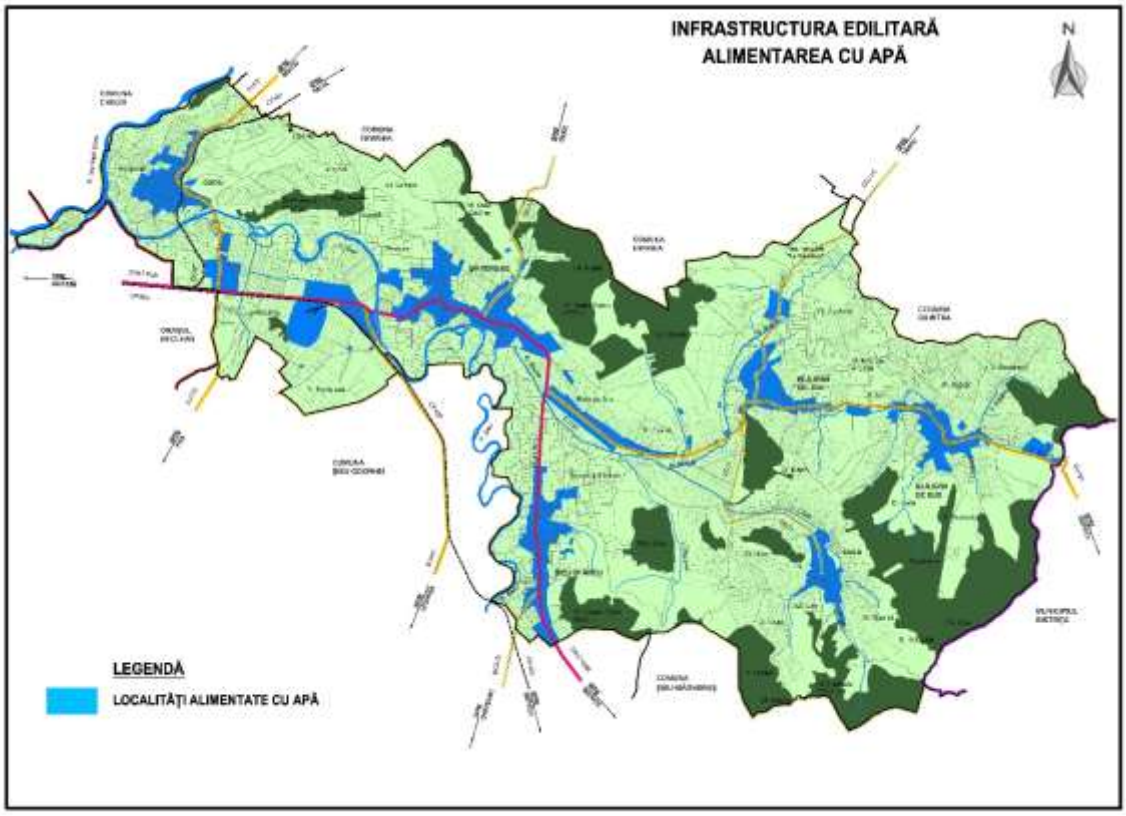

FIGURĂ 23 – REȚEAUA DE ALIMENTARE CU APĂ POTABILĂ DIN COMUNA ȘINTEREAG

Sursa: Planșă proprie pe baza PUG Șintereag

Conform recensământului din anul 2011, un număr de 35 de gospodării erau conectate la sistemul centralizat de alimentare cu apă, 747 (56% din totalul gospodăriilor) utilizau sisteme de alimentare proprii și 544 (41% din totalul gospodăriilor) nu beneficiau de sisteme de

alimentare cu apă. În anul 2020, conform datelor obținute de la Primărie, numărul de gospodării racordate a crescut la 817, acoperind aproximativ 62% din totalul gospodăriilor din comună. Diferența este reprezentată de gospodării care fie sunt amplasate în afara zonelor deservite (de ex. cele izolate), fie nu au dorit să se branșeze din varii motive (au sisteme proprii, nu sunt locuite permanent, nu au fondurile necesare plății serviciului etc.).

Sistemul de alimentare cu apă este administrat de către operatorul regional AQUABIS S.A., în condițiile în care comuna Șintereag a aderat la ADI "Apa și Canalizare Bistrița-Năsăud" și a delegat către această entitate serviciul public de alimentare cu apă. În anul 2018, operatorul a distribuit la nivel local o cantitate de 60000 mc de apă potabilă, dintre care 53000 pentru consumatori casnici și 7000 pentru firme și instituții. Consumul de apă la nivel local a cunoscut o creștere constantă din anul 2011 când a fost introdusă rețeaua, pe fondul creșterii continue a numărului de branșamente.

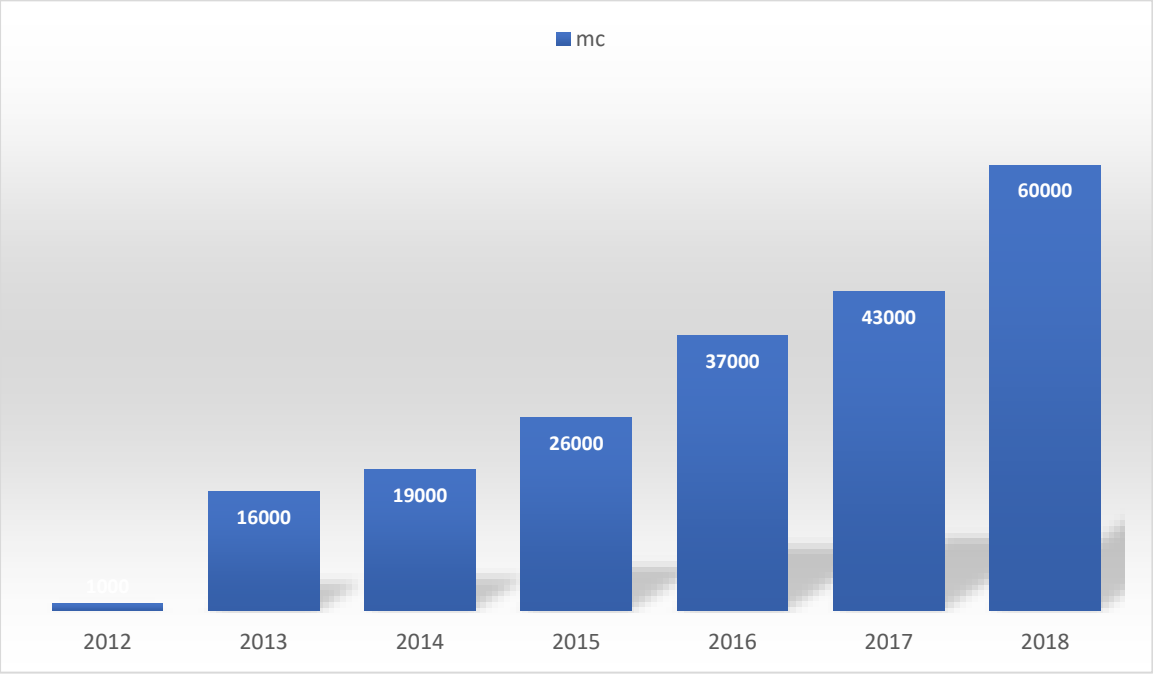

FIGURĂ 24 - CANTITATEA DE APĂ POTABILĂ DISTRIBUITĂ CONSUMATORILOR DIN COMUNA ȘINTEREAG, ÎN PERIOADA 2008-2018

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

Comuna dispune și de un sistem de canalizare cu o lungime de 16,7 km, care acoperă satele Șieu-Sfântu, Șintereag, Caila, Cociu, Blăjenii de Jos și Blăjenii de Sus. Acestea au fost realizate prin fonduri guvernamentale (rețea canalizare Caila, Blăjenii de Jos, Blăjenii de Sus – inclusiv stație de epurare), respectiv europene - Programul National de Dezvoltare Rurală 2014-2020 (canalizare în Șintereag și Șieu-Sfântu) în asociație cu comunele Șieu-Măgheruș și Șieu-Odorhei, proiectul incluzând sistemul comun de canalizare și o stație de epurare al apelor uzate pe teritoriul comunei Șintereag.

Conform recensământului din anul 2011, 624 (47% din totalul gospodăriilor) de gospodării beneficiau de sisteme de canalizare proprii (ex fose septice), în timp ce 698 (53% din totalul gospodăriilor) nu beneficiau de un sistem de canalizare, folosind latrine uscate. În anul 2020, în jur de 174 de gospodării au fost înregistrate ca fiind racordate la sistemul centralizat de

canalizare, număr încă redus în contextul în care efectele proiectului de înființare a rețelei din satele Șintereag și Șieu-Sfântu se vor vedea doar în câțiva ani. De asemenea, rețeaua va mai trebui extinsă și către noile zone de dezvoltare rezidențială.

1.5. ALIMENTAREA CU ENERGIE ELECTRICĂ ȘI ILUMINATUL PUBLIC

Alimentarea cu energie electrică a comunei Șintereag se face de către operatorul de stat ELECTRICA FURNIZARE, prin linii electrice aeriene de 20 kV și 10 posturi de transformare, dispuse în 4 sate componente. Deși operatorul de profil a realizat investiții în rețea în ultimii ani, unele componente ale acesteia rămân învechite și expuse diferitelor intemperii, ceea ce conduce uneori la întreruperea furnizării.

Comuna este traversată și de transport a energiei electrice de 110 kV, aflată în administrarea TRANSELECTRICA, tot o companie de stat.

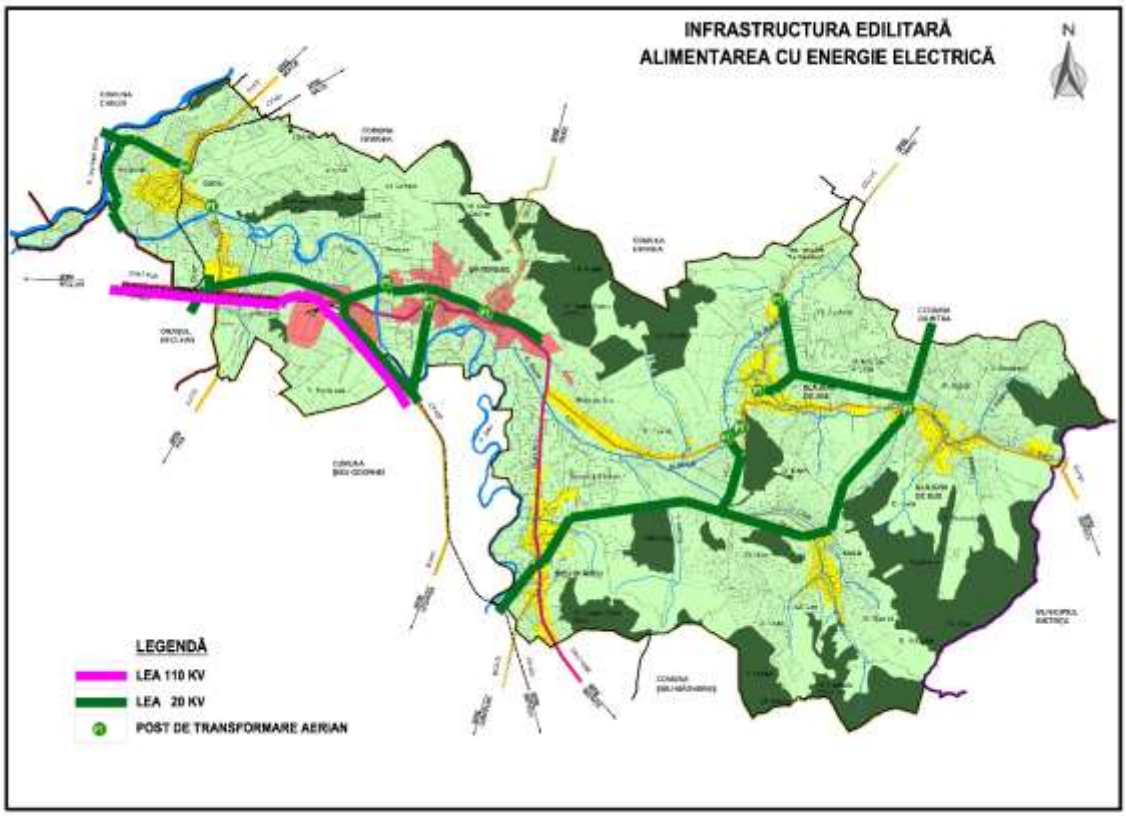

FIGURĂ 25 - REȚEAUA DE DISTRIBUȚIE A ENERGIEI ELECTRICE DIN COMUNA ȘINTEREAG

Sursa: Planșă proprie pe baza PUG Șintereag

Rețeaua de iluminat public este administrată direct de către Primărie, folosind infrastructura rețelei de distribuție a energiei electrice. Primăria Șintereag a realizat în ultimii ani modernizarea a circa 200 de corpuri de iluminat din satele Șintereag, Șieu-Sfântu și Cociu, prin implementarea tehnologiei LED, urmând ca același lucru să se întâmple și în celelalte sate

componente, cu efecte benefice asupra calității iluminării și a consumului de energie electrică al serviciului.

1.6. ENERGIA ȘI ASIGURAREA COMBUSTIBILULUI PENTRU GĂTIT LA NIVELUL LOCUINȚELOR

Comuna Șintereag dispune de o rețea de distribuție a gazelor naturale în satul Cociu, care măsoară doar 6,5 km și are și o stație de reglare și măsură (SRM). Conform recensământului din 2011 un număr de 28 de locuințe din comună (2% din total) se încălzeau folosind centrale sau sobe pe bază de gaze naturale, 1280 (97%) foloseau centrale sau sobe pe bază de lemn, 4 (sub 1%) foloseau alt tip de combustibil (de ex. GPL), iar 5 (sub 1%) nu erau încălzite. Ponderea locuințelor cu centrală termică proprie, indiferent de combustibilul folosit, era de doar 10%.

Distribuția gazelor naturale se face de către un operator privat – DELGAZ GRID, care se ocupă și de mentenanța, extinderea și modernizarea rețelei de distribuție. În anul 2018, acesta a distribuit la nivel local o cantitate de 192000 mc de gaze naturale, dintre care 180000 mc pentru consumatorii casnici și 12000 mc pentru firme și instituții.

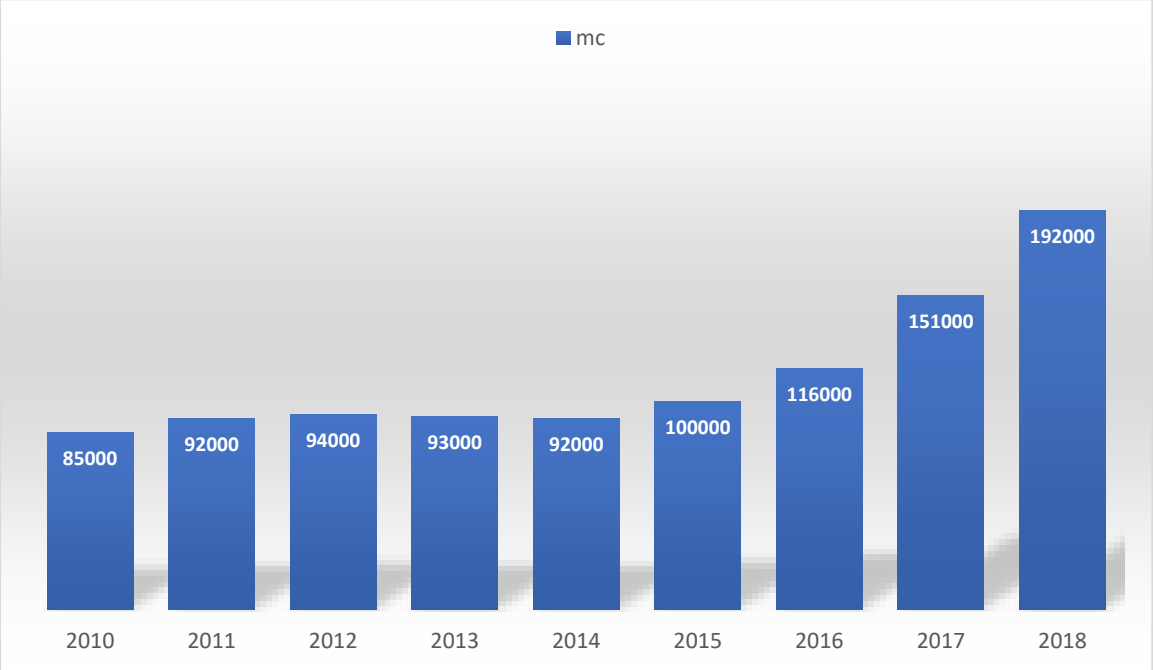

FIGURĂ 26 - CANTITATEA DE GAZE NATURALE DISTRIBUITĂ CONSUMATORILOR DIN COMUNA ȘINTEREAG, ÎN PERIOADA 2008-2018

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

În ceea ce privește prepararea hranei, 11% din totalul locuințelor foloseau instalații de gătit pe bază de gaze naturale, 53% foloseau instalații pe bază de lemne, 36% aragaze cu butelie și sub 1% utilizau instalații electrice sau de alt tip.

Recent, comuna Șintereag a aderat la ADI ”Serviciul de alimentare cu gaze naturale”, alături de CJ Bistrița-Năsăud, orașul Sângeorz-Băi și 45 de comune, scopul fiind de a promova

extinderea rețelei de alimentare cu gaze naturale în zonele nedeservite în prezent, printre care și satele comunei Șintereag (exceptând Cociu), prin atragerea de fonduri europene, de la bugetul de stat, de la operatorii din domeniu etc. Deși premisele sunt favorabile, nu există încă un termen precis de realizare a acestei investiții la nivel local.

1.7. TELECOMUNICAȚII

Serviciile de telecomunicații de la nivelul comunei Șintereag de mai mulți operatori de telefonie fixă, mobilă și internet (de ex. Telekom, Orange, Vodafone, Digi), calitatea acestora fiind satisfăcătoare. Cu toate acestea, tehnologia 4G nu este disponibilă pe întreg teritoriul comunei, astfel încât serviciile de transfer de date mobile lasă de dorit.

În acest context, compania TELEKOM ROMANIA a instalat în anul 2020 trei antene noi în satele Blăjenii de Sus, Blăjenii de Jos și Caila, ceea ce va asigura accesul tuturor locuitorilor la infrastructura broadband.

FONDUL LOCATIV

PUG comunei Șintereag, afla în curs de avizare, prevede scăderea numărului de trupuri de la 37 la 35, și creșterea suprafeței de intravilan de la 543 ha la 691 ha, răspunzând astfel tendinței din expansiune a zonelor construite din ultimii ani, vizibile mai ales de-a lungul principalelor drumuri de acces în comună.

Satul component	Intravilan (ha)
Șintereag	236,93
Blăjenii de Jos	123,95
Blăjenii de Sus	84,27
Caila	44,28
Cociu	106,74
Șieu-Sfântu	94,94

Extinderile vizează toate satele componente în următorul mod: +71,5 ha în Șintereag, + 52,85 ha în Blăjenii de Jos, +23,48 ha în Blăjenii de Sus, +1,48 în Caila, +29,81 ha în Cociu, +20,64 ha în Șieu-Sfântu. Trupurile vor scădea în satul Șintereag (-1), Caila (-1) și Șieu-Sfântu (-2), iar satul Blăjenii de jos va cunoaște o creștere a acestora de la 3 la 5. Extinderile cele mai mari au loc în special în cazul funcțiilor de locuit și funții complementare (+174.56 ha), unități agricole (+15,46), zone de agrement (+8,41 ha) și unități tehnico-edilitare (+0,89 ha). Aceste

extinderi au avut loc datorită restructurărilor terenului agricol. Prin urmare PUG previzionează mai ales extinderea funcțiilor de locuit, agricole și de agrement în interiorul comunei.

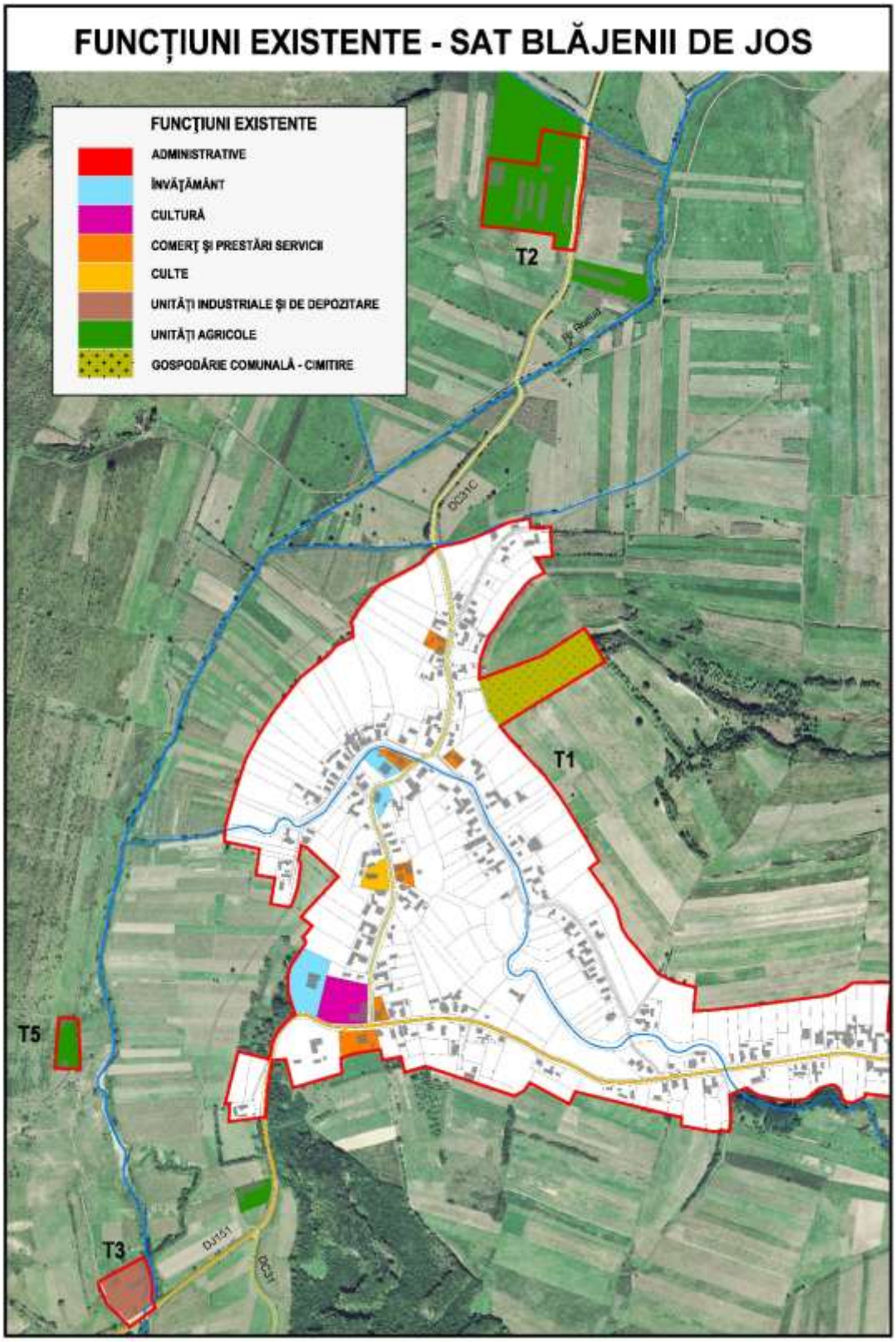
FUNCȚIUNI EXISTENTE - SAT BLĂJENII DE JOS
FUNCȚIUNI EXISTENTE
ADMINISTRATIVE
ÎNVĂȚĂMÂNT
CULTURĂ
COMERȚ ȘI PRESTĂRI SERVICII
CULTE
UNITĂȚI INDUSTRIALE ȘI DE DEPOZITARE
UNITĂȚI AGRICOLE
GOSPODĂRIE COMUNALĂ - CIMITIRE
T1
T2
T3
T5
DC31C
DJ151
DC31

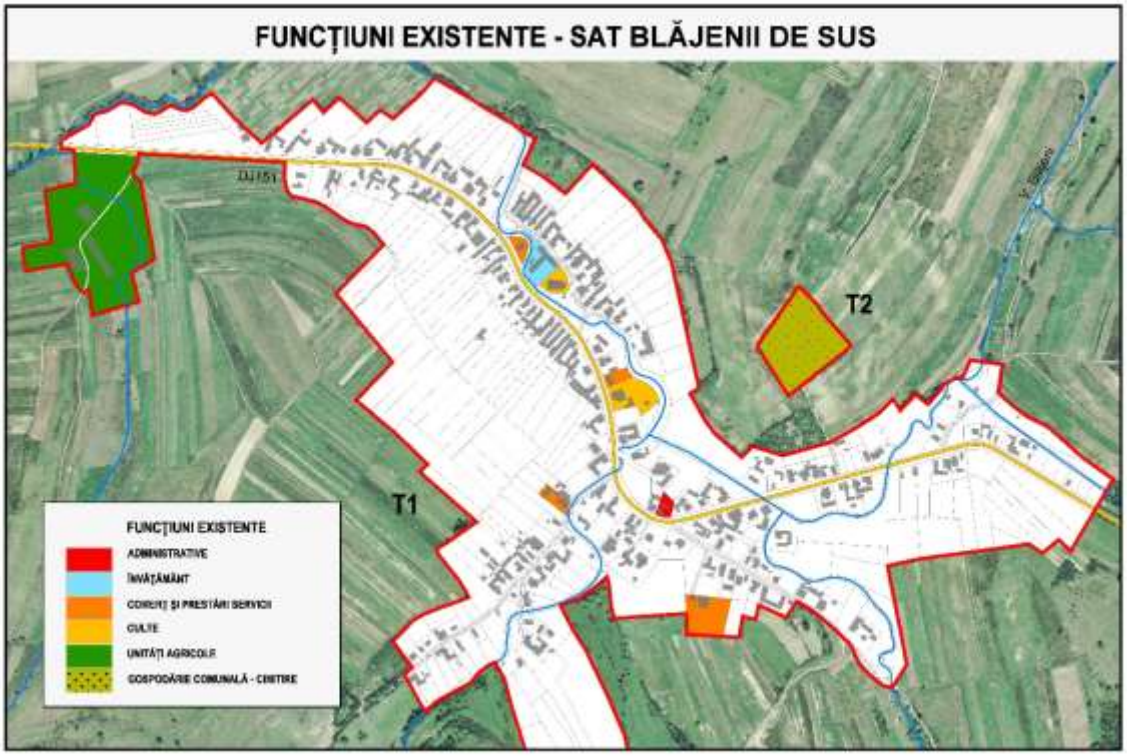
FUNCȚIUNI EXISTENTE - SAT BLĂJENII DE SUS
T1
T2
FUNCȚIUNI EXISTENTE
ADMINISTRATIVE
ÎNVĂȚĂMÂNT
COMERȚ ȘI PRESTĂRI SERVICII
CULTE
UNITĂȚI AGRICOLE
GOSPODĂRIE COMUNALĂ - CIMITIRE

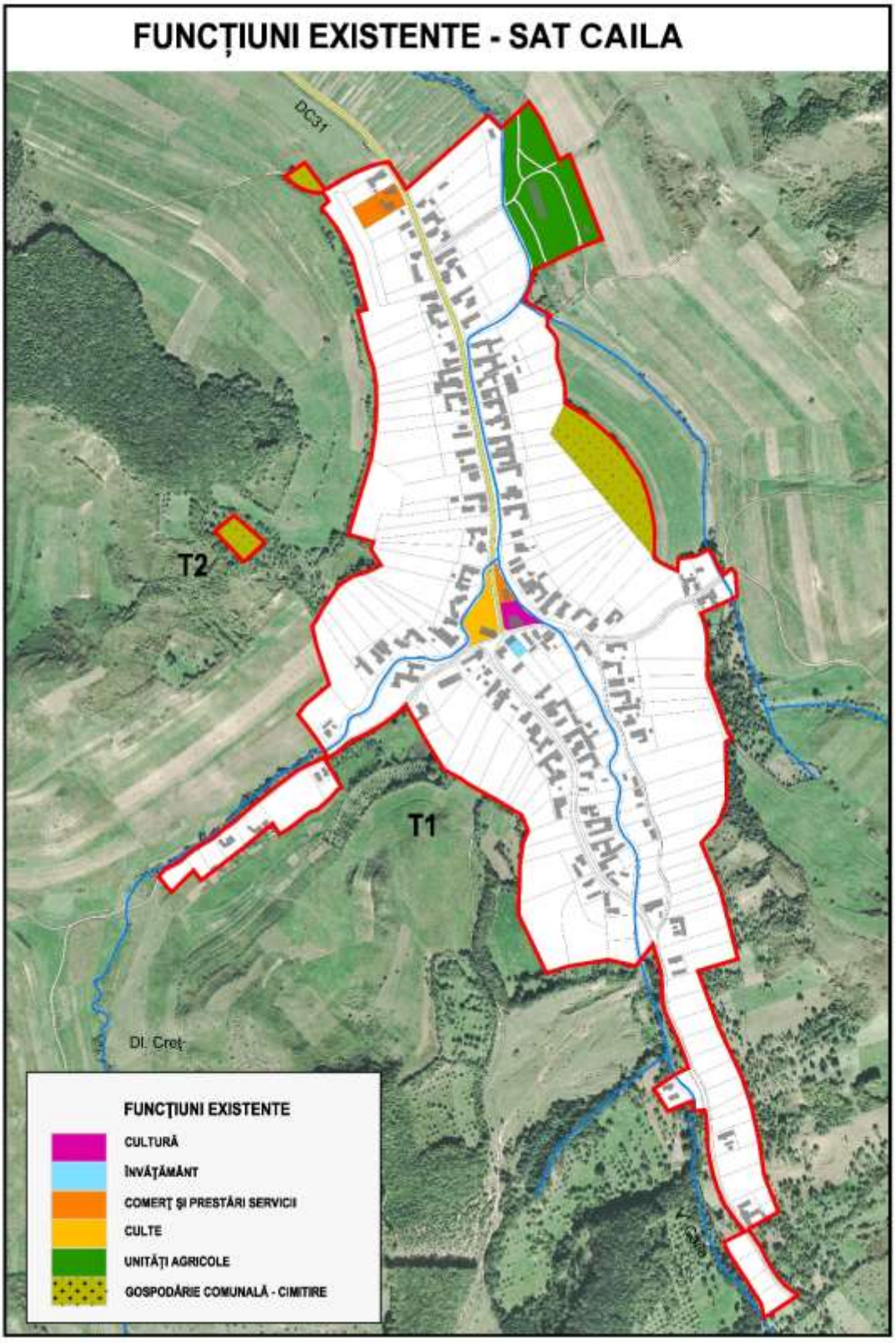
FUNCȚIUNI EXISTENTE - SAT CAILA
DC31
T2
T1
Dl. Creț
FUNCȚIUNI EXISTENTE
CULTURĂ
ÎNVĂȚĂMÂNT
COMERȚ ȘI PRESTĂRI SERVICII
CULTE
UNITĂȚI AGRICOLE
GOSPODĂRIE COMUNALĂ - CIMITIRE

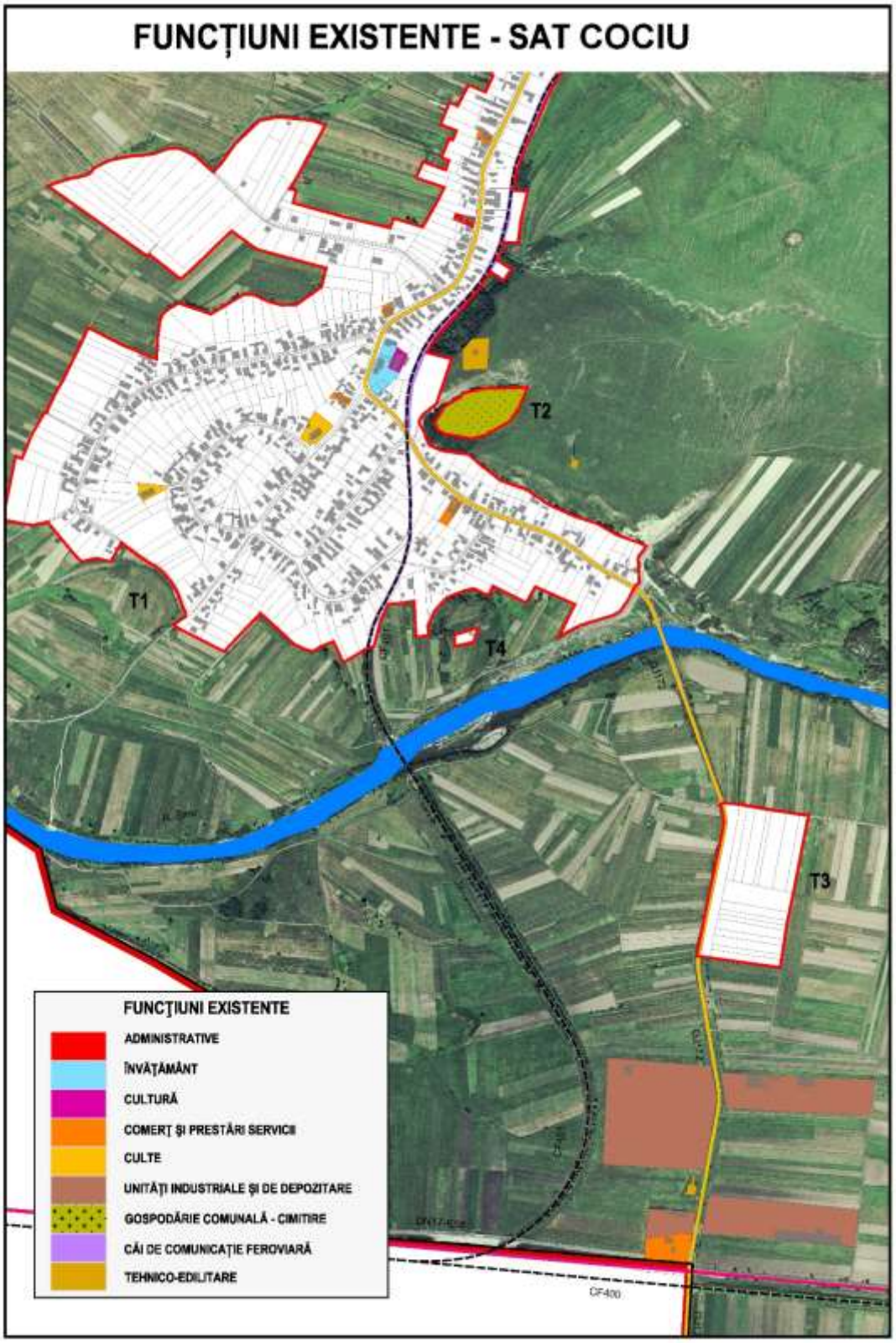
FUNCȚIUNI EXISTENTE - SAT COCIU
T1
T2
T3
T4
FUNCȚIUNI EXISTENTE
ADMINISTRATIVE
ÎNVĂȚĂMÂNT
CULTURĂ
COMERȚ ȘI PRESTĂRI SERVICII
CULTE
UNITĂȚI INDUSTRIALE ȘI DE DEPOZITARE
GOSPODĂRIE COMUNALĂ - CIMITIRE
CĂI DE COMUNICAȚIE FEROVIARĂ
TEHNICO-EDILITARE
DF400

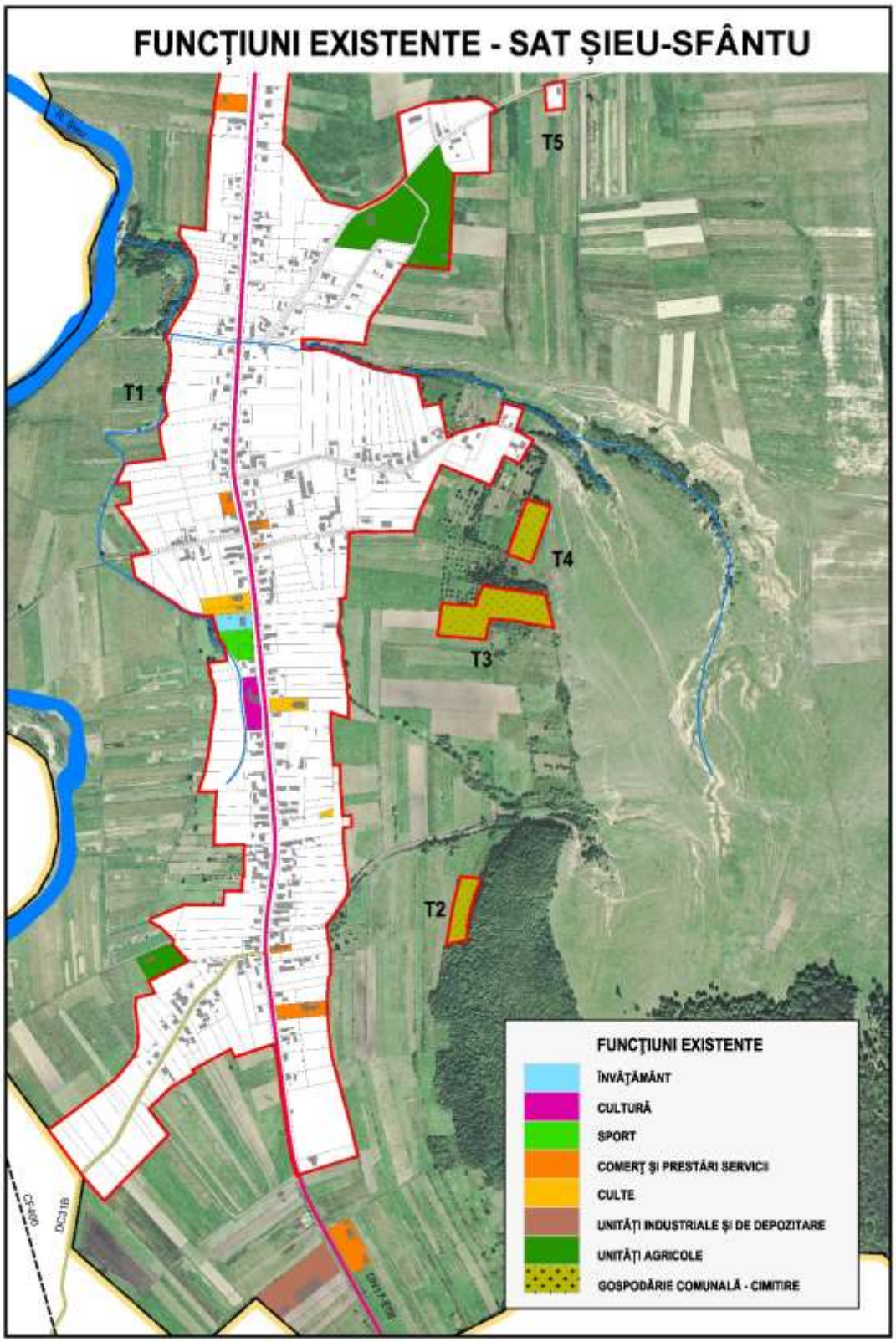
FUNCȚIUNI EXISTENTE - SAT ȘIEU-SFÂNTU
T1
T2
T3
T4
T5
FUNCŢIUNI EXISTENTE
ÎNVĂŢĂMÂNT
CULTURĂ
SPORT
COMERŢ ŞI PRESTĂRI SERVICII
CULTE
UNITĂŢI INDUSTRIALE ŞI DE DEPOZITARE
UNITĂŢI AGRICOLE
GOSPODĂRIE COMUNALĂ - CIMITIRE

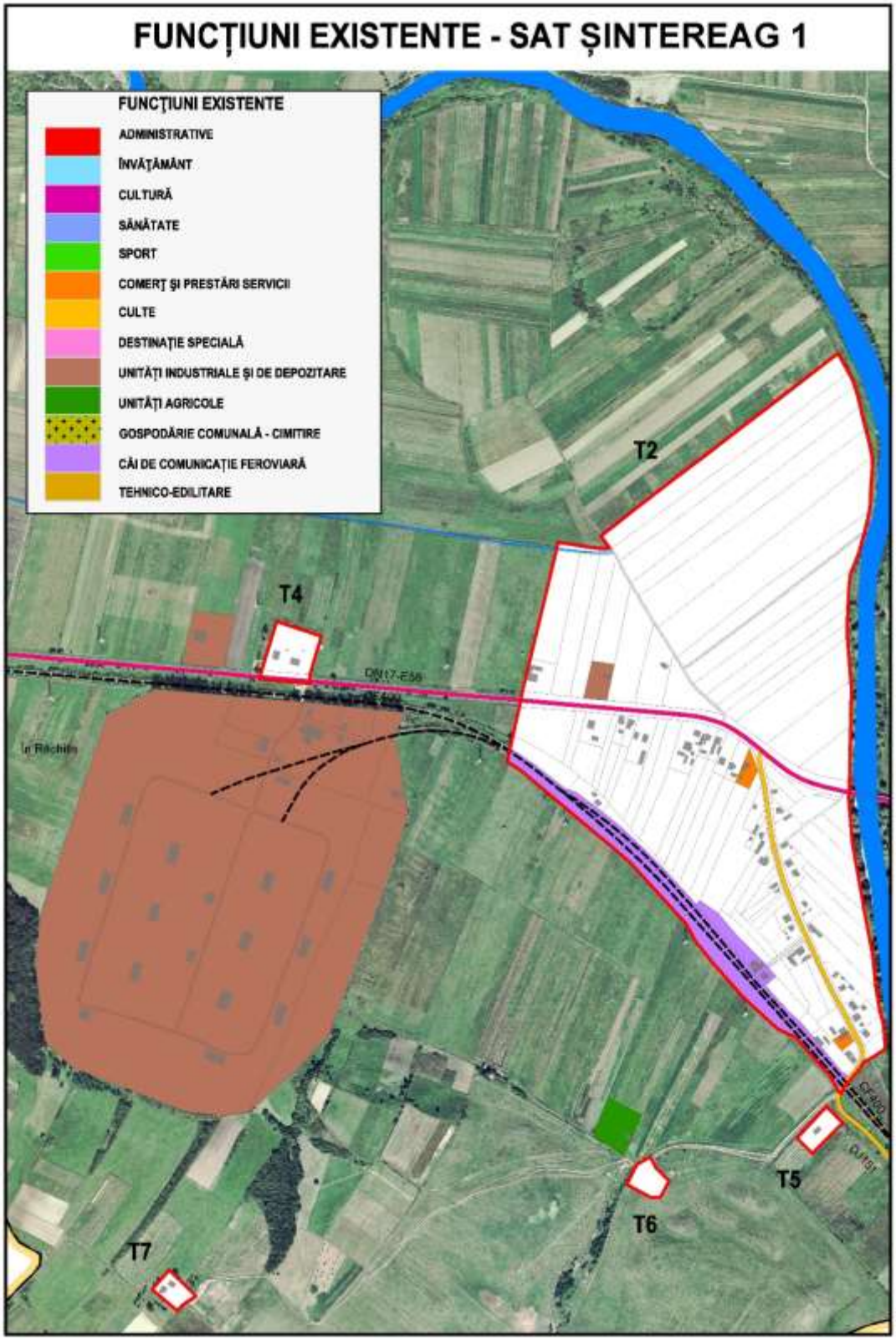
FUNCȚIUNI EXISTENTE - SAT ȘINTEREAG 1
FUNCȚIUNI EXISTENTE
ADMINISTRATIVE
ÎNVĂȚĂMÂNT
CULTURĂ
SĂNĂTATE
SPORT
COMERȚ ȘI PRESTĂRI SERVICII
CULTE
DESTINAȚIE SPECIALĂ
UNITĂȚI INDUSTRIALE ȘI DE DEPOZITARE
UNITĂȚI AGRICOLE
GOSPODĂRIE COMUNALĂ - CIMITIRE
CĂI DE COMUNICAȚIE FEROVIARĂ
TEHNICO-EDILITARE
T2
T4
T5
T6
T7
DN17-E58
la Răchită

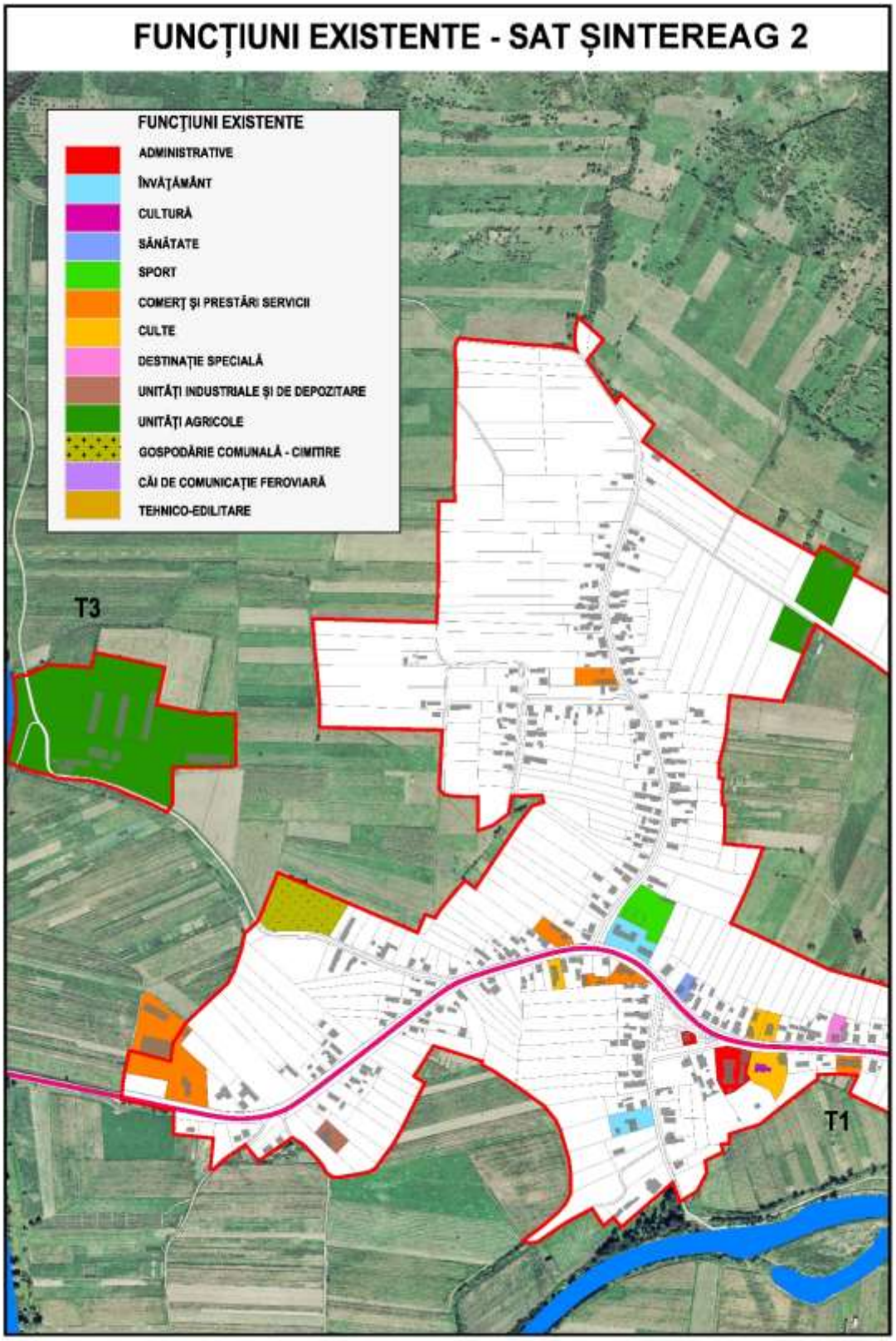
FUNCȚIUNI EXISTENTE - SAT ȘINTEREAG 2
FUNCȚIUNI EXISTENTE
ADMINISTRATIVE
ÎNVĂȚĂMÂNT
CULTURĂ
SĂNĂTATE
SPORT
COMERȚ ȘI PRESTĂRI SERVICII
CULTE
DESTINAȚIE SPECIALĂ
UNITĂȚI INDUSTRIALE ȘI DE DEPOZITARE
UNITĂȚI AGRICOLE
GOSPODĂRIE COMUNALĂ - CIMITIRE
CĂI DE COMUNICAȚIE FEROVIARĂ
TEHNICO-EDILITARE
T3
T1

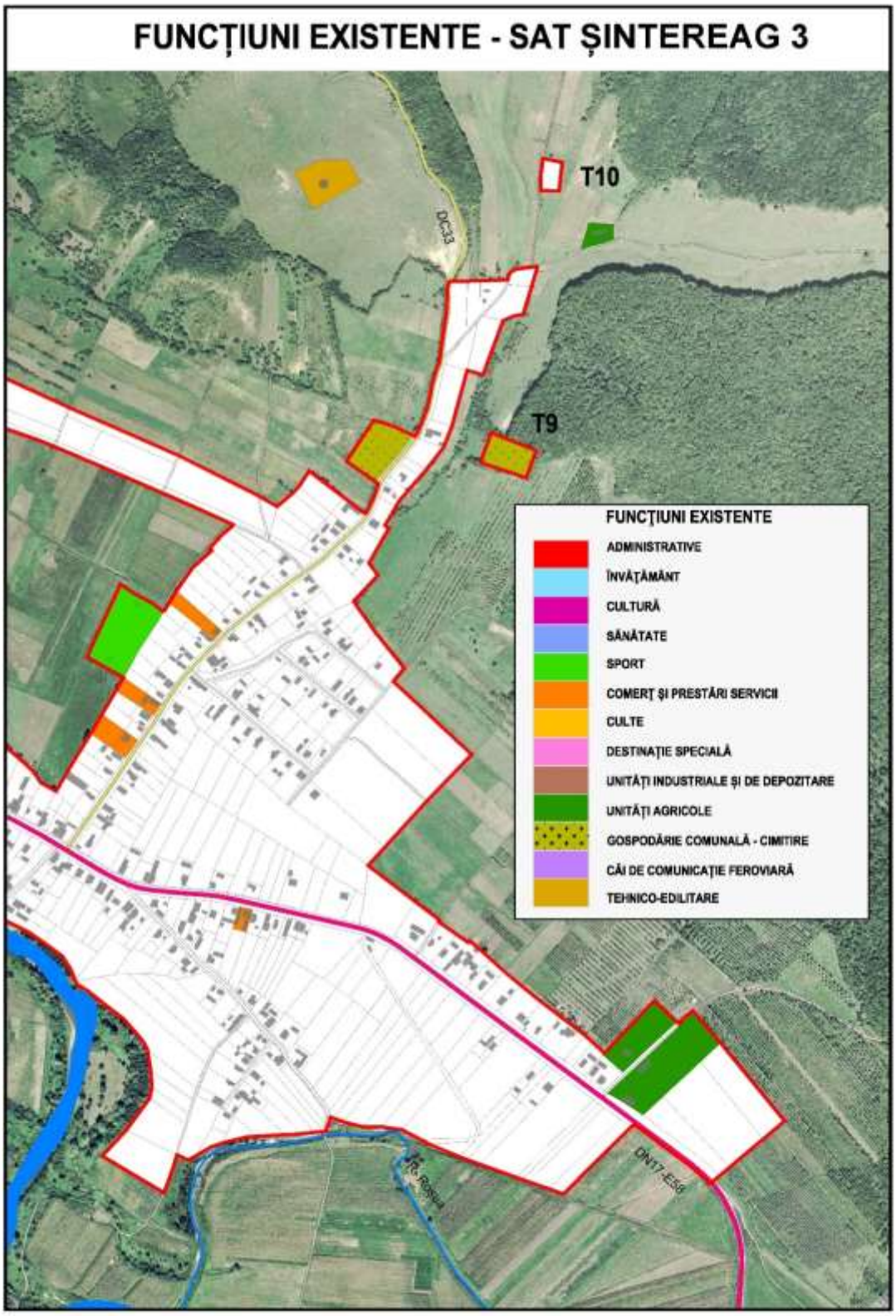

FIGURĂ 27 - MODUL DE UTILIZARE AL TERENURILOR INTRravilane DIN SATELE COMPONENTE ALE COMUNEI ȘINTEREAG, DUPĂ FUNCȚIUNILE URBANISTICE

Sursa: Planșă proprie realizată pe baza PUG Șintereag

La nivelul anului 2018, INS estima că în comună existau 1357 locuințe, cu doar 33 mai multe față de anul 2011, când în urma recensământului au fost înregistrate în comună un număr de 1324 locuințe. Față de anul 1990, în anul 2018 numărul locuințelor a crescut doar cu 7%. Numărul de case nou recepționate a fluctuat puternic în perioada 2008-2018, ajungând la un maxim de 12 case/an (2017) și la un minim de 1 casă recepționată/an (2018). Totuși, experiențele de la recensămintele anterioare indică faptul că numărul real al locuințelor din comună este mai mare decât cel estimat de INS (spre exemplu, în anul 2011 au fost identificate pe teren 1324, față de doar 1291 estimate). Așadar, numărul exact al locuințelor va fi determinat doar la recensământul din 2021.

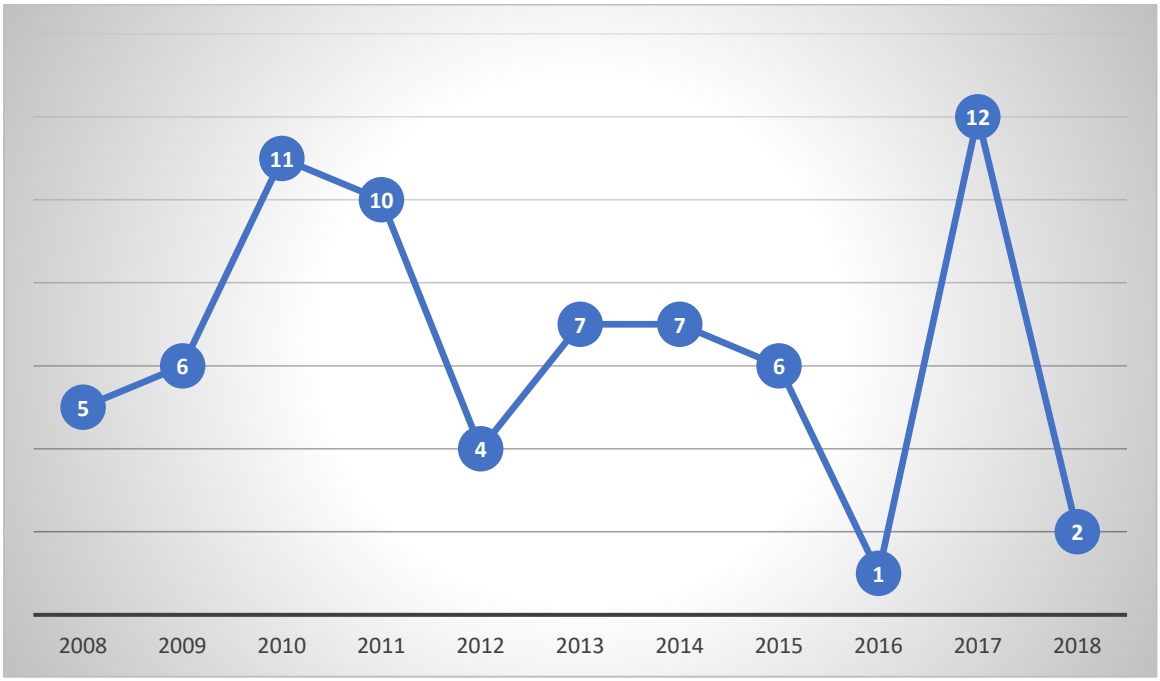

FIGURĂ 28 - NUMĂRUL DE LOCUINȚE FINALIZATE ÎN COMUNA ȘINTEREAG, ÎN PERIOADA 2008-2018

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

Suprafața locuibilă în anul 2018 a fost estimată la 77245 mp. Aceasta a crescut cu 5% față de anul 2011 și cu 40% față de anul 1990. Media suprafeței de locuit este de aproximativ 57 mp/locuința, mai ridicată fața de media județeană de 51,4 mp/locuință și de cea națională de 47,6 mp, indicând un confort mai sporit. Acesta este și rezultatul construcției de locuințe de mari dimensiuni (vile) din ultimii ani, vizibile mai ales de-a lungul principalelor drumuri.

Datele colectate în cadrul recensământului din anul 2011, relevă faptul că la nivel local prevalează clădirile cu regim mic de înălțime, 96% dintre clădirile existente fiind clădiri cu regim de înălțime parter, 4% fiind clădiri cu regim de înălțime P+1 (o singură clădire este în regim P+2). În privința amplasării, în jur de 98% dintre locuințe sunt dispuse într-o zonă de locuire continuă, de-a lungul drumurilor și străzilor, 9 sunt amplasate în grupuri de care și 17 sunt clădiri izolate, cu o distanță de peste 200m între ele.

Circa 50% dintre locuințele existente în comună au fost ridicate în perioada anterioară anului 1960, acestea fiind existente în comună datorită continuității locuirii în zona încă din secolul al XV-lea. În perioada 1960 – 1990 a fost construit în comună 34% din fondul locativ actual, dezvoltarea mai slabă fiind generată de politicile de urbanizare și industrializare forțată a

regimului comunist, astfel că o parte mare din populația comunei a fost obligată să migreze către centrele urbane. De abia după anul 2000 s-a remarcat o nouă tendință de dinamizare a pieței imobiliare locale, cauzele fiind din nou multiple: fenomenul de suburbanizare și remigrație din jurul orașului Beclean și a municipiului Bistrița, remitențele de valută ale localnicilor care lucrează în străinătate, creșterea nivelului de trai etc.

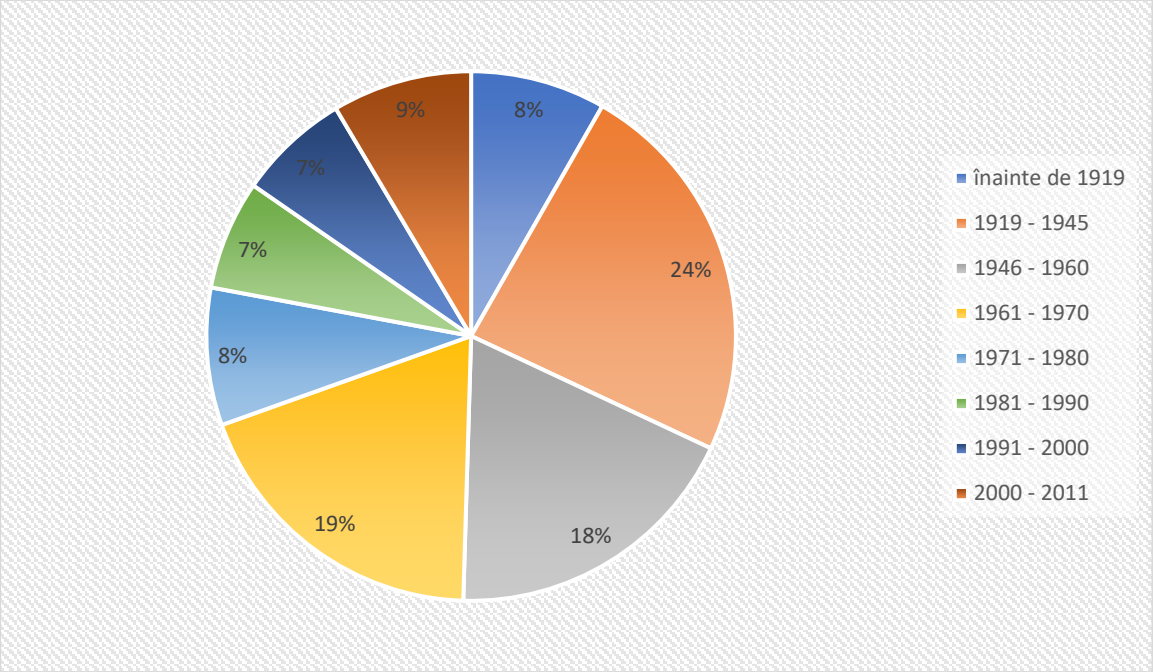

FIGURĂ 29 - LOCUINȚELE DIN COMUNA ȘINTEREAG, FUNCȚIE DE PERIOADA DE CONSTRUCȚIE, LA RECENSĂMÂNTUL DIN 2011

Sursa: INS. RGPL 2011

În jur de 85% din totalul locuințelor din comună sunt realizate din cărămidă, fiind așadar clădiri rezistente la diferite hazarde. Totuși, aproximativ 13% dintre gospodării sunt realizate din lemn sau paiantă, fiind în general case mai vechi, a căror expunere la riscuri este mai ridicată.

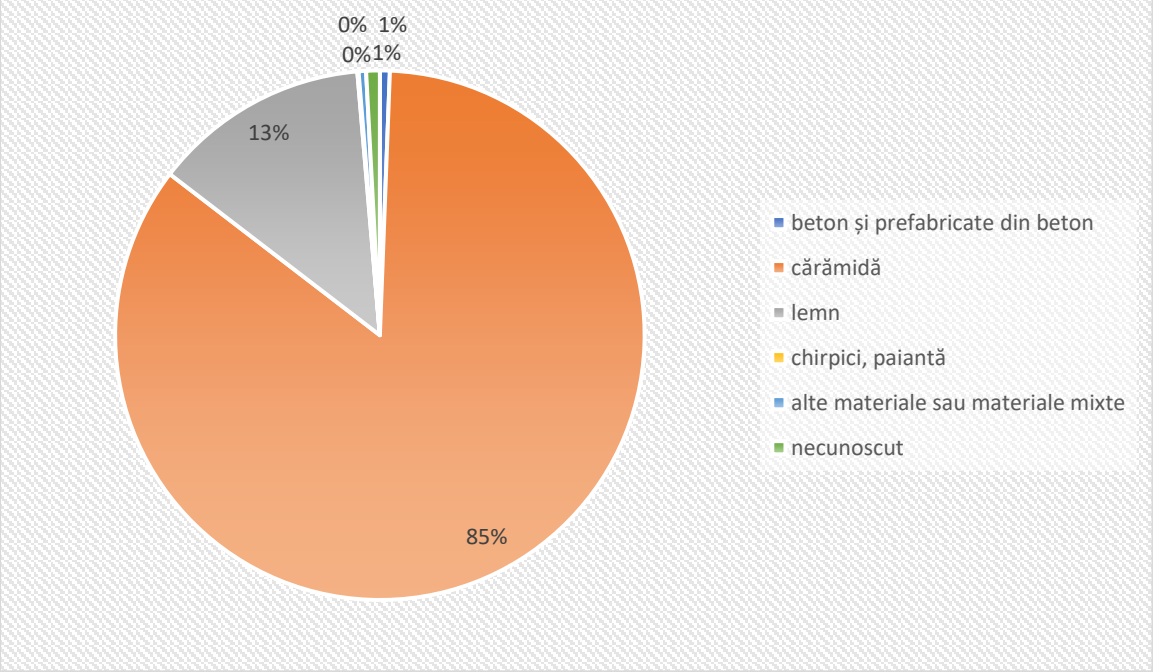

FIGURĂ 30 - LOCUINȚELE DIN COMUNA ȘINTEREAG, FUNCȚIE DE MATERIALUL DE ZIDĂRIE FOLOSIT, LA RECENSĂMÂNTUL DIN 2011

Sursa: INS. RGPL 2011

Conform recensământului din 2011, în comună doar 10% din totalul locuințelor erau reabilitate termic și 22% aveau tâmplărie termoizolantă din PVC, aluminiu sau lemn stratificat. Chiar dacă în ultimii ani ponderea locuințelor care au beneficiat de investiții pentru eficientizare energetică a mai crescut, o bună parte dintre acestea continuă să înregistreze pierderi mari de energie, care se reflectă în costul mare al utilităților, respectiv în confortul termic redus al locuirii.

Aproximativ 38% dintre locuințele din comuna Șintereag dispun de 3 dormitoare, 31% dispun de două dormitoare și 17% de 4 dormitoare, lucru care indică un confort corespunzător.

Cazurile de suprapopulare sunt izolate în comună, existând doar o singură gospodărie în care locuiesc 3 nuclee familiale și 2 gospodării în care locuiesc două nuclee familiale.

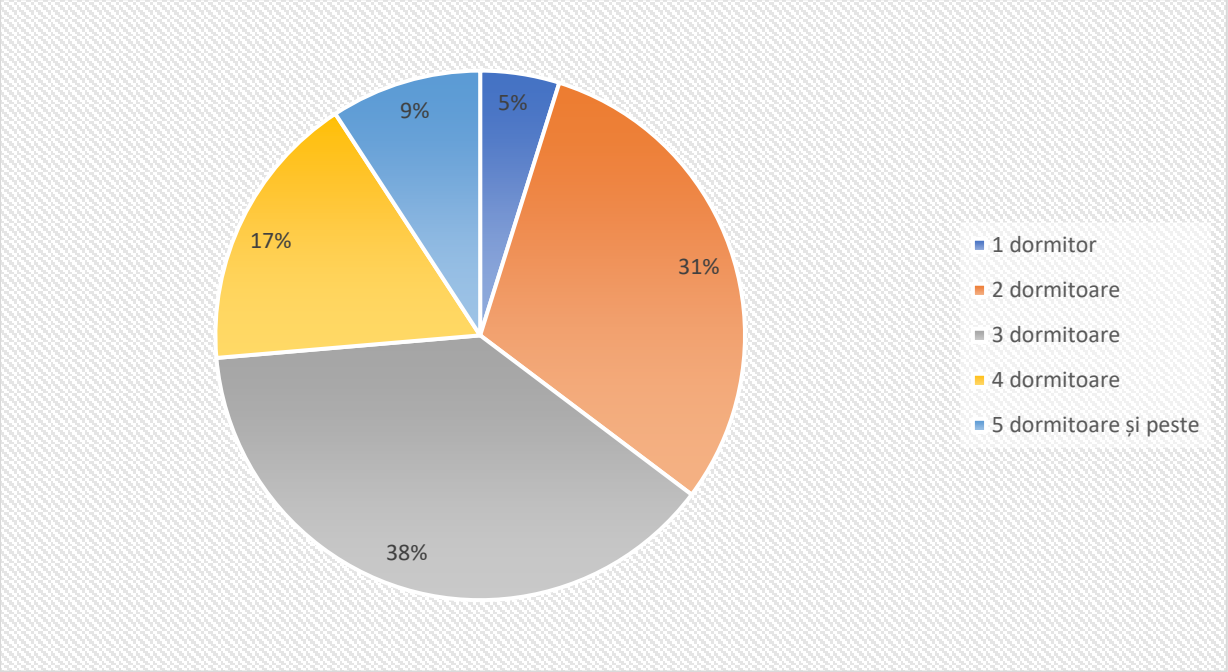

FIGURĂ 31 - LOCUINȚELE DIN COMUNA ȘINTEREAG, DUPĂ NUMĂRUL DE CAMERE DE LOCUIT, LA RECENSĂMÂNTUL DIN 2011

Sursa: INS. RGPL 2011

La nivelul anului 2011, în comună un număr de 1.130 locuințe (85%) erau ocupate în mod permanent, 108 (8%) erau ocupate sezonier (reședințe secundare și 86 (6%) erau vacante (nelocuite tot timpul anului). Numărul locuințelor neocupate se află în creștere, în condițiile în care populația este tot mai îmbătrânită, mai ales în satele mai izolate și confruntate cu depopularea (Blăjenii de Sus, Blăjenii de Jos, Caila). După decesul foștilor proprietari multe locuințe sunt moștenite de către descendenți ai acestora care nu locuiesc în zonă.

EDUCAȚIE

În comuna Șintereag funcționează o unitate școlară cu personalitate juridică (Școala Gimnazială Șintereag), cu următoarele unități subordonate:

- Grădinița de copii Cociu;
- Grădinița de copii Șintereag;
- Școala generală cu clasele 1-8 Cociu.

În ultimii 10 ani, nu mai puțin de 8 unități de învățământ au fost închise, deși unele beneficiază de lucrări de modernizare, cauza fiind scăderea accentuată a populației școlare.

Acestea reunesc 5 grupe în învățământul preșcolar, 7 clase în ciclul primar și 8 în ciclul gimnazial, cu predare în limba română. Spre deosebire de alte localități din mediul rural în

școală predarea nu se face simultan, însă cu toate acestea o parte dintre părinți preferă totuși să-și înscrie copii la unitățile de învățământ din orașul Beclean sau chiar din municipiul Bistrița, acolo unde și lucrează. De asemenea transportul copiilor din celelalte localități componente ale comunei se realizează cu mijloacele proprii ale Primăriei printr-un program de transport școlar, peste 30% dintre copii făcând naveta între localitatea de domiciliu și localitatea unde este amplasată unitatea de învățământ la care ei învață.

La nivelul anului 2018 populația școlară a atins numărul de 272 de copii și elevi, reprezentând doar 7% din totalul populației stabile. Dintre aceștia 71 erau în ciclul preșcolar, 100 în ciclul primar și 101 în ciclul gimnazial. În perioada 2008-2018 populația școlară a scăzut cu 25%, în special pe fondul reducerii natalității și a migrației copiilor către orașul Beclean sau municipiul Bistrița.

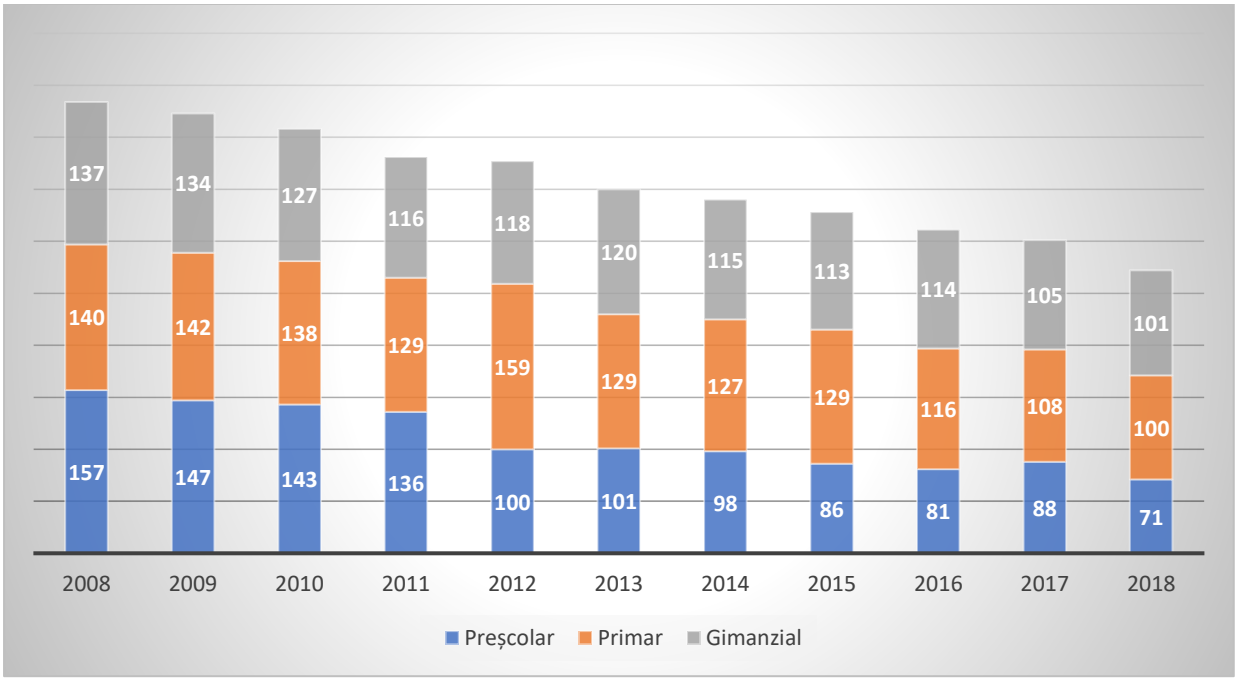

FIGURĂ 32 - POPULAȚIA ȘCOLARĂ DE LA NIVELUL COMUNEI ȘINTEREAG, ÎN PERIOADA 2008-2018

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

Din punct de vedere etnic populația școlară este relativ omogenă, populația maghiară în cazul elevilor reprezentând doar 8%. Din cauza procentului mic al minorității etnice cu o limbă maternă distinctă, predarea în limba maghiară nu se realizează, astfel că toți copii învață în limba română.

În anul 2018 numărul de cadre didactice care activau în cadrul instituției de învățământ era de 27, dintre care 5 erau educatori, 7 învățători în ciclul primar și 15 profesori în ciclul gimnazial. Numărul de cadre didactice care activează în instituția de învățământ a scăzut de la 35, în anul 2015, la 27 în anul 2018, pe fondul scăderii numărului de grupe de grădiniță și de clase de ciclu primar. De asemenea cadrele didactice sunt corespunzător calificate, însă 72% din totalul cadrelor didactice sunt navetiști din alte localități învecinate.

Din punct de vedere al infrastructurii școlare, unitatea coordonatoare și unitățile subordonate reunesc 22 de săli de clasă și cabinete, un laborator școlar, o sală de gimnastică și 2 terenuri

sportive. Unitățile de învățământ din comună dispun de condiții foarte bune pentru derularea procesului didactic, fiind reabilitate, modernizate și dotate de către Primărie.

Unitățile de învățământ dispun de 30 de calculatoare conectate la Internet, care sunt folosite în procesul educațional. În schimb, elevii nu beneficiază de serviciile unui cabinet de medicină școlară.

SĂNĂTATE

La nivel local, în anul 2018, funcționa un cabinet medical de medicină de familie, un punct de lucru al unui medic de familie din Bistrița și o farmacie. În cadrul acestora activau doi medici, 4 asistenți medicali și un farmacist. Prin comparație, în anul 1990 în comună existau 3 medici și 5 asistente. Astfel accesul cetățenilor la servicii medicale de bază a devenit mai dificil în ultimele decenii, deși populația a îmbătrânit și apelează tot mai frecvent la servicii medicale. În plus, pentru consulturi de specialitate, analize de laborator, tratamente chirurgicale sau servicii de urgență, cetățenii comunei trebuie să se deplaseze la unitățile sanitare din orașul Beclean sau municipiul Bistrița. Cabinetul medicului de familie funcționează în clădirea Dispensarului Uman deținută de către administrația locală din satul Șintereag, care se află într-o stare bună, dar dispune doar de o dotare de bază.

La nivel local nu există un mediator sanitar sau un asistent medical comunitar care să faciliteze accesul acestora la servicii medicale de bază, să deruleze campanii de informare, conștientizare, planificare familială, vaccinare a copiilor etc. Această situație este cu atât mai problematică cu cât mare parte dintre romi nu sunt înscriși în evidențele medicului de familie.

În aceste condiții, este de așteptat ca speranța de viață a populației să se mențină la cote mai reduse decât în mediul urban.

De menționat este și faptul că în comună funcționează și un cabinet veterinar cu un medic.

INCLUZIUNEA SOCIALĂ

Conform Atlasului Zonelor Rurale Marginalizate, elaborat de Banca Mondială în anul 2016, satele componente ale comunei Șintereag nu intră în categoria zonelor rurale marginalizate, nefiind confruntate cu probleme complexe de excluziune socială. Cu toate acestea, la nivel local există și cazuri relativ izolate de familii sau persoane care sunt expuse riscului de sărăcie și care se confruntă cu diferite probleme de acces la educație, piața muncii, sănătate sau locuire etc. și care necesită măsuri de sprijin din partea autorităților.

În cadrul Primăriei Șintereag funcționează Compartimentul de Asistență Socială, care dispune de un singur angajat și care furnizează servicii sociale de bază (anchete sociale, întocmire, evidență și plată dosare pentru diferite forme de prestații sociale).

La nivelul anului 2020, conform datelor transmise de Primăria Șintereag, beneficiau de prestații sociale următoarele categorii de beneficiari:

- Număr de beneficiari ajutor social (venit minim garantat): 3
- Număr de beneficiari alocație de sprijin a familiei: 31
- Număr de beneficiari ajutor de urgență: 0
- Număr de beneficiari indemnizație însoțitor persoane cu handicap: 49

De asemenea locuitorii pot accesa serviciile sociale disponibile în orașul Beclean sau municipiul Bistrița, unde funcționează un centru pentru protecția copilului, un serviciu social „Casa de tip Familial Bistrița", un centru de recuperare și reabilitare neuropsihiatrică pentru adulți etc. – toate în proprietate publică, fiind administrate de către DGASPC Bistrița – Năsăud, din subordinea CJ Bistrița – Năsăud.

În prezent, cele mai stringente probleme sociale de la nivel local sunt legate de creșterea numărului de persoane vârstnice singure, cu afecțiuni cronice, care necesită servicii de îngrijire. În acest context, Primăria are în vedere înființarea unui centru rezidențial pentru vârstnici, cererea pentru astfel de servicii fiind ridicată la nivelul întregului județ.

PROTECȚIA MEDIULUI ȘI MANAGEMENTUL RISCURILOR

Comuna Șintereag beneficiază de peisaje naturale atractive, astfel că în teritoriul administrativ al comunei întâlnim 5 situri naturale:

- **RONPA0224** "Poiana cu narcise de pe Șesul Mogoșenilor" – este o arie naturală protejată fiind o zonă de fâneață, cu soluri alcătuite din marne argiloase, marne salifere și marne cu stratificări de gresii și nisipuri și care adăpostește o serie de plante de interes pentru ecosistemul local;
- **RONPA0225** "La Sărătură" – este o arie naturală protejată de pe teritoriul comunei unde a fost semnalată prezența unor plante rare.
- **ROSCI0095** "La Sărătură"; - Acest sit reprezintă cea mai bine conservata zona sărăturată din județul Bistrița-Năsăud. Zona cunoscuta de localnici sub denumirea de La Sărătura este inundata puternic primăvara având un pronunțat caracter mlăștinos în respectiva perioadă.
- **ROSCI0393** "Someșul Mare" – sit Natura 2000 caracterizat ca umed din regiunea biogeografică continentală, reprezentând habitat specific pentru specia de interes conservativ Lutra lutra, alături de două specii de amfibieni, una de reptile și șase specii de pești - de asemenea de interes conservativ.
- **ROSCI0400** "Șieu - Budac". – sit Natura 2000 important pentru protecția ihtiofaunei. În cele două râuri trăiesc în total 7 specii de pești de interes comunitar și alte 10 specii, care nu sunt de interes comunitar.

Cu toate acestea, asupra biodiversității și factorilor naturali din zonă se manifestă o serie de presiuni antropice, legate mai ales de deversarea apelor uzate neepurate, depozitare necontrolată a deșeurilor, de suprapășunat, tăierile ilegale de lemn sau de valorile în creștere ale traficului motorizat.

Asemenea majorității comunelor din județ, comuna Șintereag a aderat la Asociația de Dezvoltare Intercomunitară pentru Gestionarea Integrată a Deșeurilor Municipale în Județul Bistrița-Năsăud, către care a delegat serviciul de colectare și transport al deșeurilor menajere, în contextul implementării Sistemului Integrat de Management al Deșeurilor Bistrița-Năsăud. ADI a contractat un operator de salubritate pentru întreaga zona, care va colecta săptămânal deșeurile menajere în amestec în pubele de 120 l și le va transporta în orașul Beclean unde există un centru de colectare și o stație de transfer a deșeurilor. Aici vor fi sortate și transferate mai apoi la depozitul ecologic județean de la Tărpiu, unde vor fi tratare mecano-biologic, respectiv vor fi eliminate prin depozitare. În cazul deșeurile colectate selectiv, în comună au fost montate containere dedicate (sticlă, hârtie și carton, plastic și metal), de unde deșeurile sunt colectate de două ori pe lună. În acest context, cetățenii comunei vor plăti Primăriei o taxă specială de salubritate, evitându-se astfel situația în care aceștia refuză să încheie contracte direct cu operatorul.

Primăria rămâne responsabilă de activitatea de salubrizare și deszăpezire a localității. În acest context, aceasta a instalat recent coșuri de gunoi stradale la 100 m distanță. De asemenea, aceasta acționează periodic cu personalul și utilajele proprii pentru a curăța și decolmata șanțurile și rigolele de scurgere, a toaleta vegetația, a elimina depozitarea necontrolată de deșeuri (de ex. moloz) pe teritoriul comunei.

Agenții economici și fermierii rămân responsabili pentru gestionarea deșeurilor produse. Gestionarea deșeurilor de grajd reprezintă o problemă la nivel local, mai ales în contextul în care comuna face parte din categoria localităților expuse poluării cu nitrați din surse agricole. În acest sens, Primăria elaborează și implementează anual un plan local de acțiune pentru protecția apelor împotriva acestui tip de poluare.

La nivelul comunei Șintereag nu există în prezent unități economice care să înregistreze un nivel ridicat al emisiilor, însă la Beclean funcționează o întreprindere cu profil metalurgic care are autorizație integrată de mediu până în anul 2027. În plus, aceasta și-a redus la jumătate volumul de activitate în ultimii ani, fiind în insolvență. Și în zona municipiului Bistrița funcționează mai multe unități generatoare de emisii, mai ales din industria maselor plastice sau cea chimică. Totuși, APM Bistrița-Năsăud nu a raportat depășiri importante ale nivelului de poluare a aerului din surse industriale.

Traficul rutier reprezintă principala sursă de poluare a aerului și fonică a comunei, în contextul în care parcul auto este în creștere, iar traficul de pe DN 17 se ridică la 5.000 – 10.000 vehicule pe zi, traversând practic două sate ale comunei pe toată lungimea lor (Șintereag și Șieu-Sfântu).

Poluarea apelor reprezintă o problemă la nivel local, în condițiile numărului încă foarte mic de gospodării care sunt racordate la sistemul centralizat de canalizare, dar și a depozitării necorespunzătoare a deșeurilor agricole sau a depozitelor necontrolate de deșeuri (mai ales de construcții) în albiile râurilor. Problema este cu atât mai stringentă cu cât o parte dintre

cetățenii comunei se alimentează în continuare din puțuri proprii, a căror apă nu este controlată cu precizie. În acest context, se impun măsuri urgente de creștere a numărului de gospodării care sunt conectate la rețelele de alimentare cu apă și canalizare cu epurare din comună.

Degradarea solurilor din comună este un fenomen continuu, determinat atât de factori naturali (structura subsolului, vânt, precipitații), cât și antropici, precum despăduririle sau suprapășunatul, care agravează eroziunea terenurilor și le scade productivitatea. De asemenea partea nordică și cea vestică a comunei sunt în special expusă alunecărilor de teren, iar pe zone restrânse are loc și un proces gradual de salinizare al terenurilor.

Comuna Șintereag este, conform PATN, PATJ și PAAR Bistrița-Năsăud, expusă riscului de producere a unor inundații prin revărsare, cu precădere pe cursul râului Șieu și al râului Someș, care ar putea produce pagube importante. Conform Planului de Management al Riscului la Inundații al Administrației Bazinale de Apă Someș - Tisa, pe cursul râului Șieu sunt necesare lucrări de decolmatare și profilare a albiei, de tăiere a vegetației și de împădurire a bazinului hidrografic.

În ceea ce privește procesele geomorfologice, harta riscurilor din cadrul PUG identifică areale cu risc de apariție a alunecărilor de teren (A.1.), șiroire și torențialitate (A.2.), creep/gonflare (A.4.) și de eroziune de suprafață (A.5.).

Zona cea mai vulnerabilă din perspectiva riscului de inundații este satul Șieu-Sfântu (zona Râpa), unde a fost elaborat un studiu de fezabilitate pentru amenajarea cursului de apă al Șieului, care nu a fost încă implementat de către ANIF.

Comuna Șintereag se află într-o zonă cu Intensitate seismică redusă (zona 6 pe scara MSK, cu o perioadă de revenire la circa 100 de ani), nefiind înregistrate de-a lungului timpului pagube majore asociate cutremurelor.

La nivelul comunei Șintereag funcționează un serviciu voluntar pentru situații de urgență, dar care are o dotare minimală și poate gestiona doar urgențele de grad I. Pentru cele mai complicate este solicitată intervenția ISU, Smurd sau Ambulanță, care dețin subunități la Beclean, la o distanță de circa 10 km de comună. Pe termen lung este recomandată îmbunătățirea logisticii SVSU (echipamente de alarmare, avertizare, intervenție etc.), dar și creșterea numărului de voluntari și formarea continuă a acestora.

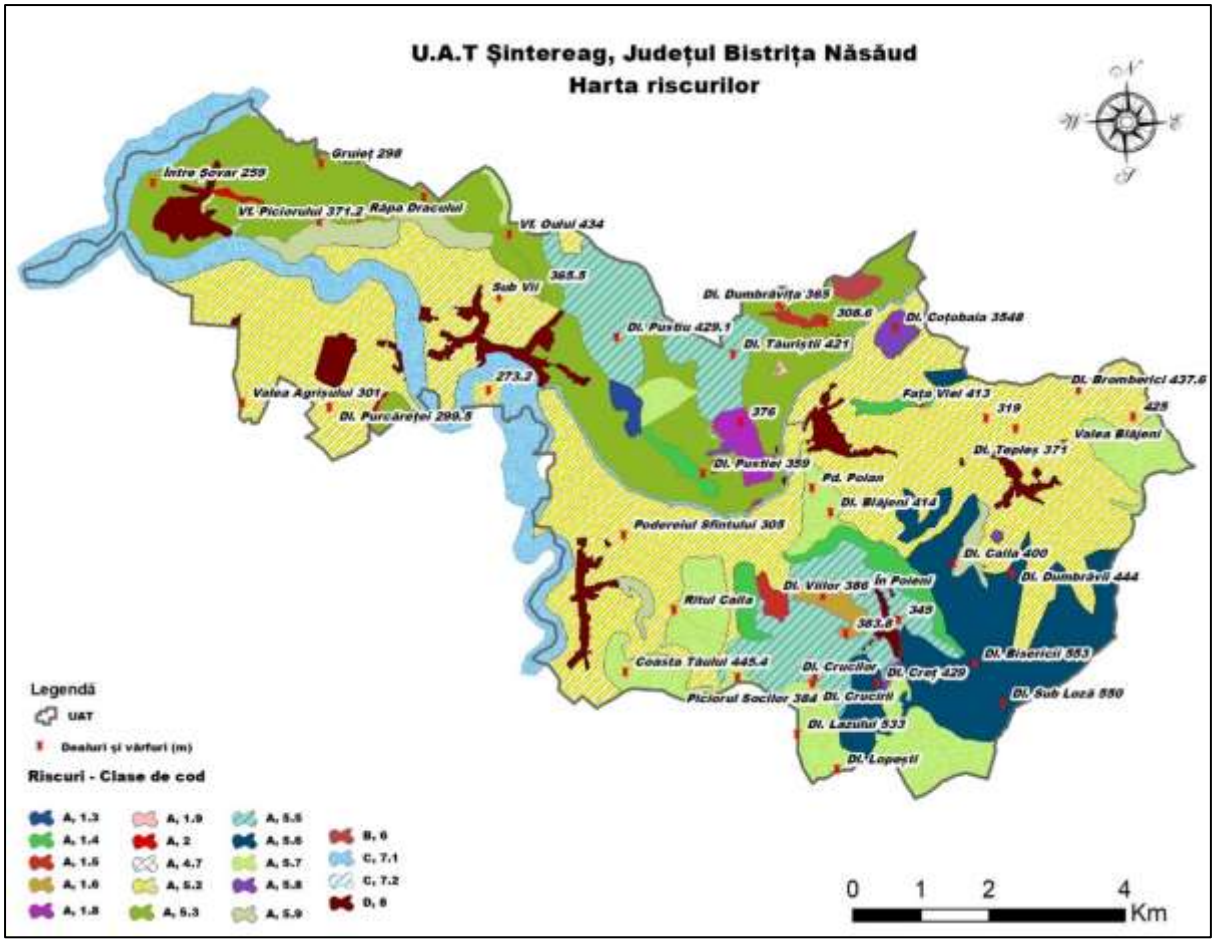

FIGURĂ 33 - HARTA RISCURILOR LA NIVELUL COMUNEI ȘINTEREAG

Sursa: ECO MAPS. PUG Comuna Șintereag

Conform Listei Monumentelor Istorice actualizată în anul 2015, la nivelul comunei Șintereag există două obiective de patrimoniu construit:

- **Biserica din lemn "Sf. Mc. Dimitrie Izvorâtorul de Mir"** - este un monument arhitectural de valoare locală, biserica este datată din secolul XVIII și este amplasată în satul Șieu-Sfântu;
- **Biserica Reformată** – este un monument arhitectural de valoare locală amplasată în satul Șintereag care datează din secolul XIV.

Dacă biserica reformată se află într-o stare bună de conservare, Biserica de lemn din Șieu-Sfântu, aflată în proprietatea BOR, este expusă riscului de prăbușire, context în care Avocatul Poporului s-a sesizat în anul 2019 cu privire la situația acesteia.

La nivelul comunei funcționează 6 cămine culturale în localitățile Șintereag, Blăjenii de Jos, Blăjenii de Sus, Caila, Șieu-Sfântu și Cociu. Acestea funcționează mai degrabă ca locații pentru evenimente culturale, educaționale, dar și comunitare (întâlniri, nunți, botezuri etc.), fiind oferite de Primărie pentru închiriere.

În satul Șintereag funcționează și o bibliotecă comunală care deține un fond de carte de 10.674 de volume (incluzând și fondul bibliotecii școlare). Numărul de cititori a scăzut constant în perioada 2011-2018, cu aproximativ cu 40%, cei mai mulți fiind elevi de la Școala Gimnazială. În acest context, Biblioteca Comunală trebuie să găsească noi metode pentru a-și creste atractivitatea pentru cetățeni și să devină treptat un centru comunitar.

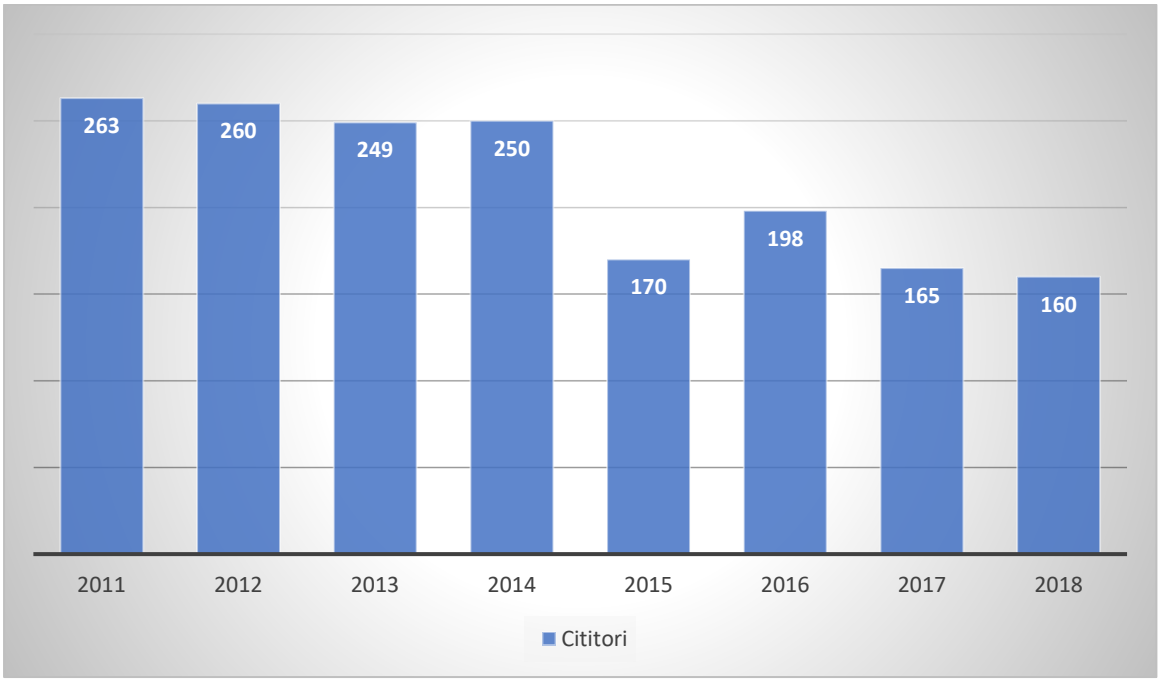

FIGURĂ 34 - NUMĂRUL DE CITITORI ACTIVI DE LA NIVELUL BIBLIOTECILOR DIN COMUNA ȘINTEREAG, ÎN PERIOADA 2011-2018

Sursa: INS. Baza de date TEMPO Online

Oferta culturală din comună este aproape inexistentă. Aici a funcționat pentru mai mulți ani Ansamblul de muzică și dansuri populare ”Flori de Mălin”, desființat în prezent. Manifestarea folclorică ”Târgul Șintereagului” a fost, la rândul ei, abandonată de mai mulți ani.

O inițiativă demnă de notat este cea a Fundației Ethnos, care a reabilitat o casă tradițională veche de peste 100 de ani din comună, unde a organizat și o tabără de arte plastice și literatură. Inițiativa a rămas însă una punctuală, neexistând demersuri coerente pentru conservarea patrimoniului tradițional local.

În comună funcționează 13 lăcașe de cult, și anume:

- Biserica Ortodoxă Veche – Blăjenii de Jos
- Biserica Ortodoxă Nouă – Blăjenii de Jos;
- Biserica Ortodoxă – Blăjenii de Sus;
- Biserica Adventistă – Caila;
- Biserica Ortodoxă – Caila;
- Biserica Sf. Arhangheli (Ort.) – Cociu;
- Biserica Adventistă – Șieu-Sfântu;
- Biserica Ortodoxă Nouă – Șieu-Sfântu;
- Biserica Reformată (Calvină) – Șieu-Sfântu;
- Biserica Sf. Dumitru (Ort.) – Șieu-Sfântu;
- Biserica Betania (Penticostală) – Șintereag;
- Biserica Reformată (Calvină) – Șintereag;
- Biserica Sf. Arhangheli (Ort.) – Șintereag;

Primăria acordă anual unele sume cultelor religioase pentru întreținerea și repararea bisericilor. În contextul legislației europene și naționale în vigoare, Primăria va trebui să investească în următorii ani în amenajarea unor capele mortuare.

TURISMUL ȘI ACTIVITĂȚILE RECREATIVE

Conform PATJ, comuna Șintereag se încadrează în categoria comunelor cu o concentrare medie de resurse turistice naturale și antropice, precum și cu o infrastructură specific turistică slab dezvoltată.

Dintre resursele turistice ale zonei se remarcă cu precădere cele naturale, respectiv:

- **Fondul forestier și peisajele naturale** – pădurile și ariile naturale protejate de pe teritoriul comunei, biodiversitatea (floră, faună);
- **Fondul cinegetic** – fondul cinetic de pe teritoriul comunei cuprinde specii de cerbi, căpriori, mistreți, vulpi, iepuri etc.
- **Fondul piscicol** – în special pe cursurile râului Someș și Șieu, și în zonele amenajate;
- **Resursele de apă sărată** – din zona rezervației ”La Sărătura” din Blăjenii de Jos**–** ce ar putea fi folosite în scop de agrement și chiar terapeutic.

Resursele turistice antropice sunt slab dezvoltate în ceea ce privește patrimoniul construit (la nivel local nu există niciun monument istoric atestat), dar relativ bogate din perspectiva patrimoniului imaterial, respectiv:

- **Monumentele istorice** – Biserica din lemn “Sf.Mc. Dimitrie Izvorâtorul de Mir” din Șieu – Sfântu și Biserica Reformată din satul Șintereag;
- **Obiceiurile locale** – precum colindatul, udatul fetelor;

Gastronomia locală.

În acest context, comuna Șintereag are potențial pentru dezvoltarea următoarele forme de turism:

- **Agroturismul**: prin valorificarea stilului de viață tradițional, a obiceiurilor și tradițiilor încă bine conservate, a artizanatului, a gastronomiei locale etc.
- **Turismul sportiv și de agrement** – mai ales vânătoarea și pescuitul, dar și echitația sau deplasările cu bicicleta;
- **Turismul cultural-religios –** de ex. trasee ale bisericilor reformate sau de lemn din județ;
- **Turismul de tranzit** – dată fiind amplasarea pe un coridor rutier de importanță europeană;
- **Turismul de sănătate / SPA** – prin valorificarea resurselor de apă sărată.

În comună există o singură unitate de cazare sub forma unei pensiuni agroturistice (”La Cruce”), inaugurată în anul 2011. Aceasta dispune actualmente de 14 locuri de cazare în 8 camere cu baie proprie, precum și de un restaurant. În anul 2018 aceasta a deservit 148 de persoane care au petrecut în medie 1 noapte în comună. De asemenea tot în anul 2018 a fost inaugurată încă o unitate de cazare în comună (Pensiunea ”Florentina” Blăjenii de Sus), iar ”Casa Regal” oferă și ea servicii de cazare.

Primăria Șintereag a implementat recent un proiect prin care a fost construit un centru de informare turistică în centrul satului Șintereag, realizat cu fonduri europene, care dispune de

toate dotările necesare (aparatură audio-video, laptop-uri, videoproiector, ecran de proiecție, aparate foto, cameră video, multifuncțională, home cinema, televizor, software etc.) pentru a deservi cu informații și servicii vizitatori din zonă. Tot în cadrul proiectului de înființare a centrului au fost realizate materiale de promovare (CD-uri, broșuri), bannere stradale și un panou de expunere stradal.

În ceea ce privește oportunitățile pentru petrecerea timpului liber pentru locuitori, acestea se rezumă la un parc modernizat recent de către primărie care dispune și de un loc de joacă pentru copii în satul Șintereag. Primăria a obținut și o finanțare pentru amenajarea unui nou parc public în satul Cociu. De asemenea în satele Blăjenii de Jos și Șieu-Sfântu există câte un parc public, însă ambele necesită modernizare.

În anul 2020, o persoană fizică autorizată a elaborat un PUZ prin care a fost făcută conversia a 5000 de metri pătrați de teren arabil în intravilan, urmând ca pe acest teren să fie construită o zonă de agrement sub forma unui complex de 5 clădiri cu funcțiuni de cazare, cu maxim 10 locuri de cazare fiecare. Proiectul invocă ca argument pentru dezvoltarea funcțiunilor turistice proximitatea față de Băile Figa, devenite un pol de atracție regional în ultimii ani.

În schimb, facilitățile de agrement pentru cetățeni și vizitatori rămân relativ restrânse. În satul Șieu-Sfântu funcționează de mai mulți ani refugiul și centrul de echitație „Caii Lupilor", care atrage turiști interesați de echitație, prin pachete de la 1 la 6 zile. Cazarea acestora se face la un hotel din comuna Șieu-Odorhei.

În centrul satului Șintereag a fost amenajat un cochet parc comunal, Primăria având în vedere o investiție similară și în satul Cociu, respectiv în satul Șieu-Sfântul, ultimul cu fonduri europene obținute prin GAL. De asemenea, în comună există un teren sintetic de fotbal, la Școala Șintereag, ce poate fi închiriat după ore de către cei interesați, precum și de un teren de fotbal cu gazon.

CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ

Administrarea comunei este asigurată, în conformitate cu prevederile Legii nr. 215/2001 privind administrația publică locală, de către Consiliul Local (ca for decizional) și Primăria (organism executiv al Consiliului). Consiliul Local este format din 13 consilieri, aleși pe o durată de patru ani. În legislatura 2016-2020, 8 mandate au revenit PSD, 4 mandate PNL și un mandat ALDE. Primăria este condusă de un primar ales direct de către cetățeni pe un termen de 4 ani, care este reprezentant al PSD, , respectiv de un viceprimar al cărui post este momentan vacant.

Aparatul de specialitate al Primarului cuprinde, pe lângă posturile de viceprimar, secretar și consilier al primarului, următoarele compartimente:

- Compartimentul Achiziții Publice, Monitorizarea Procedurii Administrative și Organizarea Monitorului Oficial (2 posturi – ambele vacante);
- Compartimentul Asistență Socială (1 post);

- Compartimentul Contabilitate (4 posturi - din care 1 vacant);
- Compartimentul Urbanism (1 post - vacant);
- Compartimentul Evidență Agricolă și Cadastru (4 posturi - din care 1 vacant);
- Compartimentul Implementare Proiecte cu Fonduri Externe Nerambursabile (6 posturi - din care 5 vacante);
- Compartimentul Administrativ Gospodăresc (8 posturi - din care 2 vacante);

Deși este de apreciat faptul că în organigramă există un compartiment pentru implementarea fondurilor europene sau pentru achizițiile publice, o situație atipică pentru primăriile rurale, se remarcă totuși numărul mare de posturi vacante, inclusiv în domenii-cheie, precum urbanismul, achizițiile publice sau investițiile.

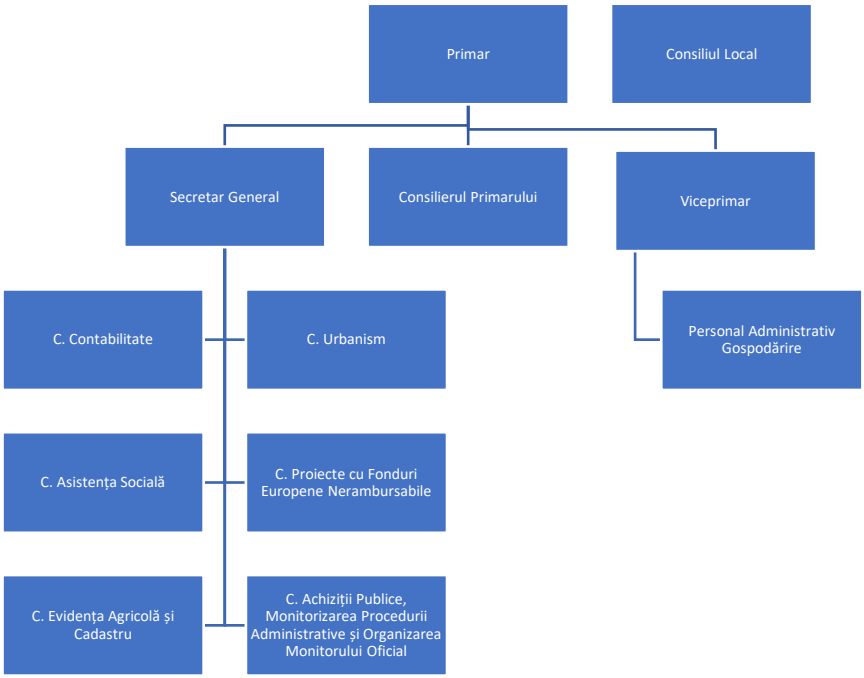

FIGURĂ 35 - ORGANIGRAMA PRIMĂRIEI ȘINTEREAG, ÎN ANUL 2020

Sursa: Primăria Șintereag

Comuna Șintereag face parte din GAL **"Țara Năsăudului"** alături de orașul Năsăud și comunele Feldru, Rebrișoara, Rebra, Parva, Romuli, Telciu, Coșbuc, Salva, Nimigea, Dumitra, Șieu-Măgheruș. La acestea se adaugă și 53 de parteneri privați și 16 ONG. Teritoriul GAL acoperă o suprafață de 1.249,41 kmp și reunește o populație de 55.480 de locuitori. În perioada 2014-2020 GAL a dispus de un buget de peste 2,3 milioane de euro dispus pe 6 măsuri de finanțare. Acestea sunt concentrate în dezvoltarea infrastructurii și serviciilor publice, susținerea și dezvoltarea IMM-urilor, integrarea în societate a grupurilor vulnerabile, promovarea formelor asociative și investiții în agricultura și silvicultură. Comuna Șintereag a beneficiat în cadrul GAL de o finanțare de 88.357 euro în cadrul unui proiect pentru construirea unui parc tematic în satul Șieu-Sfântu.

Alte structuri asociative din care face parte comuna Șintereag sunt:

- **ADI ”Deșeuri Bistrița-Năsăud”** – care gestionează Sistemul Integrat de Management al Deșeurilor, realizat cu fonduri europene, și către care comuna a delegat serviciul de colectare și transport a deșeurilor;
- **ADI ”Apa-Canal BN”** – înființată în vederea atragerii de fonduri europene pentru proiectele de investiții din domeniul apei și apei uzate, care au vizat inclusiv comuna Șintereag;
- **ADI ”Măgheruş – Odorhei – Şintereag” –** care a fost înființată pentru accesarea de fonduri și implementarea de proiecte comune, la nivelul comunelor din zonă;
- **ADI ”Serviciul de alimentare cu gaze naturale”** – înființată în scopul dezvoltării infrastructurii de alimentare cu gaze naturale;
- **ADI „Roșua”** – înființată pentru a implementa unele proiecte comune de investiții cu comuna Dumitra.

În ceea ce privește patrimoniul comunei și dotarea logistică a Primăriei, acestea sunt net superioare altor așezări rurale din județ. Acestea cuprind aproape 1.300 ha de pășune comunală, terenuri agricole, un fond forestier, terenurile și clădirile fostei unități militare din comună, o locuință socială, un sediu modern și spațiu al Primăriei, un centru de informare turistică, buldoexcavator, autospecială (basculă), mai multe clădiri cu destinație educațională nefolosite în prezent, cămine culturale, terenuri de sport etc. O parte dintre acestea sunt valorificate economic, aducând venituri la bugetul local: concesionare pășuni către fermieri și asociațiile acestora; închirierea căminelor culturale pentru evenimente și a terenurilor de fotbal pentru jucătorii amatori; vânzarea sau concesionarea de terenuri, închirierea utilajelor din proprietate etc. Principalul activ de care dispune în prezent Primăria și care ar putea aduce venituri însemnate pe viitor este fosta unitate militară.

La nivelul anului 2019, execuția bugetară a UAT Comuna Șintereag s-a finalizat cu următorii indicatori:

- Venituri totale: 4,384,509 lei;
- Cheltuieli totale: 4,965,273 lei;
- Deficit bugetar: - 580,764 lei.

Din perspectiva încasărilor la bugetul local, comuna Șintereag înregistra valori similare cu ale altor comune din județul Bistrița-Năsăud, precum: Ciceu Mihăiești, Monor Și Poiana Ilvei

Din punct de vedere al veniturilor care alcătuiesc bugetul comunei Șintereag se poate observa că acestea au prezentat variații semnificativ de la un an la altul. O parte substanțială a bugetului local este formată din sume defalcate din TVA, provenite de la bugetul de stat, cu o tendință crescătoare, exceptând anul 2018 când unele modificări operate de administrația centrală cu privire la plata salariilor din învățământ a condus la o scădere bruscă a acestor transferuri. Veniturile din surse proprii ale administrației locale au cunoscut și ele o creștere continuă în aceasta perioadă, însă în mod evident acestea nu sunt suficiente pentru a putea asigura necesitățile de investiții ale comunei. În anul 2014 comuna a reușit să atragă o finanțare europeană care a reprezentat o treime din bugetul local în acel an, ulterior încasările din aceste surse la bugetul local scăzând puternic. De asemenea în anul 2014 și 2017 subvențiile pentru investiții de la bugetul de stat (PNDL) au avut o contribuție importantă în

alcătuirea bugetului, acestea reprezentând aproximativ o treime in bugetul local atât în 2014 cât și în 2017.

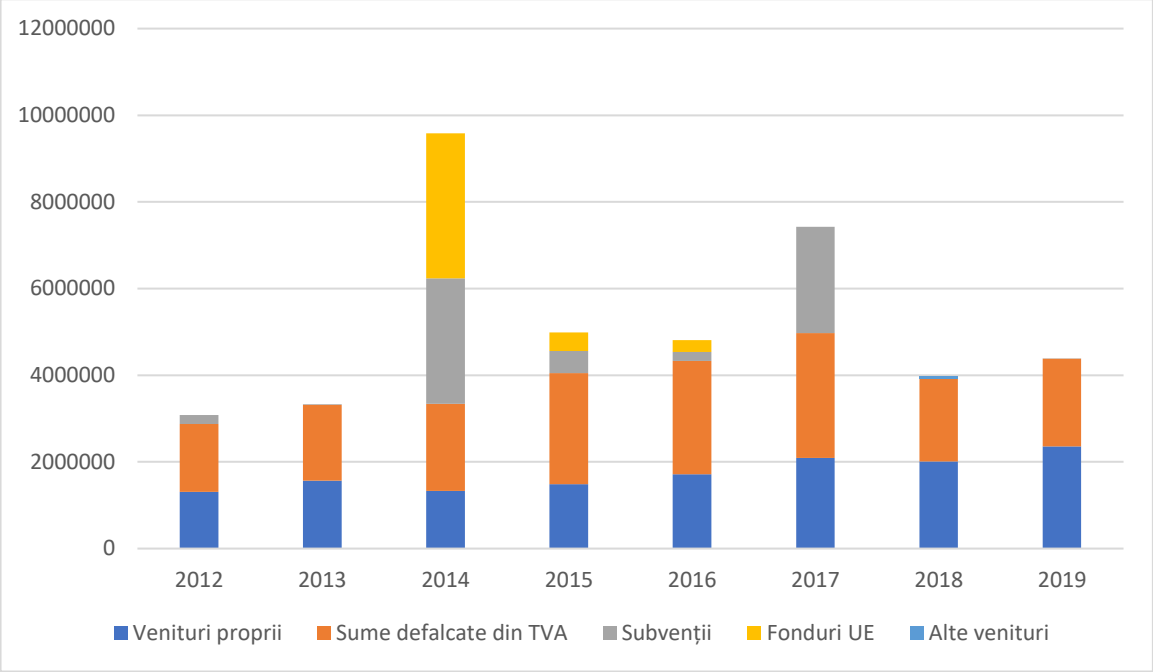

FIGURĂ 36 - DINAMICA ȘI STRUCTURA VENITURILOR LA BUGETUL LOCAL AL COMUNEI ȘINTEREAG, ÎN PERIOADA 2012-2019

Sursa: MDRAP. DPFBL

Asemenea veniturilor, cheltuielile administrației locale fluctuează în perioada 2012-2019. O parte importantă a structurii sunt cheltuielile cu personalul care au cunoscut o creștere constantă ca urmare a creșterilor salariale din sectorul public. În anul 2018 acestea au scăzut din cauza transferului plăților către personalul didactic de la administrația locală la bugetul central, însă ulterior acestea din nou să se mărească. De asemenea cheltuielile cu bunuri și servicii (cheltuieli curente cu utilitățile, combustibilii, reparațiile și dotările la spațiile deținute de Primărie etc.) au reprezentat o componentă substanțială a cheltuielilor din bugetul local, însă acestea s-au menținut la un nivel relativ constant. Cheltuielile cu asistența socială s-au

dublat și ele între 2016 și 2019, mai ales că atribuțiile autorităților locale în acest domeniu au sporit.

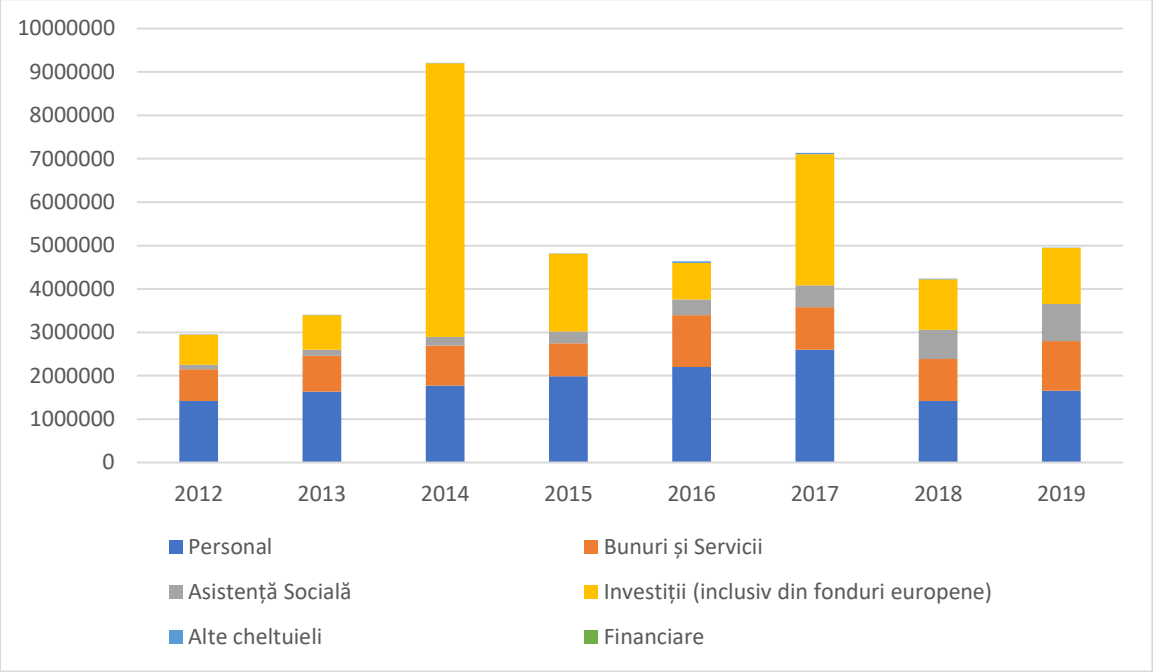

FIGURĂ 37 - DINAMICA ȘI STRUCTURA CHELTUIELILOR EFECTUATE DE LA BUGETUL LOCAL AL PRIMĂRIEI ȘINTEREAG, PE TIPURI DE CHELTUIELI, ÎN PERIOADA 2012-2019

Sursa: MDRAP. DPFBL

Cheltuielile de capital au totalizat în perioada 2012-2019 peste 15,9 mil. de lei, adică o medie de circa 1,9 mil. lei/an. Din acest total peste 6,3 milioane de lei au provenit din surse guvernamentale, 4 milioane de lei din programe de finanțare europene și 5,6 milioane din venituri proprii ale administrației locale. Volumul investițiilor este unul ridicat comparat cu alte comune din județ, însă este evidentă incapacitatea administrației locale de a finanța proiecte de infrastructură la o scală mai mare fără a apela la surse de finanțare externe.

În ceea ce privește structura pe domenii a cheltuielilor administrației locale se poate observa ca cele mai mari sume au fost alocate transporturilor și învățământului. În domeniul transporturilor investițiile au fost realizate preponderent prin programe europene și guvernamentale de finanțare, în timp ce în cazul învățământului o mare parte dintre cheltuieli mergea către salariile personalului didactic, lucru observabil în scăderea drastică ce are loc între anii 2017-2018 când acestea au fost transferate către bugetul național. De asemenea se observă o tendință de creștere, în special în ultimii ani ai perioadei analizate, a cheltuielilor

cu servicii publice generale și asistență socială, cea din urmă un motiv de îngrijorare datorită presiunii puse pe bugetul local care deja rulează un deficit.

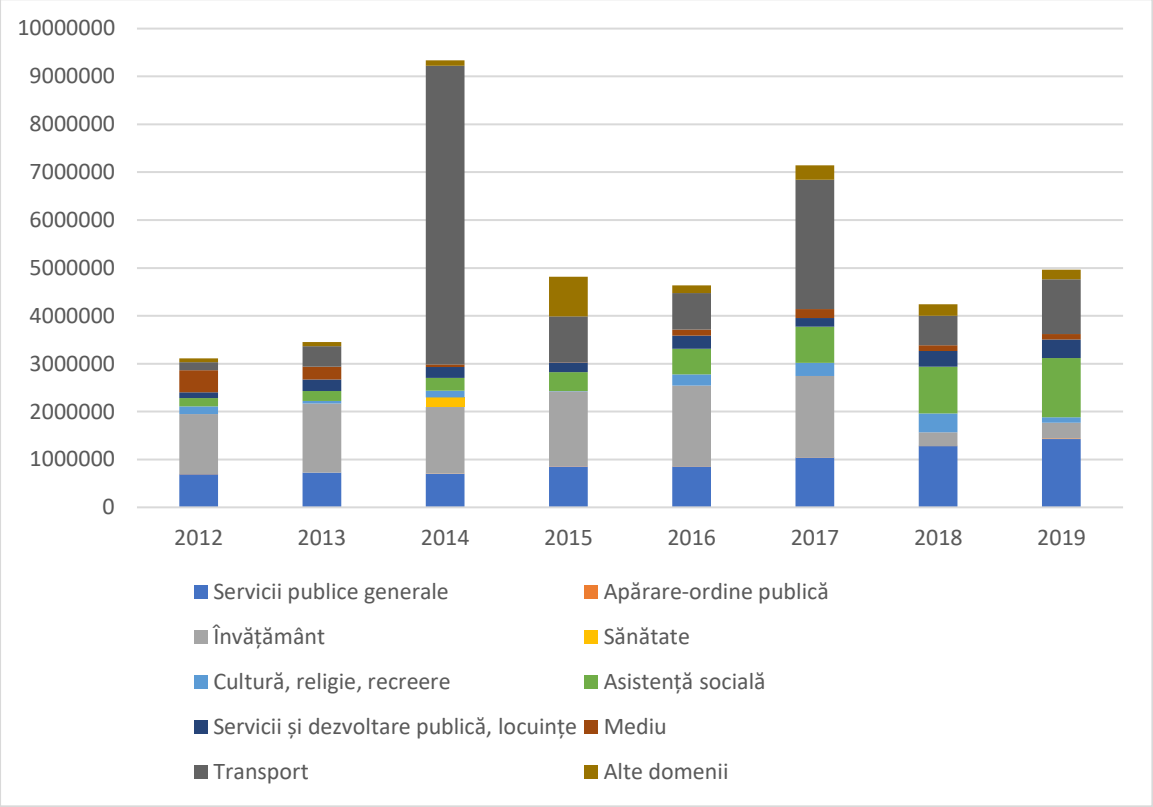

FIGURĂ 38 - DINAMICA ȘI STRUCTURA CHELTUIELILOR EFECTUATE DE LA BUGETUL LOCAL AL PRIMĂRIEI ȘINTEREAG, PE DOMENII, ÎN PERIOADA 2012-2019

Sursa: MDRAP. DPFBL

ANALIZA SWOT

Punct tare	Justificare
Distanța mică față de principalele două centre urbane ale județului	Comuna Șintereag se află la doar 10 km de orașul Beclean și la 23 de km față de municipiul Bistrița. Acestea sunt cele mai importante centre urbane la nivel de județ și asigură accesul populației la o serie de servicii publice și private, care nu sunt disponibile pe raza comunei.
Amplasarea comunei pe coridorul european de transport rutier și feroviar care leagă Moldova de Transilvania	Comuna este traversată de DE 58, respectiv de magistrala CF 400, două coridoare de transport de importanță europeană, care asigură accesul la principalii poli urbani din România și din Europa Centrală și de Est.
Sporul migratoriu pozitiv	În perioada 2008-2018, numărul celor stabiliți cu domiciliul în comună a fost cu 20 mai mare decât cel al plecaților. După anul 2013 comuna a cunoscut o creștere în numărul de locutori sosiți.
Zonă favorabilă creșterii animalelor	Peste 70% din totalul terenurilor agricole existente erau pășuni și fânațe, în cazul acestora existând și ferme mari, 6 blocuri care administrau peste 2000 de ha.
Efective de animale însemnate la nivelul comunei	În perioada 2010-2020 s-a înregistrat o creștere a numărului de animale existente în comună. În cazul ovinelor și caprinelor, numărul lor cumulat a crescut cu 62% în perioada indicată.
Existența unor asociații active ale crescătorilor de animale	Pe teritoriul comunei există asociații de crescători de animale, care concesionează pajiștile comunei.
Existența la nivel local a unor IMM-uri care generează locuri de muncă	În comună existe firme cu profil materiale de construcție industrie alimentară (panificație), reparații auto, construcții, comerț etc., care asigură circa 150 de locuri de muncă.

Rețea modernizată de drumuri de interes local	Cu ajutorul unor proiecte cu finanțare europeană și de la bugetul de stat, rețeaua de drumuri de interes local (comunale, de hotar și străzi) a fost modernizată aproape în totalitate.
Existența unei rețele de alimentare cu apă, canalizare și epurare a apelor uzate	Comuna dispune de un sistem de alimentare cu apă care acoperă toate satele componente, precum și de un sistem de canalizare prevăzut cu două stații de epurare.
Ponderea ridicată a locuințelor realizate din materiale rezistente	Aproximativ 85% din totalul locuințelor sunt realizate din cărămidă, astfel fiind mult mai puțin expuse în fața hazardelor naturale.
Infrastructura educațională modernă	Unitățile de învățământ din comună au fost reabilitate și modernizate, dispunând de condiții optime pentru procesul educațional.
Potențial natural ridicat	Pe teritoriul comunei se regăsesc 5 situri naturale protejate.
Existența unui de centru de informare turistică	Primăria a inaugurat recent un centru de informare turistică realizat cu fonduri europene.
Patrimoniul imobiliar bogat al comunei	Patrimoniul comunei cuprinde o fostă unitate militară, aproape 1300 ha de pășuni, terenuri agricole etc.
Colaborarea teritorială intensă	Comuna face parte din 5 ADI-uri și un GAL, care au permis atragerea în comună a unui volum mare de investiții în domeniul infrastructurii rutiere, de utilități (apă-canal, deșeuri etc.), spații verzi etc. De asemenea, comuna este înfrățită cu două localități din Austria.

Punct slab	Justificare
Gradul ridicat de îmbătrânire a populației	La nivelul anului 2020, doar 13% din totalul populației are vârste cuprinse între 0 -14 ani, în timp ce 27% aveau vârste peste 60 de ani. Raportul dintre persoanele în vârstă și cel tinere fiind de două persoane vârstnice/tânăr.
Spor natural negativ	Sporul natural în perioada 2008-2018 în comuna a fost unul negativ, de -279 persoane. Acest lucru accentuează fenomenul de scădere al populației pe termen lung.
Ponderea ridicată a persoanelor apte de muncă care lucrează în străinătate	La recensământul din 2011, 305 de locuitori ai comunei (8% din total) erau plecați în străinătate.
Îmbătrânirea forței de muncă din agricultură	La recensământul din 2010, aproximatv 58% din forța de munca din domeniul agricol avea vârsta peste 55 de ani.
Lipsa de pregătire în domeniul agricol	La nivel anului 2010 doar două persoane aveau pregătire în domeniul agricol, restul agricultorilor având doar experiență practică.
Nivel scăzut de instruire și calificare al forței de muncă locale	Datele recensământului din 2011 indicau faptul că 54% nu aveau studii superioare, 18% având doar studii primare.
Extensia redusă a trotuarelor modernizate și lipsa pistelor de biciclete	Trotuare modernizate există în prezent doar pe câteva străzi, în timp ce pistele de biciclete lipsesc cu desăvârșire. În acest context, există riscul implicării în accidente rutiere a pietonilor și bicicliștilor care se deplasează pe carosabil, printre autovehicule.
Eficiența energetică redusă a clădirilor de locuit	Conform recensământului din 2011, doar 10% dintre locuințele din comună erau reabilitate termic și aveau tâmplărie termoizolantă.

Ponderea redusă a populației conectate la sistemele de alimentare cu apă și canalizare	La nivelul anului 2020, doar 62% dintre gospodăriile din comună erau branșate la rețeaua publică de alimentare cu apă și circa 10% la cea de canalizare.
Extensia redusă a rețelei de distribuție a gazelor naturale	În prezent, doar satul Cociu beneficiază de rețea de distribuție a gazelor naturale, în timp ce în restul comunei încălzirea se face cu combustibil solid.
Accesul limitat la servicii medicale de bază și comunitare	În comună există un singur medic de familie și o farmacie, ambele situate în satul-reședință. La nivelul Primăriei nu există asistent medical comunitar sau mediator sanitar care să deservească cetățenii de etnie romă.
Scăderea drastică a populației școlare	Efectivele de copii și elevi înscriși la unitățile de învățământ din comună au scăzut cu 25% în perioada 2008-2018.
Slaba dezvoltare a serviciilor sociale publice și private	Compartimentul de Asistență Socială din cadrul Primăriei nu mai este acreditat să furnizeze servicii sociale, realizând doar activități de bază (de ex. anchete sociale, întocmire și plată dosare de ajutor social). În plus, la nivel local nu există niciun centru sau serviciu social furnizat de o entitate publică sau privată.
Existența unor potențiale surse de poluare la nivel local	Deversarea de ape uzate direct în sol sau în apele de suprafață, suprapășunatul și depozitarea în gospodării a gunoiului de grajd, depozitarea necontrolată de deșeuri sau tăierile ilegale de lemn reprezintă potențiale surse de poluare și degradare a solului și a apelor subterane și de suprafață din comună.
Deficitul de spații verzi și de agrement	În prezent, comuna dispune de un singur parc public, în centrul satului Șintereag
Riscul de afectare a comunei ca urmare a inundațiilor	Lunca râului Șieu și a râului Someș apar ca zone vulnerabile la inundații în harta riscurilor de la nivel local.
Oferta culturală foarte restrânsă pentru locuitori	Deși comuna beneficiază de mai multe cămine culturale recent reabilitate și dotate, acestea găzduiesc puține evenimente culturale (de ex. concerte, teatru,

	dansuri, lansări de carte etc.), fiind mai degrabă folosite în scop comunitar.
Lipsa capelelor mortuare	La nivelul comunei nu există nicio capelă mortuară, deși legislația în vigoare impune acest lucru.
Slaba dezvoltare a sectorului turistic	Deși comuna beneficiază de o amplasare favorabilă și chiar de unele potențiale atracții turistice (de ex. rezervația ”La Sărătura”, sectorul turistic este slab dezvoltat din perspectiva infrastructurii-suport, a celei de agrement și de cazare.
Numărul mare de posturi vacante la nivelul Primăriei	Circa 40% dintre posturile cuprinse în organigrama Primăriei erau vacante la începutul anului 2020.
Veniturile proprii insuficiente ale comunei pentru a realiza investiții majore	Peste jumătate dintre investițiile publice realizate în perioada 2012-2019 au fost finanțate din fonduri europene și de la bugetul de stat.

Oportunități	Justificare
Construcția drumului expres Baia Mare – Suceava	Construcția drumului expres va crea beneficii multiple pentru locuitorii comunei: degrevarea DN 17 de traficul greu și cel de tranzit; creșterea atractivității comunei pentru investitori, vizitatori și chiar locuitori, inclusiv creșterea valorii proprietăților publice și private; accesul mai facil la noi oportunități interne și externe etc.
Valorificarea durabilă a resurselor naturale și, cu precădere, a potențialului agricol (ecologic) al comunei	Comuna Șintereag este amplasată într-o zonă cu un potențial foarte ridicat în domeniul zootehniei, pomiculturii, viticulturii și agriculturii biologice. Dezvoltarea sectorului agricol, inclusiv cu utilizarea fondurilor nerambursabile și a subvențiilor alocate pentru acesta, poate conduce la creșterea veniturilor fermierilor locali și la crearea de noi locuri de muncă.
Valorificarea durabilă a resurselor turistice din zonă	La nivel local există resurse naturale, precum cele 5 situri naturale, fondul forestier, cinegetic, resurse de apă (inclusiv de apă sărată), peisaje naturale, patrimoniul cultural material și imaterial (monumente istorice, tradiții, folclor etc.)
Apariția de noi oportunități de finanțare nerambursabilă pentru dezvoltarea rurală / locală	PNDR 2021-2027 va beneficia de o alocare financiară de ordinul miliardelor de Euro pentru dezvoltarea agriculturii și dezvoltarea rurală. De asemenea, unele programe guvernamentale de investiții vor continua să fie disponibilități și pentru localități rurale, atât pentru sectorul public (de ex. pentru extinderea rețelelor de distribuție a gazelor naturale), cât și pentru cel privat (atenuarea efectelor post-pandemie). Atragerea unor astfel de fonduri ar putea contribui semnificativ la dezvoltarea comunei Șintereag.
Atragerea de noi fonduri și expertiză prin structurile de tip asociativ din care face parte comuna	Apartenența la GAL ”Țara Năsăudului” și la 5 ADI-uri permite atragerea de noi resurse financiare pentru investiții publice și private, dar și de expertiză, cu precădere în sfera îmbunătățirii serviciiior publice de utilități (de ex. apă-canal, management deșeuri etc.)

Amenințări	Justificare
Prelungirea recesiunii economice asociate pandemiei de Covid-19	Restricțiile impuse pe durata pandemiei și scăderea apetitului pentru consum al populației la nivel global poate afecta și afacerile de la nivel local, generând pierderea unor locuri de muncă și chiar închiderea unor firme. Pe de altă parte, mulți locuitori care lucrează în străinătate și-ar putea pierde locul de muncă sau ar câștiga mai puțin, ceea ce se va resimți în volumul remiterilor de valută care ajung la nivel local.
Creșterea frecvenței unor fenomene meteo extreme	Comuna Șintereag este expusă, conform hărților de risc, fenomenelor de inundații, dar și de degradare a terenurilor. O creștere a frecvenței fenomenelor extreme (ploi torențiale, secetă, vijelii etc.) ar putea avea un impact ridicat asupra siguranței cetățenilor, agriculturii, infrastructurii locale etc.
Creșterea cheltuielilor publice cu asistența socială	Cheltuielile cu asistența socială au cunoscut o creștere constantă în ultimii ani. Acestă tendință este îngrijorătoare deoarece pune un stres suplimentar pe bugetul local. Efectele negative ale pandemiei din anul 2020 pot conduce, la rândul lor, la suplimentarea cheltuielilor din domeniu.
Creșterea numărului de cetățeni plecați la muncă în străinătate	Recensământul din 2021 va consemna, cel mai probabil, o creștere a numărului de cetățeni plecați în străinătate, comparat cu cei 305 înregistrați la cel din 2011. Efectele negative ale creșterii migrației externe sunt legate mai ales de scăderea stocului de forță de muncă calificată existentă la nivel local.

CAPITOLUL II. STRATEGIA DE DEZVOLTARE A COMUNEI ȘINTEREAG PENTRU PERIOADA 2020-2027

II.1. CONTEXTUL STRATEGIC

1.1. DOCUMENTE STRATEGICE RELEVANTE DE LA NIVEL EUROPEAN:

Politica de coeziune a UE 2021-2027

Pentru perioada de programare 2021-2027, la nivelul Uniunii Euopene se propun cinci obiective de politică:

- O Europă mai inteligentă – o transformare economică inovatoare și inteligentă;
- O Europă mai ecologică – cu emisii scăzute de carbon;
- O Europă mai conectată – mobilitate și conectivitate TIC regională;
- O Europă mai socială – implementarea Pilonului european al drepturilor sociale;
- O Europă mai aproape de cetățeni – dezvoltarea sustenabilă și integrată a zonelor urbane, rurale și de coastă prin inițiative locale.

De asemenea, se au în vedere și două aspecte orizontale: Consolidarea capacității administrative și Cooperarea în afara zonei de program.

În anul 2018, Comisia Europeană a publicat propunerea privind pachetul legislativ privind Politica de Coeziune (PC) 2012-2027**.** Acesta cuprinde:

- **Regulamentul privind prevederile comune (CPR) -** COM (2018) 375 final Propunere de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european plus, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, și de instituire a unor norme financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil și migrație, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului pentru managementul frontierelor și vize;
- **Regulamentul privind Fondul european de dezvoltare regională (FEDR) și Fondul de coeziune (FC) -** COM (2018) 372 final Propunere de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI privind Fondul european de dezvoltare regională și Fondul de coeziune;
- **Regulamentul privind cooperarea teritorială -** COM (2018) 374 final Propunere de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI privind dispoziții specifice pentru obiectivul de cooperare teritorială europeană (Interreg) sprijinit de Fondul european de dezvoltare regională și de instrumentele de finanțare externă;

- **Regulamentul privind mecanismul de cooperare transfrontalieră -** COM (2018) 373 final Propunere de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI privind un mecanism de soluționare a obstacolelor juridice și administrative în context transfrontalier;
- **Regulamentul privind Corpul european de solidaritate -** COM (2018) 440 final Propunere de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI de instituire a programului ”Corpul european de solidaritate” și de abrogare a Regulamentului privind Corpul european de solidaritate și a Regulamentului (UE) nr. 375/2014;
- **Regulamentul privind „Fondul social european plus” (FSE+) -** COM (2018) 382 final Propunere de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI privind Fondul social european Plus (FSE+);
- **Regulamentul privind planurile strategice PAC -** COM (2018) 392 final Propunere de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre în carul politicii agricole comune (planurile strategice PAC) și finanțate de Fondul european de garantare agricolă (FEGA) și de Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1305/2013 și (UE) nr. 1307/2013;
- **Regulamentul privind Fondul european pentru afaceri maritime și activități pescărești (FEAM) -** COM (2018) 390 final Propunere de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI privind Fondul european pentru afaceri maritime și activități pescărești și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 508/2014;
- **Regulamentul privind Fondul european de ajustare și globalizare (FEG) -** COM (2018) 380 final Propunere de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI privind Fondul european de ajustare la globalizare (FEG);
- **Regulament privind sprijinul pentru reforme -** COM (2018) 391 final Propunere de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI de instituire a Programului de sprijin pentru reforme.

Regulamentul privind prevederile comune conține un set unic de norme pentru 7 fonduri UE implementate în gestiune partajată, respectiv: Fondul european de dezvoltare regională, Fondul de coeziune, Fondul social european+, Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (FEPAM), Fondul pentru azil și migrație (FAMI), Fondul pentru securitate internă (ISF) și Instrumentul pentru frontiere externe și vize (IBMF). Comparativ cu actuala perioadă de programare, CPR nu mai acoperă Fondul european pentru agricultură și dezvoltare rurală (FEADR).

Politica agricolă și de dezvoltare rurală pentru perioada 2021-2027

Conform regulamentelor propuse în 2018, politica agricolă comună și de dezvoltare rurală vizează îmbunătățirea în continuare a dezvoltării sustenabile a agriculturii, a sectorului alimentar și a zonelor rurale, prin intermediul celor două fonduri Fondul European pentru Garantare Agricolă (FEGA) și Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR). Acestea contribuie la îndeplinirea următoarelor obiective generale*:*

- promovarea unui sector agricol inteligent, rezilient și diversificat care garantează securitatea alimentară;

- stimularea îngrijirii mediului și a combaterii schimbărilor climatice și contribuția la îndeplinirea obiectivelor Uniunii legate de mediu și climă;

- consolidarea structurii socioeconomice a zonelor rurale.

Obiectivele generale sunt completate de obiectivul transversal al modernizării sectorului prin stimularea și împărtășirea cunoștințelor, prin promovarea inovării și a digitalizării în agricultură și în zonele rurale și prin încurajarea adoptării acestor măsuri.

În regulament sunt propuse, de asemenea, următoarele obiective specifice:

- sprijinirea veniturilor fiabile ale fermelor și a rezilienței în întreaga Uniune, în vederea îmbunătățirii securității alimentare;

- îmbunătățirea orientării spre piață și sporirea competitivității, inclusiv punerea unui accent mai puternic asupra cercetării, tehnologiei și digitalizării;

- îmbunătățirea poziției fermierilor în cadrul lanțului valoric;

- contribuirea la energia sustenabilă, precum și la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea;

- promovarea dezvoltării sustenabile și a gospodăririi eficiente a unor resurse naturale precum apa, solul și aerul;

- contribuirea la protejarea biodiversității, îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și conservarea habitatelor și a peisajelor;

- atragerea tinerilor fermieri și facilitarea dezvoltării întreprinderilor din zonele rurale;

- promovarea ocupării forței de muncă, a creșterii economice, a incluziunii sociale și a dezvoltării locale în zonele rurale, inclusiv a bioeconomiei și a silviculturii sustenabile;

- îmbunătățirea răspunsului dat de agricultura UE exigențelor societale referitoare la hrană și la sănătate, inclusiv la alimentele sigure, hrănitoare și sustenabile, la deșeurile alimentare și la bunăstarea animalelor.

1.2. DOCUMENTE STRATEGICE RELEVANTE DE LA NIVEL NAȚIONAL:

Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020 (2023)

Documentul reprezintă asumarea României față de implementarea Pilonului II al Politicii UE pentru o Agricultură comună, reflectată în Reglementarea CE 1305/2013. PNDR își propune următoarele priorități (*https://www.pndr.ro/pndr-2014-2020.html):*

- Încurajarea transferului de cunoștințe și a inovării în agricultură, în silvicultură și în zonele rurale;
- Creșterea viabilității exploatațiilor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovative și a gestionării durabile a pădurilor;
- Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv procesarea și comercializarea produselor agricole, a bunăstării animale și gestionării riscurilor în agricultură;
- Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor care sunt legate de agricultură și silvicultură;
- Promovarea utilizării eficiente a resurselor și sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon și rezilientă la schimbările climatice în sectoarele agricol, alimentar și silvic;
- Promovarea incluziunii sociale, reducerea sărăciei și dezvoltare economică în zonele rurale.

Obiective specifice:

1. Restructurarea și creșterea viabilității exploatațiilor agricole;
2. Gestionarea durabilă a resurselor naturale și combaterea schimbărilor climatice;
3. Diversificarea activităților economice, crearea de locuri de muncă, îmbunătățirea infrastructurii și serviciilor pentru îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale.

Propuneri arhitectură Programe Operaționale 2021-2027

Pentru perioada 2021-2027 la nivelul României se propune următoarea arhitectură a programelor operaționale aferente implementării politicii de coeziune la nivel național *(http://mfe.gov.ro/minister/perioade-de-programare/perioada-2021-2027/):*

1. Programul Operațional **Dezvoltare Durabilă (PODD)**
2. Programul Operațional **Transport (POT)**
3. Programul Operațional **Creștere Inteligentă şi Digitalizare (POCID)**
4. Programul Naţional de **Sănătate** (*multifond*) **(PNS)**
5. Programul Operațional **Capital Uman (POCU)**
6. Programul Operațional **Ajutorarea Persoanelor Dezavantajate (POAD)**
7. Programul Operațional de **Dezvoltare Teritoriala Integrată** (*multifond*) **(PODTI)**
8. Programele Operaţionale **Regionale** – implementate la nivel de regiune **(8 POR)**
9. Programul Operațional **Asistenţă Tehnică** (*multifond*) **(POAT)**

De asemenea, au fost realizate matrici cu logica intervenție, care prezintă legătura dintre propunerile naționale și cele cinci obiective de politică ale Politicii de coeziune stabilite la nivelul UE pentru perioada 2021-2027:

Domeniu	Obiectiv specific	Priorități de investiții naționale/regionale
OP 1 – O Europă mai inteligentă		
Cercetare și inovare	Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate	*Integrarea ecosistemului CDI național în Spațiu de Cercetare European (European Research Area)*
		Crearea unui sistem atractiv de inovare în industrie, pentru toate tipurile de inovare (de produs, de proces, organizațională și de marketing)
		Sprijinirea creării de noi companii inovative și creșterea ratei de supraviețuire a acestora
		Consolidarea CDI în domeniul sănătății
Digitalizare	Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor	*Creșterea gradului de digitizare a serviciilor publice pentru societatea românească*
		Digitizare pentru creșterea siguranței și îmbunătățirii serviciilor de mobilitate si transport
		Soluții IT și digitizare în sănătate
Competitivitate	Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor	*Facilitarea accesului la finanțare pt IMM-uri, inclusiv prin încurajarea finanțării inițiale și timpurii a start-up-urilor cu potențial inovativ ridicat*
		Consolidarea competitivității economiei românești
		10. Sprijinirea creării de noi companii și creșterea ratei de supraviețuire a acestora
Specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat	Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat	*Dezvoltarea unor competențe profesionale adecvate cerințelor mediului de afaceri în contextul unei economii bazate pe cunoaștere*
		Susținerea capacității administrative a structurilor din cadrul mecanismului integrat regional și național de descoperire antreprenorială
OP 2 – O Europă mai verde		
Energie	Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	*Renovarea clădirilor publice și rezidențiale în vederea îmbunătățirii eficienței energetice*
		Măsuri de sprijin pentru industriile energointensive pentru a-și îmbunătăți performanța energetică
		Îmbunătățirea performanței energetice în industriile energointensive
		Măsuri de sprijin pentru ESCOs
		Îmbunătățirea eficienței energetice în domeniul încălzirii centralizate, alături de promovarea energiei din surse regenerabile pentru încălzirea și răcirea centralizată

		Consolidarea capacității AM, a dezvoltatorilor de proiecte și a autorităților
	Promovarea energiei din surse regenerabile	*Creșterea ponderii de surse regenerabile în consumul de energie al clădirilor*
		Măsuri de creștere a adecvanței rețelei naționale de energie electrică pentru a crește capacitatea de integrare a energiei provenite din surse regenerabile, de natură variabilă
	Dezvoltarea de sisteme inteligente de energie, rețele și stocare în afara TEN-E	*Echipamente și sisteme inteligente pentru asigurarea calității energiei electrice*
		Implementarea de soluții digitale pentru izolarea defectelor și realimentarea cu energie
		Digitalizarea stațiilor de transformare și soluții privind controlul rețelei de la distanță - integrare stații în SCADA
		Creșterea capacității disponibile pentru comerțul transfrontalier
Schimbări climatice, riscuri, apă	Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor și a rezilienței în urma dezastrelor	*Managementul inundațiilor*
		Reducerea impactului manifestării secetei și furtunilor asupra populației, proprietății și mediului.
		Măsuri pentru sistemul de gestionare a riscurilor, inclusiv creșterea rezilienței la nivel național și adaptarea continuă la realitatea operațională.
		Măsuri de limitare a efectelor negative ale eroziunii costiere.
	Promovarea gestionării sustenabile a apei	*Continuarea acțiunilor integrate de dezvoltare a sistemelor de apă și apă uzată, inclusiv prin consolidarea suplimentară si extinderea a operatorilor regionali.*
		Finanțarea acțiunilor de consolidare a capacității de reglementare economică a sectorului de apă și apă uzată, astfel încât să se eficientizeze procesul de realizare a planurilor de investiții pentru conformare
		Continuarea investițiilor în managementul nămolului rezultat în cadrul procesului de epurare a apelor uzate/tratare a apei potabile.
Economia circulară	Promovarea tranziției către o economie circulară	*Extinderea schemelor de gestionare a deșeurilor la nivel de județ, inclusiv îmbunătățirea sistemelor integrate existente de gestionare a deșeurilor, pentru a crește reutilizarea și reciclarea, pentru a preveni generarea deșeurilor și devierea de la depozitele de deșeuri, în conformitate cu nevoile identificate în PNGD și PJGD-uri*
		Investiții individuale suplimentare pentru închiderea depozitelor de deșeuri.

		Investiții în consolidarea capacității părților interesate fie publice sau private, pentru a susține tranziția la economia circulară și care să promoveze acțiuni/ măsuri privind economia circulară, inclusiv conștientizarea publicului, prevenirea deșeurilor, colectarea separată și reciclarea.
Biodiversitate	Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării	*Investiții în rețeaua Natura 2000 – Elaborarea, revizuirea și implementarea planurilor de management, măsuri de menținere și de refacere a siturilor Natura 2000 pentru specii și habitate, precum și a ecosistemelor degradate și a serviciilor furnizate situate în afara ariilor naturale protejate. Acțiuni de completare a nivelului de cunoaștere a biodiversității și ecosistemelor și realizarea de studii științifice*
		Masuri pentru implementarea infrastructurii verzi
		Consolidarea capacității administrative a autorităților și entităților cu rol în managementul rețelei Natura 2000 și a altor arii naturale protejate
Aer	Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării	*Dotarea Rețelei Naționale de Monitorizare a Calității Aerului cu echipamente noi astfel încât să se continue conformarea cu cerințele de asigurare și controlul calității datelor și de raportare a RO la CE si achiziția de echipamente pentru măsurarea poluanților în aerului ambiental cu respectarea prevederilor Directivei 2008/50/CE.*
		Implementarea măsurilor care vizează creșterea calității aerului: • *măsuri legate de îmbunătățirea sau înlocuirea instalațiilor individuale (casnice) de încălzire a locuințelor/ gospodăriilor din mediul urban cu instalații mai performante ;* • *finanțarea sistemelor de încălzire pentru scopuri de atenuare a schimbărilor climatice, atât la nivelul agenților economici cât și la nivelul sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică la nivelul autorităților publice și/ sau altor entități publice (spitale, unități de învățământ etc.) sau a instalațiilor individuale de încălzire a locuințelor/ gospodăriilor, utilizând gaz natural.*
Situri contaminate	Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul	*Măsuri de remediere a siturilor contaminate, inclusiv refacerea ecosistemelor*
		Regenerarea spațiilor urbane degradate și abandonate, reconversia funcțională a terenurilor virane degradate/ neutilizate/ abandonate și

	urban și reducerea poluării	*reincluderea acestora în circuitul social/ economic sau ca rezervă de teren pentru viitoare investiții la nivelul orașelor, în vederea creării condițiilor necesare pentru o dezvoltare durabilă urbană.*
Mobilitate urbană	Mobilitate națională, regionala și locală sustenabilă, rezilientă în fața schimbărilor climatice, inteligentă și intermodală, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere	*Dezvoltarea rețelelor regionale și locale de transport pe cale ferată și cu metroul și de acces la TEN-T centrală și globală de transport, inclusiv soluții combinate.*
		Reducerea emisiilor de carbon în municipiile reședință de județ și în municipii și zona lor funcțională prin investiții bazate pe planurile de mobilitate urbană durabilă
OP 3 – O Europă mai conectată		
Conectivitate	Dezvoltarea unei rețele TEN-T durabilă, rezilientă în fața schimbărilor climatice, inteligentă, sigură și intermodală	*Dezvoltarea rețelelor TEN-T centrală și globală de transport rutier*
		Dezvoltarea rețelelor TEN-T centrală și globală de transport pe calea ferată
		Îmbunătățirea serviciilor de transport pe calea ferată pe scurt și lung parcurs, prin creșterea capacității de transport și măsuri de reformă
		Îmbunătățirea siguranței și securității pentru toate modurile de transport și punerea în aplicare a strategiei adoptată privind siguranța traficului, pentru reducerea numărului de decese din accidente rutiere și diminuarea impactului asupra mediului
		Investiții în infrastructură și suprastructură portuară situate pe rețeaua TEN-T central și globală, inclusiv acces în porturi, investiții multimodale în porturi și pentru îmbunătățirea conectivității transfrontaliere
		Investiții în dezvoltarea de terminale intermodale inclusiv acces și echipamente
		Investiții în modernizarea punctelor de trecere transfrontaliere pe rețeaua TEN-T central și globală și crearea de noi conexiuni de transport suplimentare peste Dunăre, inclusiv măsuri de îmbunătățire a timpilor de trecere, includerea de noi servicii și proceduri operaționale.
		Asistență tehnică acordată principalilor beneficiari din domeniul transportului, cu precădere Compania Națională de Căi Ferate și Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere, alte autorități de transport și Ministerul Transporturilor

	Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere	*Dezvoltarea rețelelor rutiere naționale de acces la TEN-T centrală și globală de transport*
		Dezvoltarea rețelelor feroviare de acces la TEN-T centrală și globală de transport
Broadband	îmbunătățirea conectivității digitale	*Dezvoltarea infrastructurii de bandă largă Broadband - Investiții în infrastructură de bandă largă de foarte mare capacitate, conform rezultatelor "Planului național sau regional privind banda largă" (condiție favorizantă)*
OP 4 – O Europă mai socială		
Ocupare	Îmbunătățirea accesului pe piața muncii pentru toate persoanele aflate în căutarea unui loc de munca, în special pentru tineri, șomeri de lungă durată și grupurile dezavantajate pe piața muncii, persoane inactive, prin promovarea angajării pe cont propriu și a economiei sociale	*Dezvoltarea mecanismului de integrare multidisciplinară a politicilor din ocupare, educație, asistență socială și sănătate prin armonizarea cadrului legal între serviciile oferite forței de muncă de cele patru sectoare*
		Noi abordări de furnizare de servicii integrate de ocupare, adaptate nevoilor grupurilor dezavantajate pe piața muncii (persoane inactive, cu dizabilități, șomeri de lungă durată, persoane reîntoarse în țară, migranți etc.), prin pachete de servicii personalizate și adaptate nevoilor
		Valorificarea potențialului economic al tinerilor (inclusiv NEETs)
		Asigurarea forței de muncă necesare în zonele care înregistrează deficite
		Promovarea spiritului antreprenorial, sprijinirea inițiativelor antreprenoriale și a economiei sociale
		Facilitarea accesului la ocupare a persoanelor dezavantajate
	Modernizarea instituțiilor și a serviciilor pieței muncii pentru a evalua si anticipa necesarul de competențe si a asigura asistenta personalizata si in	*Dezvoltarea unui mecanism coerent și sustenabil de agregare și integrare a informațiilor furnizate de diversele instrumente folosite în anticipare și de utilizare a rezultatelor pentru întâmpinarea nevoilor de competențe pe piața muncii*

	timp real urmărind asigurarea medierii/plasării (matching), tranziției și a mobilității forței de munca.	
	Promovarea participării echilibrate după gen pe piața muncii și a asigurării echilibrului dintre viața profesională și cea privată	*Dezvoltarea unui mecanism coerent și sustenabil de agregare și integrare a informațiilor furnizate de diversele instrumente folosite în anticipare și de utilizare a rezultatelor pentru întâmpinarea nevoilor de competențe pe piața muncii*
	Promovarea adaptării la schimbare a lucrătorilor, întreprinderilor și antreprenorilor, a îmbătrânirii active și în condiții bune de sănătate, precum și a unui mediu de lucru sănătos și adaptat care să reducă riscurile la adresa sănătății	*Crearea unui mediu de muncă sănătos, sigur, accesibil și prietenos pentru angajați, în special pentru cei cu nevoi speciale (din grupul țintă)*
Educație	Îmbunătățirea calității, eficacității și a relevanței sistemului de educație și formare pentru piața muncii, pentru a sprijini dobândirea de competențe cheie, inclusiv a competențelor digitale	*Adaptarea programelor de pregătire din educație și formare la cerințele pieței, în competențe cheie și digitale*
		Creșterea calității, eficacității și relevanței ofertei și serviciilor de educație (la toate nivelurile)
		Corelarea dintre nevoile elevilor și studenților, serviciile de consiliere, sprijin, acompaniere
		Îmbunătățirea formării cadrelor didactice pentru creșterea calităț i și eficacității procesului educativ
	Promovarea accesului egal la educație și formare de calitate și	*Creșterea accesului la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii.*
		Formarea (inițială și continuă) cadrelor didactice pentru o educație incluzivă

	favorabile incluziunii, completarea studiilor și a absolvirii acestora, în special pentru grupurile defavorizate, începând de la educația și îngrijirea copiilor preșcolari, continuând cu educația și formarea generală și profesională și până la învățământul terțiar	*Proiectarea și furnizarea unor servicii suport pentru prevenirea și combaterea abandonului școlar și a părăsirii timpurii a școlii*
		Creșterea accesului la educație (la toate nivelurile) și formare de calitate pentru persoanele cu dizabilități
	Promovarea învățării pe tot parcursul vieții, în special a unor oportunități flexibile de perfecționare și reconversie profesională pentru toți luând în considerare competențele digitale	*Creșterea participării la formare profesională continuă (sistem de educație)*
		Sprijinirea tranzițiilor în educație și pe piața muncii, în contextul participării la formare pe tot parcursul vieții.
		Consolidarea participării populației în procesul de învățare pe tot parcursul vieții și de reconversie profesională pentru facilitarea tranzițiilor și a mobilității de pe piața muncii
Incluziune socială	Promovarea integrării socio-economice a resortisanților țărilor terțe și a comunităților marginalizate, cum ar fi romii	*Promovarea integrării socio-economice a 700 comunităților marginalizate, inclusiv Roma, prin implementarea unor măsuri integrate*
		Îmbunătățirea condițiilor de locuit, inclusiv prin acordarea de locuințe sociale, înființarea de adăposturi de noapte și centre de urgență pentru categorii de persoane marginalizate: romi, persoane fără adăpost, familii monoparentale sărace, victime ale traficului de persoane sau ale violenței domestice
		Integrarea socio-economică a migranților
	Îmbunătățirea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, durabile și accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială,	*Măsuri pentru asigurarea asistenței juridice pentru persoanele bolnave mintal cu sau fără tutore legal*
		Creșterea intervențiilor integrate pentru incluziunea socială a persoanelor fără adăpost
		Pregătirea specialiștilor din domeniul asistenței sociale
		Dezvoltarea serviciilor integrate destinate copiilor și adolescenților cu tulburări din spectrul autist

	inclusiv promovarea accesului la protecția socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de asistență medicală și a serviciilor de îngrijire de lungă durată	
	Promovarea integrării sociale a persoanelor aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială, inclusiv a persoanelor cele mai defavorizate și a copiilor	*Îmbunătățirea accesului tuturor copiilor la servicii de calitate*
		Integrarea socială a unor grupuri specifice aflate în risc de excluziune
		Încurajarea incluziunii active a persoanelor în vârstă prin măsuri privind asigurarea îmbătrânirii active
		Sprijinirea dezinstituționalizării
	Reducerea deprivării materiale prin furnizarea de alimente și/sau asistență materială de bază persoanelor cele mai defavorizate, inclusiv prin măsuri de acompaniere.	*Abordarea deprivării materiale*
Sănătate	Îmbunătățirea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, durabile și accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecția socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a	*Continuarea investițiilor în spitalele regionale/ județene și spitale prioritare naționale (lista scurtă MS în baza unor criterii de prioritizare– Reabilitarea/ Construcția spitalelor județene și spitale prioritare naționale si dotarea cu echipamente de specialitate, pregătire și perfecționare resursă umană*
		Creșterea accesului la servicii medicale de calitate prin sprijinirea unor măsuri care vizează prevenirea și controlul bolilor netransmisibile
		Sprijinirea programelor dedicate de sănătate, de exemplu, programe pentru mamă și copil, programe în domeniul transplantului de organe, țesuturi și celule, sănătate mintală, boli rare, prevenirea problemelor dentare

	rezilienței sistemelor de asistență medicală și a serviciilor de îngrijire de lungă durată	*Creșterea accesului la servicii medicale primare la nivelul comunității/ Asistență medicală de bază în comunitățile sărace/marginalizate/dezavantajate*
		Dezvoltarea și îmbunătățirea sistemului de pregătire pentru personalul cu atribuții în domeniul asistenței medicale de urgență . Acordarea de prim ajutor calificat și asistență medicală de urgență
		Dezvoltarea serviciilor de îngrijire la domiciliu, îngrijire pe termen lung și servicii și infrastructuri comunitare, în special pentru persoanele în vârstă și pentru persoanele cu handicap; sprijinirea măsurilor naționale eficiente de îmbătrânire activă
		Creșterea accesului la servicii medicale de calitate prin sprijinirea unor măsuri care vizează îmbunătățirea capacităților de diagnostic și supraveghere a bolilor transmisibile, raportarea acestora și îmbunătățirea măsurilor de prevenire și control
OP 5 – O Europă mai aproape de cetățenii săi		
Turism, patrimoniu, cultură, securitate urbană	Promovarea dezvoltării integrate în domeniul social, economic și al mediului, a patrimoniului cultural și a securității în zonele urbane	*Investiții în turism – stațiuni turistice urbane de interes național*
		Investiții în infrastructura din domeniul cultural
		Investiții în patrimoniul cultural
		Investiții pentru regenerarea urbană și securitatea spațiilor publice
Dezvoltare teritorială integrată	Promovarea dezvoltării integrate în domeniul social, economic și al mediului la nivel local, a patrimoniului cultural și a securității, inclusiv în zonele rurale și de coastă și inclusiv prin dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității	*Sprijin pentru structurile de guvernanță ITI (Delta Dunării și Valea Jiului) - sprijin pentru pregătirea și conceperea strategiilor teritoriale*
		Sprijin pentru structurile de guvernanță CLLD (ZUM-uri) – pregătire, gestiune și animare
		Sprijin pentru SIDU – pregătire, gestiune și animare

1.3. DOCUMENTE STRATEGICE RELEVANTE DE LA NIVEL REGIONAL:

Programul Operațional Regional pentru Regiunea Nord-Vest 2021-2027 (variantă de lucru Iunie 2020)

Priorități regionale:

- Prioritatea 1 - O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice
- Prioritatea 2 - O regiune cu orașe Smart
- Prioritatea 3 - O regiune cu orașe prietenoase cu mediul
- Prioritatea 4 - O regiune accesibilă
- Prioritatea 5 - O regiune educată
- Prioritatea 6 - O regiune atractivă

Obiective specifice:

- Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate
- Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor
- Fructificarea avantajelor digitalizării, in beneficiul cetățenilor, al companiilor si al guvernelor
- Promovarea eficientei energetice si reducerea emisiilor de gaze cu efect de sera.
- Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării
- Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile
- Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și inter-modale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontalier
- Îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii
- Favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității în zonele urbane
- Favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității în afara zonelor urbane

Strategia de Specializare Inteligentă pentru Regiunea Nord-Vest (RIS 3)

Viziunea: ***Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest va intra până în 2034 în topul celor mai inovative regiuni din Europa Centrală și de Est, valorificând activitatea de cercetare-dezvoltare- inovare în scopul creșterii veniturilor, a numărului locurilor de muncă și a standardului de viață.***

Obiective strategice:

- Alinierea la tendințele europene și globale prin adoptarea/crearea și diseminarea de noi tehnologii în scopul transformării activităților economice și schimbarea structurală a economiei regionale
- Sprijinirea dezvoltării prin inoare în domeniile economice cu tradiție din regiune
- Reducerea ecartului de dezvoltare față de regiunile mai dezvoltate, prin adaptarea rapidă la a 4-a revoluție industrială (digitalizare socială și economică)
- Utilizarea rațională și eficientă a resurselor conform principiilor economiei circulare
- Gestionarea inovativă a provocărilor societale

Domeniile prioritare cu impact asupra economiei regionale sunt:

- Agroalimentar
- Cosmetice și suplimente nutritive
- Sănătate
- Materiale noi
- Tehnologii de producție avansate
- TIC

1.4. DOCUMENTE STRATEGICE RELEVANTE DE LA NIVEL JUDEȚEAN:

Strategia de dezvoltare a județului Bistrița-Năsăud pentru perioada 2014-2020

Viziune: Până în anul 2025, judeţul Bistriţa-Năsăud îşi va configura cadrul dezvoltării durabile printr-o economie inteligentă, diversificată şi specializată, prin poziţia diferenţiată pe baza valorizării inteligente a tradiţiilor şi valorilor autentice, printro conectivitate consolidată cu teritoriul. Declaraţia de viziune la orizontul de timp 2025: judeţul Bistriţa-Năsăud este competitiv prin comunităţile sale inteligente, unicitatea culturală şi natura de basm.

Direcții strategice:

I. Dezvoltare economică inteligentă prin specializare diversificată

II. Dezvoltare durabilă

III. Diferenţiere prin valorizarea inteligentă a tradiţiilor şi valorilor autentice

IV. Conectivitate sporită

Comuna Șintereag este menționată în strategia județeană prin raportare la două investiții:

- realizarea centurii Livezile – Slătiniţa – Tărpiu – Blăjenii de Jos
- înființarea unui centru de colectare pentru legume (inclusiv cartofi)

1.5. DOCUMENTE STRATEGICE RELEVANTE DE LA NIVEL MICROREGIONAL:

Strategia de Dezvoltare a GAL ”Țara Năsăudului”

Principalele obiective previzionate a fi atinse ca urmare a implementării LEADER în teritoriu GAL Țara Năsăudului, sunt:

1. Obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă:

- Realizarea micii infrastructuri locale în domeniul social pentru persoane în special defavorizate și cu diverse stiluri de viață: centre de consiliere și informare socială, infrastructuri funerare multiconfesionale (comunitare);
- Realizarea cadrului necesar de cooperare între etnii și populația majoritară: centre locale multiculturale, de socializare;
- Protejarea și conservarea patrimoniului natural și cultural local, precum și promovarea lui prin implicarea societății civile locale: reabilitare imobile cu caracter etnografic, promovare patrimoniu cultural și natural local, inclusiv educație ecologică;
- Mici infrastructuri pentru îmbunătățirea calității vieții în spațiul public: iluminat public cu folosirea energiei regenerabile, parcuri tematice, alei pietonale și alte căi de acces la infrastructuri socio-culturale existente, inclusiv amenajări pentru protecția mediului;
- Sprijinirea implicării micilor investitori locali în sectorul neagricol local, cu accent pe turism, activități sanitar-veterinare și de medicină umană , meșteșuguri locale, activități pentru protecția mediului, servicii de arhitectură și cadastru;
- Crearea de locuri de muncă locale și realizarea de venituri suplimentare din activități care folosesc resursele locale.

2. Favorizarea competitivității agriculturii:

- Susținerea organizării de structuri asociative care să funcționeze în vederea promovării produselor agricole locale.

3. Asigurarea gestionării durabile a resurselor naturale și combaterea schimbărilor climatice:

- Susținerea structurilor silvice cu programe și echipamente specializate pentru o mai bună gestionare a fondului forestier, inclusiv a unor situații de urgență;
- Susținerea educației ecologice a tinerei generații.

1.6. DOCUMENTE STRATEGICE RELEVANTE DE LA NIVEL LOCAL:

Planul Urbanistic General al Comunei Șintereag prevede următoarele propuneri de dezvoltare:

- Extindere rețele de apă și de canalizare
- Reglementarea protecției și a activităților din ariile naturale protejate
- Lucrări de intervenţie la monumentele istorice (consolidare, restaurare, modernizare, punere în valoare / introducere în circuit public)
- Promovarea conceptului de energie regenerabilă pe baza unor studii de specialitate
- Amenajarea de parcuri, locuri de joacă, terenuri de sport
- Amenajarea de spații verzi de protecție a versanților, malurilor și traseelor pietonale, precum și de perdele de protecție de-a lungul drumurilor
- Parcelare terenuri și construcție de locuințe sociale
- Decolmatarea albiilor, salubrizarea malurilor și interzicerea / sancționarea depozitării ilegale de deșeuri în zonele cursurilor de apă
- Împădurirea terenurilor în pantă și a celor degradate
- Rezervarea de terenuri pentru activități agro-industriale și de depozitare
- Amenajarea de taluzuri, ziduri de sprijin, podețe, mobilier urban, trotuare, accese auto
- Regularizarea și adâncirea cursurilor de apă, redimnesionarea unor poduri și podețe
- Realizarea canalizării pluviale, drenuri, lucrări pedoameliorative
- Amenajarea de parcări publice
- Extinderea și reorganizarea transportului în comun, inclusiv amenajarea stațiilor
- Modernizarea spațiilor publice (pavare, iluminare, dotare cu mobilier urban etc.)
- Modernizarea carosabilului, trotuarelor, marcajelor, semnalizărilor, după realizarea / modernizarea rețelelor subterane
- Implementarea prevederilor Sistemului Integrat de Management al Deșeurilor
- Mărirea posturilor de transformare, funcție de solicitări;
- Înlocuire stâlpilor de lemn și extinderea reţelei electrice la gospodăriile neelectrificate din toate localităţile, reabilitarea iluminatului public stradal;
- Promovarea și dezvoltarea activităților de agrement în cooperare cu cele de turism rural și industrie casnică artizanală;
- Promovarea și dezvoltarea activităților din sectoarele secundar și terțiar;
- Creșterea competitivității sectorului agro-alimentar;
- Aplicarea de politici de atragere de capital, activități economice, sociale, culturale etc.;
- Creșterea nivelului de educație și pregătire profesională a populației;
- Dezvoltarea comunei în strânsă legătură cu UAT învecinate;

II.2. VIZIUNEA ȘI OBIECTIVUL GENERAL

La nivelul anului 2027, comuna Șintereag va fi integrată funcțional în coridorul de mobilitate și de dezvoltare Bistrița-Beclean-Dej, ceea ce va permite accesul facil al cetățenilor la oportunității de dezvoltare a unei afaceri, de ocupare a unui loc de muncă bine plătit, dar și de acces la infrastructură și servicii publice și private la standarde comparabile cu ale oricărei așezări rurale din țările dezvoltate ale U.E. Comuna va continua să se bucure de avantajul unui mediu de viață sănătos și sigur, dar și de o administrație responsabilă și deschisă, care se îngrijește de bunăstarea fiecărui cetățean aflat în nevoie.

Concret, această viziune presupune următoarele ținte specifice pentru intervalul 2020-2027:

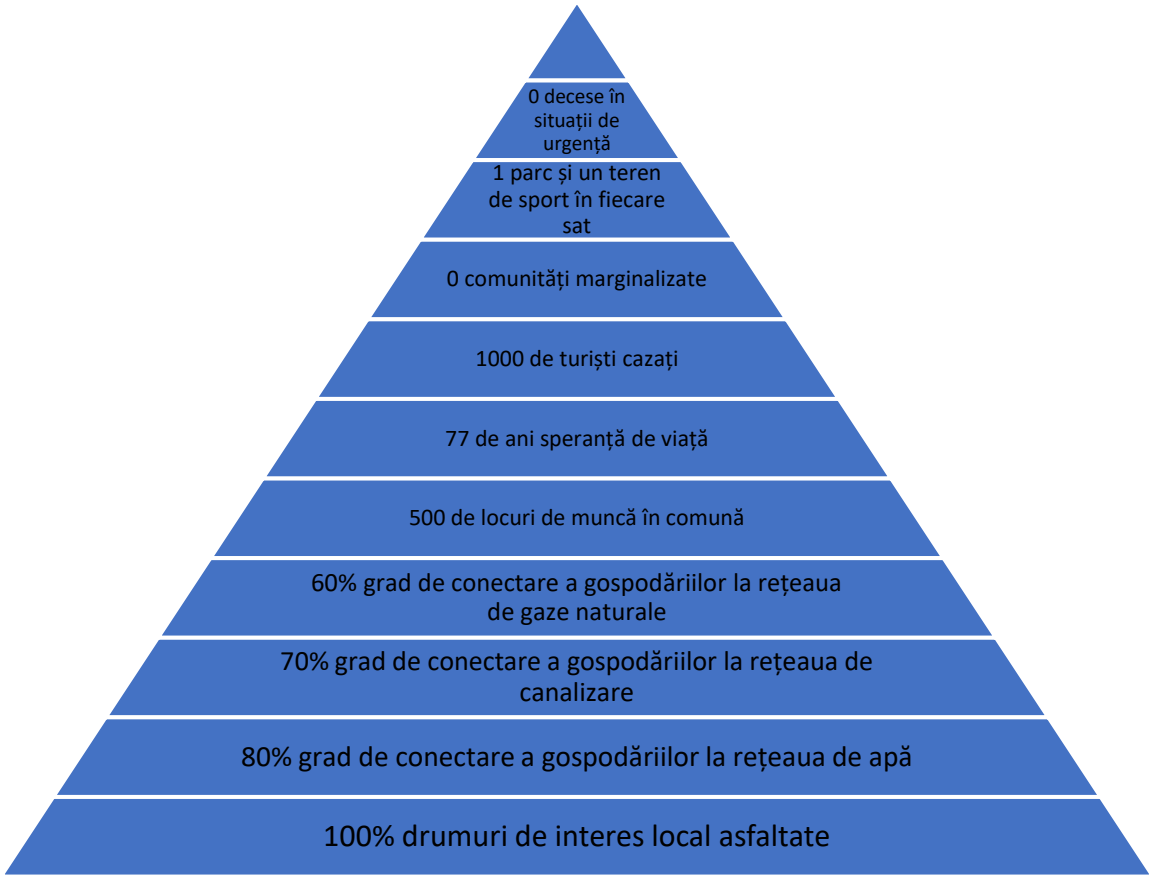

<u>Obiectivul general al strategiei: stabilizarea demografică a comunei în jurul cifrei de 3.500 de locuitori, prin îmbunătățirea accesului populației la locuri de muncă bine plătite, oportunități de afaceri pe cont propriu, gama completă de utilități și servicii publice, în condiții de siguranță și de calitate ridicată a factorilor de mediu.</u>

II.3. OBIECTIVE SPECIFICE, PRIORITĂȚI DE INTERVENȚIE ȘI ACȚIUNI PROPUSE

Obiectivul specific nr. 1: Asigurarea accesului tuturor locuitorilor din comună la infrastructură și servicii publice de bază, astfel încât balanța migrației interne să fie pozitivă în intervalul 2021-2027

Priorități de intervenție	Acțiuni propuse	Nevoia (punctul slab din analiza SWOT) la care răspund acțiunile	Corelarea cu obiectivele de politică ale UE pentru perioada 2021-2027	Corelarea cu sursele de finanțare existente la nivel național[1]
1.1. Modernizarea infrastructurii de interes local pentru transport motorizat și nemotorizat	1.1.1. Modernizarea și mentenanța drumurilor comunale și a celor de exploatare agricolă 1.1.2. Modernizarea și mentenanța străzilor, inclusiv a rigolelor / șanțurilor de scurgere a apelor pluviale, marcajelor, indicatoarelor 1.1.3. Construcția și reabilitarea podurilor și a podețelor	Lungimea redusă a trotuarelor modernizate și lipsa pistelor pentru bicicliști	O.P.2. ”O Europă mai ecologică, fără emisii de carbon” O.P.3. ”O Europă mai conectată”	PNDR 2014-2020 și 2021-2027 Bugetul de stat (PNDL, CDI etc.) Bugetul local

[1] Configurația și denumirea programelor finanțate din fonduri europene în perioada de programare 2021-2027 mai poate suferi modificări ca urmare a negocierilor cu Comisia Europeană. În mod similar, noi programe cu finanțare de la bugetul de stat pot apărea, funcție de decizia Guvernului.

	1.1.4. Modernizarea trotuarelor 1.1.5. Amenajarea de piste pentru biciclete, inclusiv rasteluri pentru acestea 1.1.6. Modernizarea și întreținerea stațiilor de transport public 1.1.7. Cooperarea cu CJ BN în vederea adaptării programului județean de transport la nevoille locale			
1.2. Extinderea infrastructurii de apă și apă uzată	1.2.1. Extinderea rețelei de distribuție a apei potabile în zonele neacoperite sau de dezvoltare 1.2.2. Extinderea rețelei de canalizare în zonele neacoperite sau de dezvoltare	Ponderea redusă a gospodăriilor conectate la rețelele publice de alimentare cu apă și canalizare	O.P.2. ”O Europă mai ecologică, fără emisii de carbon	POIM 2014-2020 PODD 2021-2027 Bugetul de stat (PNDL, CNI, AFM etc.) Bugetul local Fondurile proprii ale operatorului
1.3. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii energetice	1.3.1. Extinderea rețelei de distribuție a gazelor naturale 1.3.2. Extinderea, modernizarea și întreținerea	Lipsa unei rețele de distribuție a gazelor naturale (exceptând satul Cociu)	O.P.2. ”O Europă mai ecologică, fără emisii de carbon	PODD 2021-2027 Bugetul de stat Bugetul local Fondurile proprii ale operatorului

	rețelei de iluminat public 1.3.3. Extinderea, modernizarea și întreținerea rețelei de distribuție a energiei electrice			
1.4. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de telecomunicați i (broadband)	1.4.1. Construcția de noi antene de telecomunicații și extinderea rețelei de fibră optică 1.4.2. Amenajarea de puncte de acces gratuit (wi-fi) la internet 1.4.3. Extinderea și mentenanța sistemului de supraveghere video	Disponibilitatea în unele zone din comună doar a semnalului pentru rețelele 2G și 3G	O.P.3. ”O Europă mai conectată”	Bugetul local Fondurile proprii ale operatorului

Obiectivul specific nr. 2: Îmbunătățirea accesului populației la infrastructură și servicii educaționale și de formare, sănătate, sociale, culturale, sportive și recreative, astfel încât la nivelul anului 2027 să nu existe comunitățil marginalizate la nivelul comunei

Priorități de intervenție	Acțiuni propuse	Nevoia (punctul slab din analiza SWOT) la care răspund acțiunile	Corelarea cu obiectivele de politică ale UE pentru perioada 2021-2027	Corelarea cu sursele de finanțare existente la nivel național[2]
2.1. Creșterea gradului de instruire și de calificare al populației	2.1.1. Întreținerea și dotarea unităților de învățământ 2.1.2. Asigurarea transportului elevilor și a cadrelor didactice 2.1.3. Acordarea de burse sociale, de studiu și de merit 2.1.4. Dezvoltarea serviciilor de after-school 2.1.5. Sprijinirea inițiativelor de calificare, specializare și reconversie profesională a forței de muncă din comună	Nivelul scăzut de instruire a populației, respectiv de calificare a forței de muncă Scăderea drastică a populației școlare, inclusiv pe fondul migrației copiilor către Beclean	O.P.4. ”O Europă mai socială”	POCS 2021-2027 Bugetul de stat (MEN, CNI etc.) Bugetul local Fonduri private Donații

[2] Configurația și denumirea programelor finanțate din fonduri europene în perioada de programare 2021-2027 mai poate suferi modificări ca urmare a negocierilor cu Comisia Europeană. În mod similar, noi programe cu finanțare de la bugetul de stat pot apărea, funcție de decizia Guvernului.

2.2. Creșterea accesului populației la asistență medicală primară și comunitară	2.2.1. Întreținerea și dotarea dispensarului uman, înființarea de puncte sanitare 2.2.2. Angajarea unui asistent medical comunitar / mediator sanitar 2.2.3. Sprijinirea înființării unui cabinet stomatologic 2.2.4. Sprijinirea derulării unor campanii de prevenție și depistare precoce a bolilor 2.2.5. Acordarea de stimulente pentru atragerea / menținerea medicilor de familie în comună 2.2.6. Construcția de capele mortuare	Lipsa unui asistent medical comunitar Existența la nivel local a unui singur cabinet de medicină de familie și a unei singure farmacii la 3.500 de locuitori Lipsa capelelor mortuare	O.P.4. ”O Europă mai socială”	POS 2021-2027 POCS 2021-2027 Bugetul de stat (PNDL, CNI, MS etc.) Bugetul local
2.3. Diversificarea ofertei de servicii sociale pentru persoanele vulnerabile	2.3.1. Acreditarea compartimentului de asistență asocială din Primărie ca furnizor de servicii sociale 2.3.2. Încheierea de parteneriate	Lipsa unor centre / servicii sociale publice / private la nivelul comunei	O.P.4. ”O Europă mai socială”	POCS 2021-2027 Bugetul de stat Bugetul local Fonduri private

	cu ONG-uri pentru furnizarea de servicii sociale la nivel local 2.3.3. Înființarea unor centre rezidențiale / de zi pentru vârstnici 2.3.4. Sprijinirea persoanelor cu dizabilități prin plata asistenților personali 2.3.5. Sprijinirea persoanelor cu venituri reduse prin acordarea de beneficii sociale (VMG, ASF, ajutoare de urgență etc.) 2.3.6. Acordarea de loturi de casă pentru tineri în vederea construcției de locuințe			
2.4. Încurajarea creației și a consumului de cultură, precum și sprijinirea cultelor religioase	2.4.1. Întreținerea și dotarea căminelor culturale și a bibliotecii comunale 2.4.2. Transformarea bibliotecii comunale în centru comunitar cu o gamă mai largă de servicii	Oferta culturală locală este aproape inexistentă	O.P.5. ”O Europă mai apropiată de cetățeni”	PNDR 2021-2027 Bugetul local Fondurile private Donații

	(de ex. activități educaționale pentru copii, părinți, voluntariat pentru vârstnici etc.) 2.4.3. Sprijinirea activității asociațiilor / grupurilor cu profil cultural 2.4.4. Organizarea de manifestări culturale (de ex. serbări, concerte, recitaluri, lansări de carte etc.) 2.4.5. Înființarea unui punct muzeal sătesc la căminul cultural și alte măsuri de conservare a patrimoniului tradițional local 2.4.6. Sprijinirea financiară și logistică a cultelor religioase din comună			
2.5. Sprijinirea practicării sporturilor și a activităților recreative	2.5.1. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii sportive 2.5.2. Sprijinirea activității asociațiilor și cluburilor sportive	La nivel local există un singur teren sintetic de sport	O.P.5. ”O Europă mai apropiată de cetățeni”	PNDR 2021-2027 (GAL) Bugetul de stat (PNDL, CNI etc.)

	2.5.3. Dezvoltarea infrastructurii publice pentru petrecerea timpului liber și agrement (spații publice – centre civice, zone de picnic, pescuit, promenadă etc.)			

Obiectivul specific nr. 3: Încurajarea și sprijinirea inițiativelor antreprenoriale ale cetățenilor și a investițiilor private, în vederea creșterii numărului de locuri de muncă din sectorul privat la 500 în anul 2027

Priorități de intervenție	Acțiuni propuse	Nevoia (punctul slab din analiza SWOT) la care răspund acțiunile	Corelarea cu obiectivele de politică ale UE pentru perioada 2021-2027	Corelarea cu sursele de finanțare existente la nivel național[3]
3.1. Valorificarea superioară a potențialului agricol al comunei în vederea creșterii veniturilor populației	3.1.1. Modernizarea și dezvoltarea fermelor vegetale (inclusiv pomicole și viticole) și zootehnice existente 3.1.2. Încurajarea și sprijinirea instalării tinerilor fermieri 3.1.3. Încurajarea și sprijinirea structurilor asociative ale fermierilor locali (organizații / grupuri de producători, cooperative) 3.1.4. Încurajarea și sprijinirea investițiilor pentru colectarea, procesarea,	Lipsa unor ferme agricole de mari dimensiuni și fragmentarea proprietății agricole	O.P.1. ”O Europă mai inteligentă ”	PNDR 2021-2027 Bugetul local Fonduri private

[3] Configurația și denumirea programelor finanțate din fonduri europene în perioada de programare 2021-2027 mai poate suferi modificări ca urmare a negocierilor cu Comisia Europeană. În mod similar, noi programe cu finanțare de la bugetul de stat pot apărea, funcție de decizia Guvernului.

	depozitarea și comercializarea produselor agricole 3.1.5. Informarea periodică a fermierilor cu privire la oportunitățile de finanțare nerambursabilă și subvențiile pentru aceștia			
3.2. Atragerea de investiții străine și autohtone pentru diversificarea economiei locale și crearea de noi locuri de muncă bine plătite	3.2.1. Valorificarea patrimoniului imobiliar al comunei în vederea atragerii de investiții (de ex. fosta unitate militară) 3.2.2. Susținerea inițiativelor private generatoare de locuri de muncă și venituri la bugetul local (elaborarea / aprobarea de documentații urbanistice, extinderea rețelelor tehnico-edilitare și a drumurilor de acces, acordarea unor facilități fiscale prin scheme locale de minimis etc.)	Numărul mic de locuri de muncă din sectorul privat	O.P.1. ”O Europă mai inteligentă ”	PNDR 2021-2027 POR 2021-2027 Bugetul de stat (AIPPIMM etc.) Bugetul local Fonduri private

	3.2.3. Colaborarea cu alte organizații pentru promovarea comunei ca destinație de investiții (de ex. încheierea de parteneriate cu camere de comerț, consulate, inventarierea și publicarea pe site a potențialelor locații din comună unde pot fi dezvoltate proiecte private etc.) 3.2.4. Informarea periodică a agenților economici din comună cu privire la oportunitățile de finanțare nerambursabilă din fonduri europene și guvernamentale pentru investiții private			
3.3. Valorificarea potențialului turistic al comunei în scopul creării de noi locuri de muncă	3.3.1. Asigurarea funcționării centrului de informare turistică 3.3.2. Promovarea, inclusiv în parteneriat cu	Numărul mic de turiști cazați	O.P.5. ”O Europă mai aproape de cetățeni”	PNDR 2021-2027 Bugetul de stat (PNR) Bugetul CJ BN Bugetul local Fonduri private

	alte organizații, a comunei ca destinație turistică, cu precădere în mediul online (prin site-ul web al centrului de informare turistică) și la manifestări de profil (târguri de turism) 3.3.3. Încurajarea și susținerea investițiilor private în infrastructura de cazare, alimentație publică și agrement (de ex. reglementări urbanistice, concesiune terenuri, reduceri de impozite și taxe locale prin scheme de minimis etc.) 3.3.4. Sprijinirea restaurării bisericilor-monument istoric și a introducerii acestora în circuitul turistic 3.3.5. Dezvoltarea infrastructurii-suport publice pentru turism (de ex. amenajarea / marcarea unor trasee pentru			

	biciclete, drumeții, echitație, instalarea de panouri de informare bilingve la principalele atracții, montarea de indicatoare rutiere către acestea, accese rutiere și parcări la atracții – de ex. zona Sărătura etc.) 3.3.6. Conservarea și promovarea culturii tradiționale și a gastronomiei locale (de ex. achiziționarea de gospodării tradiționale și amenajarea acestora pentru vizitare, sprijinirea grupurilor artistice, interpreților de folclor și a meșteșugarilor locali, organizarea de evenimente culturale etc.)			

Obiectivul specific nr. 4: Îmbunătățirea calității mediului înconjurător, prevenirea riscurilor și gestionarea situațiilor de urgență, în vederea asigurării unui spațiu verde public în fiecare sat al comunei și al reducerii la zero a numărului de decese generate de hazarde la nivelul anului 2027

Priorități de intervenție	Acțiuni propuse	Nevoia (punctul slab din analiza SWOT) la care răspund acțiunile	Corelarea cu obiectivele de politică ale UE pentru perioada 2021-2027	Corelarea cu sursele de finanțare existente la nivel național[4]
4.1. Reducerea poluării și a presiunilor de mediu asupra aerului, apelor și a solului	4.1.1. Implementarea la nivel local a prevederilor din PJGD și SMID BN (încurajare colectare selectivă, producție compost, colectare și plată taxă de salubritate etc.) 4.1.2. Asigurarea salubrității comunei (montare coșuri de gunoi, eliminarea depozite ilegale de deșeuri în spații publice, colectare deșeuri stradale, din spații verzi, deszăpezire etc.)	Existența unor presiuni locale la adresa calității factorilor de mediu	O.P.2. ”O Europă mai ecologică, cu emisii reduse de carbon”	POIM 2014-2020 PODD 2021-2027 Bugetul de stat (AFM etc.) Bugetul local

[4] Configurația și denumirea programelor finanțate din fonduri europene în perioada de programare 2021-2027 mai poate suferi modificări ca urmare a negocierilor cu Comisia Europeană. În mod similar, noi programe cu finanțare de la bugetul de stat pot apărea, funcție de decizia Guvernului.

	4.1.3. Actualizarea și implementarea planului local de acțiune pentru combaterea poluării cu nitriți din surse agricole (de ex. amenajarea de platforme pentru depozitarea gunoiului de grajd) 4.1.5. Împădurirea terenurilor degradate și neproductive și amenajarea de noi spații verzi 4.1.6. Implementarea reglementărilor PUG cu privire la protecția mediului (de ex. respectare zone de protecție a apelor, căilor de comunicații, foselor septice etc.)			
4.2. Conservarea biodiversității și a peisajelor naturale	4.2.1. Sprijinirea elaborării / actualizării / implementării planurilor de management și a regulamentelor pentru siturile Natura 2000	Existența unor presiuni locale la adresa calității factorilor de mediu	O.P.2. ”O Europă mai ecologică, cu emisii reduse de carbon”	PODD 2021-2027 Bugetul de stat (ANANP, AFM etc.) Bugetul local

	4.2.2. Implementarea prevederilor PUG cu privire la ariile naturale protejate			
4.3. Prevenirea riscurilor și gestionarea eficientă a situațiilor de urgență	4.3.1. Elaborarea și implementarea planurilor locale de analiză și acoperire a riscurilor 4.3.2. Extinderea infrastructurii de apărare împotriva inundațiilor și alunecărilor de teren, în parteneriat cu alte instituții (de ex. zona Râpa din Șieu-Sfântu) 4.3.3. Îmbunătățirea dotării SVSU și a sistemului de avertizare / alarmare a populației 4.3.4. Instruirea eficientă a populației, instituțiilor, agenților economici și a voluntarilor cu privire la modul de acțiune în situații de urgență 4.3.5. Implementarea	Conform hărților de risc, comuna este expusă riscului de inundații și alunecări de teren, la care se adaugă incendii, accidente rutiere etc.	O.P.2. ”O Europă mai ecologică, cu emisii reduse de carbon”	PNDR 2021-2027 (GAL) PODD 2021-2027 Bugetul de stat (ANIF, Apele Române) Bugetul local

	reglementărilor PUG cu privire la prevenția riscurilor (norme de construcție, decolmatare șanțuri, rigole, văi, plantări în zone umede etc.)			

Obiectivul specific nr. 5: Consolidarea capacității administrației locale de a atrage resurse pentru dezvoltare, de a gospodări comuna și de a furniza cetățenilor servicii publice în mod eficient și transparent, astfel încât volumul investițiilor publice realizate în perioada 2021-2027 să atingă minim 5 mil. Euro

Priorități de intervenție	Acțiuni propuse	Nevoia (punctul slab din analiza SWOT) la care răspund acțiunile	Corelarea cu obiectivele de politică ale UE pentru perioada 2021-2027	Corelarea cu sursele de finanțare existente la nivel național[5]
5.1. Asigurarea necesarului de informații și reglementări pentru realizarea investițiilor planificate și furnizarea de servicii publice de calitate	5.1.1. Înscrierea sistematică a imobilelor în sistemul de cadastru și publicitate imobiliară 5.1.2. Adoptarea și implementarea PUG și a regulamentului local de urbanism și a documentațiilor	Ponderea redusă a imobilelor înscrise în sistemul de cadastru și publicitate imobiliară	O.P.5. ”O Europă mai aproape de cetățeni”	POR 2014-2020 Bugetul de stat (ANCPI etc.) Bugetul local

[5] Configurația și denumirea programelor finanțate din fonduri europene în perioada de programare 2021-2027 mai poate suferi modificări ca urmare a negocierilor cu Comisia Europeană. În mod similar, noi programe cu finanțare de la bugetul de stat pot apărea, funcție de decizia Guvernului.

	subsecvente (de ex. PUZ-uri) 5.1.3. Adoptarea, implementarea și monitorizarea strategiei de dezvoltare locală 5.1.4. Elaborarea, actualizarea și implementarea strategiilor și planurilor sectoriale subsecvente strategiei de dezvoltare locală (de ex. plan de analiză și acoperire a riscurilor, plan de acțiune împotriva poluării cu nitrați, amenajament pastoral etc.) 5.1.5. Implementarea unui sistem GIS la nivelul Primăriei			
5.2. Asigurarea necesarului de resurse umane și de expertiză pentru realizarea investițiilor planificate și furnizarea de servicii publice de calitate	5.2.1. Organizarea de concursuri, în limita resurselor financiare disponibile, pentru ocuparea posturilor vacante din organigramă 5.2.2. Elaborarea și implementarea planurilor de formare anuale	Numărul mare de posturi vacante din organigrama Primăriei	O.P.5. ”O Europă mai aproape de cetățeni”	Bugetul local

	pentru personalul existent 5.2.3. Organizarea de schimburi de experiență și bune practici cu alte administrații locale din țară și străinătate 5.2.4. Achiziționarea de servicii de expertiză externă pentru competențele care nu sunt deținute de personalul propriu (de ex. asistență juridică, audit, dirigenție de șantier etc.) 5.2.5. Implementarea la nivelul Primăriei a unui sistem de management al calității în conformitate cu standardul ISO 9001 (inclusiv proceduri de lucru pentru procesele din instituție, în vederea eficientizării acestora)			
5.3. Asigurarea dotărilor și resurselor tehnice pentru	5.3.1. Mentenanța sediului administrativ, a	Nivelul redus de digitalizare al activității Primăriei	O.P.1. ”O Europă mai	PNDR 2021-2027 (GAL)

realizarea investițiilor planificate și furnizarea de servicii publice de calitate	fondului de clădiri din proprietate și amenajarea corespunzătoare a spațiilor de lucru și de interacțiune cu publicul 5.3.2. Digitalizarea unor procese de la nivelul Primăriei (de ex. managementul documentelor – arhivă) și actualizarea permanentă a site-ului WEB / paginii de Facebook a instituției 5.3.3. Dotarea Primăriei cu utilaje și echipamente pentru realizarea unor lucrări de interes public (de ex. utilaje pentru deszăpezire, toaletare vegetație, întreținere domeniu public etc.) 5.3.4. Dotarea Primăriei cu echipamente hardware și software necesare		inteligentă ” O.P.5 ”O Europă mai aproape de cetățeni”	Bugetul local

	activităților curente			
5.4. Asigurarea necesarului de resurse financiare pentru realizarea investițiilor planificate și furnizarea de servicii publice de calitate	5.4.1. Accesarea fondurilor europene pentru care comuna este eligibilă 5.4.2. Accesarea fondurilor guvernamentale pentru investiții pentru care comuna este eligibilă 5.4.3. Contractarea de împrumuturi bancare pentru asigurarea necesarului de co-finanțare și a fluxurilor de numerar 5.4.4. Valorificarea economică a unor active publice care nu sunt folosite în beneficiul cetățenilor (de ex. vânzare / concesiune / închiriere terenuri, clădiri) 5.4.5. Creșterea bazei locale de impozitare, cu precădere prin atragerea de investiții private	Volumul redus al încasărilor din surse proprii la bugetul local	O.P.5 ”O Europă mai aproape de cetățeni”	PNDR și Programe Operaționale aferente perioadei de programare 2021-2027 Bugetul de stat (PNDL, CNI, AFM, MEN, MS, ANCPI etc.) Împrumuturi bancare Fonduri private, inclusiv PPP Donații

5.5. Promovarea cooperării teritoriale interne și externe, inclusiv cu partenerii sociali	5.5.1. Implicarea activă în procesul decizional de la nivelul ADI-urilor, al GAL și al ACOR 5.5.2. Încheierea de noi acorduri de înfrățire și operaționalizarea celor existente (de ex. pentru promovarea comunei ca destinație de afaceri, turism etc.) 5.5.3. Înființarea și operaționalizarea unor comitete consultative ale mediului de afaceri local și ale cetățenilor din satele comunei 5.5.4. Organizarea de dezbateri publice cu cetățenii din comună cu ocazia aprobării listei de investiții sau a luării unor decizii cu impact comunitar semnificativ 5.5.5. Publicarea pe pagina WEB a Primăriei a tuturor informațiilor de interes public (de ex. dispoziții ale	Numărul insuficient de inițiative implementate în parteneriat	O.P.5 ”O Europă mai aproape de cetățeni”	Bugetul local

	primarului, hotărâri ale CL, procese verbale ale ședințelor de CL, achiziții publice, certificate de urbanism și autorizații de construcție, stadiul investițiilor publice, execuția bugetară etc.			

CAPITOLUL III. PLANUL DE ACȚIUNE (OPERAȚIONAL) ȘI MANAGEMENTUL IMPLEMENTĂRII STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ A COMUNEI ȘINTEREAG

III.1. PORTOFOLIUL (FIȘELE) DE PROIECTE PRIORITARE ALE COMUNEI ȘINTEREAG PENTRU PERIOADA 2020-2027:

În vederea atingerii obiectivelor subordonate viziunii de dezvoltare a Comunei Șintereag care au fost menționate în subcapitolul anterior, au fost identificate următoarele proiecte prioritare ce ar trebui duse la îndeplinire până în anul 2027:

Proiectul Prioritar nr. 1

Titlul proiectului	**Program multi-anual pentru modernizarea și întreținerea infrastructurii de transport local în comuna Șintereag**
Obiectivul specific din Strategie în care se încadrează	Obiectivul specific nr. 1: Asigurarea accesului tuturor locuitorilor din comună la infrastructură și servicii publice de bază, astfel încât balanța migrației interne să fie pozitivă în intervalul 2021-2027
Prioritatea de investiții din Strategie în care se încadrează	1.1. Modernizarea infrastructurii de interes local pentru transport motorizat și nemotorizat
Beneficiarul proiectului	UAT Comuna Șintereag
Scurta descriere a activităților propuse prin proiect	Proiectul prevede modernizarea, reabilitarea și întreținerea, până în anul 2027, a tuturor străzilor, podurilor și podețelor din comună.
Stadiul pregătirii proiectului (la momentul 2020)	Idee de proiect
Bugetul estimativ	700.000 Euro (100,000 Euro / an)
Sursele potențiale de finanțare	Bugetul local

Proiectul Prioritar nr. 2

Titlul proiectului	Extinderea, reabilitarea și modernizarea trotuarelor și a aleilor pietonale în comuna Șintereag
Obiectivul specific din Strategie în care se încadrează	Obiectivul specific nr. 1: Asigurarea accesului tuturor locuitorilor din comună la infrastructură și servicii publice de bază, astfel încât balanța migrației interne să fie pozitivă în intervalul 2021-2027
Prioritatea de investiții din Strategie în care se încadrează	1.1. Modernizarea infrastructurii de interes local pentru transport motorizat și nemotorizat
Beneficiarul proiectului	UAT Comuna Șintereag
Scurta descriere a activităților propuse prin proiect	Proiectul prevede amenajarea de trotuare pe străzile din comună care nu dispun de astfel de facilități, respectiv reabilitarea și modernizarea celor existente
Stadiul pregătirii proiectului (la momentul 2020)	Idee de proiect
Bugetul estimativ	1.000.000 Euro
Sursele potențiale de finanțare	PNDR 2021-2027 (inclusiv GAL) Bugetul de stat (PNDL, CNI etc.) Bugetul local

Proiectul Prioritar nr. 3

Titlul proiectului	Extinderea rețelei de alimentare cu apă și canalizare în comuna Șintereag
Obiectivul specific din Strategie în care se încadrează	Obiectivul specific nr. 1: Asigurarea accesului tuturor locuitorilor din comună la infrastructură și servicii publice de bază, astfel încât balanța migrației interne să fie pozitivă în intervalul 2021-2027
Prioritatea de investiții din Strategie în care se încadrează	1.2. Extinderea infrastructurii de apă și apă uzată
Beneficiarul proiectului	UAT Comuna Șintereag
Scurta descriere a activităților propuse prin proiect	Proiectul prevede extinderea rețelei de alimentare cu apă și canalizare în zonele neacoperite în prezent, precum și realizarea de noi racorduri / branșamente
Stadiul pregătirii proiectului (la momentul 2020)	SF
Bugetul estimativ	500.000 Euro
Sursele potențiale de finanțare	PODD 2021-2027 Bugetul de stat (PNDL, CNI, AFM) Bugetul local

Proiectul Prioritar nr. 4

Titlul proiectului	Extinderea rețelei de distribuție a gazelor naturale în comuna Șintereag
Obiectivul specific din Strategie în care se încadrează	Obiectivul specific nr. 1: Asigurarea accesului tuturor locuitorilor din comună la infrastructură și servicii publice de bază, astfel încât balanța migrației interne să fie pozitivă în intervalul 2021-2027
Prioritatea de investiții din Strategie în care se încadrează	1.3. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii energetice
Beneficiarul proiectului	UAT Comuna Șintereag
Scurta descriere a activităților propuse prin proiect	Proiectul prevede extinderea rețelei de distribuție a gazelor naturale în satele Șintereag, Caila, Blăjenii de Sus, Blăjenii de Jos
Stadiul pregătirii proiectului (la momentul 2020)	SF
Bugetul estimativ	3.000.000 Euro
Sursele potențiale de finanțare	Bugetul local

Proiectul Prioritar nr. 5

Titlul proiectului	Extinderea și modernizarea rețelei de iluminat public în comuna Șintereag
Obiectivul specific din Strategie în care se încadrează	Obiectivul specific nr. 1: Asigurarea accesului tuturor locuitorilor din comună la infrastructură și servicii publice de bază, astfel încât balanța migrației interne să fie pozitivă în intervalul 2021-2027
Prioritatea de investiții din Strategie în care se încadrează	1.3. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii energetice
Beneficiarul proiectului	UAT Comuna Șintereag
Scurta descriere a activităților propuse prin proiect	Proiectul prevede extinderea rețelei de iluminat public în zonele nedeservite, de extindere/dezvoltare, inclusiv stâlpi, linii electrice și alte echipamente conexe, respectiv înlocuirea completă a corpurilor de iluminat clasice cu un unele pe bază de tehnologie LED
Stadiul pregătirii proiectului (la momentul 2020)	SF
Bugetul estimativ	500.000 Euro
Sursele potențiale de finanțare	PNDR 2021-2027 (inclusiv GAL) Bugetul local

Proiectul Prioritar nr. 6

Titlul proiectului	Construcția de capele mortuare în comuna Șintereag
Obiectivul specific din Strategie în care se încadrează	Obiectivul specific nr. 2: Îmbunătățirea accesului populației la infrastructură și servicii educaționale și de formare, sănătate, sociale, culturale, sportive și recreative, astfel încât la nivelul anului 2027 să nu existe comunitățil marginalizate la nivelul comunei
Prioritatea de investiții din Strategie în care se încadrează	2.2. Creșterea accesului populației la asistență medicală primară și comunitară
Beneficiarul proiectului	UAT Comuna Șintereag
Scurta descriere a activităților propuse prin proiect	Proiectul prevede construcția de capele mortuare în satele componente ale comunei Șintereag
Stadiul pregătirii proiectului (la momentul 2020)	SF (parțial)
Bugetul estimativ	300.000 Euro
Sursele potențiale de finanțare	Bugetul local

Proiectul Prioritar nr. 7

Titlul proiectului	Înființarea centru rezidențial pentru vârstnici în comuna Șintereag
Obiectivul specific din Strategie în care se încadrează	Obiectivul specific nr. 2: Îmbunătățirea accesului populației la infrastructură și servicii educaționale și de formare, sănătate, sociale, culturale, sportive și recreative, astfel încât la nivelul anului 2027 să nu existe comunitățil marginalizate la nivelul comunei
Prioritatea de investiții din Strategie în care se încadrează	2.3. Diversificarea ofertei de servicii sociale pentru persoanele vulnerabile
Beneficiarul proiectului	UAT Comuna Șintereag
Scurta descriere a activităților propuse prin proiect	Proiectul prevede înființarea și dotarea unui centru rezidențial pentru vârstnici care să ofere servicii de găzduire, sprijin pentru o viață independentă, consiliere și informare, asistență socială, socializare și petrecerea timpului, infirmerie și asistență medicală
Stadiul pregătirii proiectului (la momentul 2020)	SF
Bugetul estimativ	1.000.000 Euro
Sursele potențiale de finanțare	PNDR 2021-2027 POCS 2021-2027 Bugetul de stat Bugetul local

Proiectul Prioritar nr. 8

Titlul proiectului	Înființarea parcului industrial Șintereag
Obiectivul specific din Strategie în care se încadrează	Obiectivul specific nr. 3: Încurajarea și sprijinirea inițiativelor antreprenoriale ale cetățenilor și a investițiilor private, în vederea creșterii numărului de locuri de muncă din sectorul privat la 500 în anul 2027
Prioritatea de investiții din Strategie în care se încadrează	3.2. Atragerea de investiții străine și autohtone pentru diversificarea economiei locale și crearea de noi locuri de muncă bine plătite
Beneficiarul proiectului	UAT Comuna Șintereag
Scurta descriere a activităților propuse prin proiect	Proiectul prevede parcurgerea pașilor prevăzuți de Legea nr. 186/2013 pentru obținerea titlului de parc industrial, implicit a facilităților fiscale pentru viitori rezidenți ai parcului, pentru terenul și clădirile fostei unități militare. Înființarea unei societăți comerciale a Primăriei care să se ocupe de administrarea parcului industrial.
Stadiul pregătirii proiectului (la momentul 2020)	Idee de proiect
Bugetul estimativ	100.000 Euro
Sursele potențiale de finanțare	Bugetul local

Proiectul Prioritar nr. 9

Titlul proiectului	Amenajare parc public în satul Cociu
Obiectivul specific din Strategie în care se încadrează	Obiectivul specific nr. 4: Îmbunătățirea calității mediului înconjurător, prevenirea riscurilor și gestionarea situațiilor de urgență, în vederea asigurării unui spațiu verde public în fiecare sat al comunei și al reducerii la zero a numărului de decese generate de hazarde la nivelul anului 2027
Prioritatea de investiții din Strategie în care se încadrează	4.1. Reducerea poluării și a presiunilor de mediu asupra aerului, apelor și a solului
Beneficiarul proiectului	UAT Comuna Șintereag
Scurta descriere a activităților propuse prin proiect	Proiectul prevede amenajarea unui parc public în satul Cociu, cu alei, iluminat public, mobilier specific.
Stadiul pregătirii proiectului (la momentul 2020)	SF
Bugetul estimativ	100.000 Euro
Sursele potențiale de finanțare	PNDR 2021-2027 Bugetul de stat Bugetul local

Proiectul Prioritar nr. 10

Titlul proiectului	Construcție platformă pentru depozitarea și gospodărirea gunoiului de grajd în comuna Șintereag
Obiectivul specific din Strategie în care se încadrează	Obiectivul specific nr. 4: Îmbunătățirea calității mediului înconjurător, prevenirea riscurilor și gestionarea situațiilor de urgență, în vederea asigurării unui spațiu verde public în fiecare sat al comunei și al reducerii la zero a numărului de decese generate de hazarde la nivelul anului 2027
Prioritatea de investiții din Strategie în care se încadrează	4.1. Reducerea poluării și a presiunilor de mediu asupra aerului, apelor și a solului
Beneficiarul proiectului	UAT Comuna Șintereag
Scurta descriere a activităților propuse prin proiect	Proiectul prevede construcția unei platforme betonate, dotate cu bazin de levigat, sistem de colectare și transport levigat, sistem de colectare și transport ape pluviale, drum de acces, puțuri de monitorizare a calității apelor subterane.
Stadiul pregătirii proiectului (la momentul 2020)	Idee de proiect
Bugetul estimativ	500.000 Euro
Sursele potențiale de finanțare	Bugetul de stat Bugetul local

III.2. PAȘII NECESARI PENTRU IMPLEMENTAREA PROIECTELOR PRIORITARE

Pentru asigurarea implementării Strategiei de Dezvoltare Locală, propunem următorul plan de acţiune, structurat pe trei intervale de timp:

Acţiuni de întreprins pe termen scurt (2020-2021)

Acţiuni	Responsabili
Aprobarea Strategiei de Dezvoltare Locală în cadrul Consiliului Local, prin adoptarea de hotărâri în acest sens	Primăria Șintereag Consiliul Local Consultant
Formalizarea / operaționalizarea parteneriatelor necesare pentru implementarea proiectelor cuprinse în lista prioritară de proiecte	Primăria Șintereag GAL ADI-uri ONG-uri partenere
Elaborare și aprobarea documentaţiilor tehnico-economice (pentru proiectele aflate la stadiu de idee, respectiv actualizarea celor existente - daca va fi cazul) aferente proiectelor prioritare din Strategie (identificare terenuri/clădiri, pregătire documente care să ateste regimul juridic al terenurilor, studii de prefezabilitate-fezabilitate, studii de impact, planuri de afaceri, documentaţii urbanistice, etc.)	Primăria Șintereag Consultanți
Identificarea, analizarea şi selectarea surselor de finanţare pentru proiectele prioritare din Strategie. Pregătirea cererilor de finanțare și a altor documente necesare pentru accesarea respectivelor surse de finanțare.	Primăria Șintereag Consultanți
Identificarea şi informarea potenţialilor beneficiari privați asupra surselor de finanţare disponibile pentru aceștia	Primăria Șintereag Autorităţi de Management / Organisme Intermediare Instituţia Prefectului Alba

Planificarea multianuală a bugetului având în vedere resursele necesare pentru implementarea proiectelor prioritare şi stabilirea graficului de derulare/implementare a Strategiei de Dezvoltare Locală	Primăria Șintereag Consiliul Local
Pregătirea cadrului instituţional şi a resurselor umane pentru implementarea cu succes a proiectelor prioritare, prin recrutarea de personal suplimentar, formare profesională, achiziție servicii de consultanță.	Primăria Șintereag

Acţiuni de întreprins pe termen mediu (2022-2024)

Acţiuni	Responsabili
Implementarea proiectelor prioritare (realizare achiziţii publice, executare lucrări, etc.), cu precădere a celor realizate cu fonduri europene și de la bugetul de stat	Primăria Șintereag Consultanți
Atragerea de investiții private în domeniile prioritare din Strategie (de ex. obținerea statutului de parc industrial pentru activele fostei unități militare, activități de promovare ca destinație de afaceri și turism, concesionarea / închirierea de terenuri, acordarea unor facilități fiscale pentru firmele care creează un număr mare de locuri de muncă, asigurarea accesului la infrastructura de transport și utilități până la limita proprietății etc.)	Primăria Șintereag Consiliul Local
Monitorizarea stadiului implementării proiectelor din portofoliul de proiecte prioritare	Primăria Șintereag Consultanți

Acţiuni de întreprins pe termen lung (2025-2027)

Acţiuni	Responsabili
Finalizarea implementării proiectelor prioritare	Primăria Șintereag Consultanți
Evaluarea implementării Strategiei de Dezvoltare Locală pentru perioada 2019-2027 și actualizarea acesteia pentru perioada post 2027	Primăria Șintereag Consiliul Local Consultanți

III.3. MANAGEMENTUL IMPLEMENTĂRII STRATEGIEI. COMUNICAREA AFERENTĂ ACESTEIA

La momentul elaborării strategiei, au fost identificate o serie de riscuri care ar putea afecta implementarea acesteia, pentru care au fost propuse măsuri de atenuare a acestora și, implicit, de consolidare a capacității de implementare de proiecte a administrației locale, după cum urmează:

Risc identificat	Probabilitate de apariție	Impact asupra obiectivelor Strategiei	Măsuri de atenuare a riscurilor și de consolidare a capacității administrației locale
Impactul pe termen mediu (1-2 ani) al pandemiei de Covid-19 asupra bugetului local, dar și a agenților economici și a forței de muncă din comună	Ridicată	Ridicat	Focalizarea eforturilor administrației locale de a finaliza proiectele deja începute, în defavoarea începerii unor investiții noi fără finanțare certă Apelarea la fonduri guvernamentale de garantare a împrumuturilor pentru cofinanțarea proiectelor europene (în ipoteza constituirii acestora la nivel național) Dotarea corespunzătoare a instituțiilor publice și instruirea personalului în

			vederea prevenirii apariției de noi infecții Sprijinirea eforturilor de vaccinare a populației, cu precădere a persoanelor vulnerabile Recrutarea unui asistent medical comunitar Accelerarea demersurilor pentru valorificarea cât mai eficientă a activelor comunei pentru atragerea de investiții private și de noi locuri de muncă, în vederea asigurării veniturilor proprii la bugetul local Acordarea unor înlesniri la plata taxelor și impozitelor locale pentru agenții economici și cetățeni, în limitele prevedărilor legale în vigoare Planificarea multi-anuală a bugetului de dezvoltare al Primăriei, cu gestiunea precaută a excedentelor și deficitelor, a golurilor de casă etc. Solicitarea de prefinanțări de la instituțiile finanțatoare. Contractarea de împrumuturi pe termen scurt (linie de credit) care să asigure necesarul de numerar. Solicitarea de sprijin financiar din partea CJ BN pentru a co-finanța proiectele realizate cu fonduri europene. Reducerea unor cheltuieli curente (de ex. prin

			executarea unor lucrări de interes edilitar în regie proprie, implementarea de proiecte în PPP). Înființarea unui comitet consultativ al sectorului privat, respectiv al cetățenilor din fiecare sat component, în vederea identificării nevoilor concrete de sprijin din partea administrației locale
Desființarea unor programe guvernamentale (de ex. FDI) sau reducerea alocărilor pentru cele rămase (de ex. PNDL)	Ridicată	Ridicat	Dezvoltarea capacității Primăriei de atragere de fonduri europene pentru finanțarea proiectelor cuprinse în strategia de dezvoltare locală, prin recrutare și / sau formare personal propriu, achiziția de servicii externe de consultanță, implicarea activă în activitățile ADI-urilor și a GAL. Monitorizarea permanentă a oportunităților de finanțare aferente unor programe noi (de ex. pentru introducerea gazelor naturale, protecția mediului, servicii sociale etc.) Pregătirea, încă din perioada 2020/2021, a unei liste de proiecte de investiții în stadiu cât mai avansat de maturitate (SF / DALI) Monitorizarea permanentă a apelurilor de proiecte aferente diferitelor programe cu finanțare europeană. Valorificarea oportunităților de finanțare disponibile prin

			intermediul GAL și al ADI-urilor. Depunerea în termen a proiectelor elaborate, inclusiv pregătirea de proiecte de rezervă în cazul unor realocări de fonduri.
Deficitul de personal de la nivelul Primăriei (numărul mare de posturi vacante)	Medie	Mediu	Achiziționarea de servicii de consultanță pentru pregătirea proiectelor (consultanță în atragerea de fonduri, proiectare), managementul proiectelor (raportări, supravegherea lucrărilor), promovare economică etc. Formarea continuă a personalului existent, conform planurilor de formare anuale. Recrutarea de personal suplimentar pe posturi vacante, în limita veniturilor disponibile, mai ales în anumite domenii-cheie (fonduri europene, achiziții publice, servicii sociale, turism) Implementarea unor proiecte (de ex. în domeniul social) în parteneriat cu ONG-uri sau alte UAT-uri.
Demararea cu întârziere și nerespectarea graficului de implementare a unor proiecte prioritare	Ridicată	Mediu	Achiziționarea de servicii externe de consultanță pentru pregătirea temelor de proiectare, a documentațiilor de atribuire și pentru asistența juridică Bugetarea corespunzătoare a lucrărilor și serviciilor licitate,

			astfel încât să fie atractive pentru operatorii privați. Pregătirea unor contracte de lucrări care să cuprindă cerințe și indicatori de performanță clari, corelați cu graficele de plată, clauze de reziliere favorabile Primăriei, precum și penalități pentru întârzieri impuse contractorilor.

În ceea ce privește implicarea factorilor interesați de la nivel local, în etapa de pregătire a Strategiei de Dezvoltare Locală, au fost organizate interviuri (inclusiv telefonice, pe durata pandemiei) cu Primarul și personalul de execuție din cadrul Primăriei Șintereag, care au vizat colectarea de informații, propuneri de proiecte, dar și cu alți actori locali interesați de acest demers (în paralel cu procesul de consultare aferent actualizării Planului Urbanistic General). Varianta de lucru a strategiei a fost transmisă de către aparatul Primarului către consilierii locali, înaintea supunerii spre aprobare a acesteia și a fost disponibilă în format fizic și electronic la sediul Primăriei pentru toți actorii interesați în vederea consultării, astfel încât să fie colectate observații/completări, care au fost ulterior integrate de consultant în varianta finală a documentului.

După aprobare sa în Consiliul Local, recomandăm ca Strategia de Dezvoltare Locală să fie publicată pe site-ul WEB al Primăriei Șintereag și să fie transmisă spre informare GAL ”Țara Năsăudului”, Consiliului Județean și Instituției Prefectului Bistrița-Năsăud, respectiv ADI-urilor din care comuna face parte.

III.4. MONITORIZAREA IMPLEMENTĂRII STRATEGIEI ȘI EVALUAREA ACESTEIA

Activitatea de monitorizare a Strategiei de Dezvoltare Locală are rolul de a informa Primăria, Consiliul Local și ceilalți factori interesați de la nivel local (cetățeni, agenți economici, ONG-uri etc.), microregional și asociativ (GAL, ADI-uri), respectiv județean (CJ, Instituția Prefectului) cu privire la stadiul implementării documentului de-a lungul perioadei 2021-2027, mai ales în ceea ce privește situațiile care au condus la tergiversarea unor investiții sau chiar abandonarea acestora, în vederea remedierii cauzelor.

Evaluarea strategiei, care se va face doar la finalul perioadei de implementare a documentului, are rolul de a măsura impactul real al proiectelor derulate, respectiv de a fundamenta strategia locală pentru perioada post-2027, indicând măsurile și proiectele încă neimplementate și care merită readuse în discuție, dar și experiențele pozitive sau negative din care se poate învăța.

Pașii necesari în vederea monitorizării Strategiei de Dezvoltare Locală sunt:

- La începutul fiecărui an calendaristic, o persoană din aparatul executiv al Primăriei (desemnată printr-o dispoziție a Primarului), va pregăti un scurt raport de progres al implementării Strategiei, la care se va anexa valoarea indicatorilor de realizare imediată aferenți anului precedent. Acesta va fi prezentat conducerii Primăriei, precum și Consiliului Local, în vederea întreprinderii măsurilor de remediere a diferitelor obstacole întâmpinate în calea ducerii la îndeplinire a proiectelor prioritare. Primul astfel de raport va fi prezentat la începutul anului 2021, cu indicatorii aferenți anului 2020;
- Raportul de monitorizare prezentat la începutul fiecărui an va avea următoarea structură minimală:
  - *Introducere: informații succinte privitoare la perioada acoperită de raportul de monitorizare, sursele de date utilizate pentru aprecierea progresului în implementarea Strategiei (de ex. date furnizate de Aparatul de Specialitate, de personalul GAL, de CJ, de operatorul de salubritate etc.), dificultăţi întâmpinate.*
  - *Descrierea activităţilor desfăşurate în procesul de monitorizare (de ex. colectarea și centralizarea datelor de la actorii sus-menționați, informări primite de la consultanți, proiectanți, executanți, finanțatori etc.;*
  - *Analiza riscurilor aferente implementării Strategiei (plecând de la riscurile deja prezentate în document, la care se pot adăuga altele identificate pe parcursul implementării);*
  - *Prezentarea proiectelor prioritare care au făcut obiectul procesului de monitorizare, plecând de la fișele prezentate în Strategie;*
  - *Recomandări de eficientizare a implementării fiecărui proiect prioritar în parte;*
  - *Concluzii finale - o apreciere generală privind progresul înregistrat în implementarea Strategiei*.

La finalul perioadei de implementare a Strategiei de Dezvoltare Locală, adică sfârșitul anului 2026 sau începutul anului 2027, se va genera un Raport final de monitorizare a implementării Strategiei, care se va prezenta de asemenea conducerii Primăriei și Consiliului Local, care va include o analiză a:

- *gradului de realizare a indicatorilor de rezultat cuprinşi în strategie;*
- *impactului efectiv în termeni de eliminare a punctelor slabe identificate în Analiza SWOT;*
- *sustenabilităţii rezultatelor obţinute (de ex. asigurarea cheltuielilor de operare și mentenanță aferente obiectivelor realizate, asigurarea necesarului de resurse umane pentru funcționarea acestora etc.);*
- *motivelor care au stat la baza succesului sau insuccesului în implementarea proiectelor prioritare;*
- *eventualelor riscuri manifestate și neplanificate;*
- *lecţiilor învăţate din implementarea actualei strategii pentru planificarea investițiilor în perioada următoare (post 2027).*

Este important de menționat faptul că lista de proiecte prioritare aferentă Strategiei poate fi completată / modificată de către Consiliul Local, prin adoptarea unei HCL, cu condiția ca noile

acțiuni / proiecte să fie subscrise viziunii, obiectivului general, obiectivelor specifice, direcțiilor de acțiune strategică și priorităților de investiții definite pentru intervalul de timp 2020-2027. Pentru a asigura totuși o coerență în timp a efortului de planificare a investițiilor și a resurselor locale, recomandăm că astfel de modificări să fie operate doar în situații de excepție, bine fundamentate: catastrofe naturale (de ex. inundații, alunecări de teren) care impun noi investiții; modificarea unor documente de reglementare care impun măsuri locale de aliniere la acestea; apariția de noi oportunități de finanțare guvernamentală sau europeană etc.

În vederea monitorizării stadiului de implementare a strategiei și a evaluării acesteia, propunem două categorii de indicatori:

- indicatori de rezultat – utilizați în scop de monitorizare anuală, la nivel de obiective specifice
- indicatori de impact – utilizați în scopul evaluării finale, la nivel de ținte asociate viziunii

Aceștia sunt prezentați în detaliu mai jos:

a) Indicatorii de rezultat (la nivel de obiectiv specific):

Obiectivul specific	Indicatorul de rezultat	U.M.	Valoarea de bază	Valoarea țintă pentru anul 2027	Sursa de documentare
Obiectivul specific nr. 1: Asigurarea accesului tuturor locuitorilor din comună la infrastructură și servicii publice de bază, astfel încât balanța migrației interne să fie pozitivă în intervalul 2021-2027	Ponderea drumurilor de interes local modernizate	%	80	100	Primărie
	Ponderea străzilor modernizate	%	90	100	Primărie
	Ponderea locuințelor branșate la rețeaua de apă potabilă	%	62	80	Primărie
	Ponderea locuințelor racordate la rețeaua de canalizare	%	12	70	Primărie
	Ponderea locuințelor branșate la rețeaua de gaze naturale	%	10	60	Operator
	Ponderea corpurilor de iluminat public eficiente energetic	%	60	100	Primărie

	Gradul de acoperire ale rețelei 4G	%	70	100	Operator
Obiectivul specific nr. 2: Îmbunătățirea accesului populației la infrastructură și servicii educaționale și de formare, sănătate, sociale, culturale, sportive și recreative, astfel încât la nivelul anului 2027 să nu existe comunități marginalizate la nivelul comunei	Speranța de viață a populației	Ani	74	78	INS
	Ponderea populației cu mai mult de 8 clase absolvite	%	44	60	INS
	Valoarea indicelui de dezvoltare umană locală	Puncte	63 (slab dezvoltat)	70 (mediu dezvoltat)	Banca Mondială
	Reprezentații culturale organizate la nivel local în anul de raportare	Nr.	0	1	Primărie Bibliotecă Cămine culturale
	Sportivi legitimați la cluburi din comună	Nr.	0	20	Primărie Cluburi / asociații sportive sportive
Obiectivul specific nr. 3: Încurajarea și sprijinirea inițiativelor antreprenoriale ale cetățenilor și a investițiilor private, în vederea creșterii numărului de locuri de muncă din	Unități economice locale active cu personalitate juridică	Nr.	48	65	INS
	Agenți economicii cu capital străini activi în comună	Nr.	2	5	Primărie ORC

sectorul privat la 500 în anul 2027	Parcuri industriale atestate	Nr.	0	1	Primărie
	Mărimea medie a exploatațiilor Agricole	Ha	4,3	6,5	RGA 2021
	Ferme zootehnice cu peste 1.000 de capete de animale / păsări	Nr.	1	3	RGA 2021
	Sosiri ale turiștilor în unitățile de cazare	Nr.	148	500	Primărie Unități de cazare
Obiectivul specific nr. 4: Îmbunătățirea calității mediului înconjurător, prevenirea riscurilor și gestionarea situațiilor de urgență, în vederea asigurării unui spațiu verde public în fiecare sat al comunei și al reducerii la zero a numărului de decese generate de hazarde la nivelul anului 2027	Suprafața spațiilor verzi publice (parcuri) existente în comună	Mp	1000	4000	Primărie
	Ponderea pădurilor în totalul suprafeței administrative	Ha	15	16	INS
	Ponderea clădirilor publice reabilitate termic	%	80	100	Primărie
	Capacitatea instalată a unităților de producere a energiei regenerabile	MW	0	1	Primărie

	Locunțe afectate de inundații și alunecări de teren	Nr.	0	0	Primărie
Obiectivul specific nr. 5: Consolidarea capacității administrației locale de a atrage resurse pentru dezvoltare, de a gospodări comuna și de a furniza cetățenilor servicii publice în mod eficient și transparent, astfel încât volumul investițiilor publice realizate în perioada 2021-2027 să atingă minim 5 mil. Euro	Fonduri europene absorbite în perioada 2021-2027	Mil. Euro	0	3.500.000	Primărie
	Servicii publice electronice funcționale	Nr.	0	2	Primărie
	Ponderea posturilor vacante din organigramă	%	35	15	Primărie
	Ponderea imobilelor înscrise în sistemul de cadastru și publicitate imobiliară	%	10	100	Primărie OCPI

b) Indicatorii de impact

Viziunea	Indicatorul de impact	U.M.	Valoarea țintă pentru anul 2027	Sursa de documentare
La nivelul anului 2027, comuna Șintereag va fi integrată funcțional în coridorul de mobilitate și de dezvoltare Bistrița-Beclean-Dej, ceea ce va permite accesul facil al cetățenilor la oportunității de dezvoltare a unei afaceri, de ocupare a unui loc de muncă bine plătit, dar și de acces la infrastructură și servicii publice și private la standarde comparabile cu ale oricărei așezări rurale din țările dezvoltate ale U.E. Comuna va continua să se bucure de avantajul unui mediu de viață sănătos și sigur, dar și de o administrație responsabilă și deschisă, care se îngrijește de bunăstarea fiecărui cetățean aflat în nevoie.	Soldul migrației interne cu domiciliul	Km.	+10	INS
	Ponderea populației care locuiește în comunități rurale marginalizate	%	0	Banca Mondială
	Locuri de muncă în sectorul privat disponibile la nivel local	Nr.	500	INS
	Decese provocate de situații de urgență produse în comună (inundații, alunecări de teren, explozii, incendii etc.)	Nr.	0	ISU
	Parcuri publice	Nr.	6	Primărie
	Volumul investițiilor publice realizate în perioada 2020-2027	Euro	5.000.000	Primărie

UTILIZAREA TERENURILOR

N

COMUNA CHIUZA

COMUNA NIMIGEA

COMUNA NIMIGEA

COMUNA DUMITRA

ORAȘUL BECLEAN

COMUNA ȘIEU-ODORHEI

ȘIEU-SFÂNTU

COMUNA ȘIEU-MĂGHERUȘ

BLĂJENII DE JOS

BLĂJENII DE SUS

CAILA

MUNICIPIUL BISTRIȚA

SINTEREAG

COCIU

Gruiet

Între Șovar

La Iazuri

Dl. Cornilor

Râpa Dracului

Vf. Piciorului 371,2 m

Cioancă

Vf. Oului 434,0 m

Secădaș

Pd. Pustie

Vf. Dealul Pustiu 429,7 m

Dl. Tăuriștii

Rez. naturală "La Sărătura"

Dl. Cotobaia

Vf. Fata Viei 413,0 m

Dl. Brombierii

Dl. Tălpeș

Râtul de Sus

Dl. Pustiei

Podereiul Sfântului

Dl. Blăjeni

Dl. Caila

Dl. Dumbrăvii

Dumbrava

Râtul Caila

Dl. Viilor

Vf. Coasta Tăului 445,4 m

Dl. Crucii

Dl. Cref

Dl. Bisericii

Pd. Loza

Dl. Sub Loza

Dl. Lazului

Vf. Haiduclui 579,3 m

Dl. Lopetii

Dl. Purcăretei

În Răchiș

R. Someșul Mare

R. Șieu

R. Roșia

R. Roșua

V. Blăjeni

V. Caila

V. Stalinei

P. Fagetul

P. Dosul

DJ172

CF401

CF400

DN17-E58

DJ151

DC31

DC31C

DC33

DC31B

SPRE MOCOD

SPRE SALVA

SPRE TĂURE

SPRE TÂRPIU

SPRE BECLEAN

SPRE FIGA

SPRE CHINTELNIC

SPRE LECHINȚA

SPRE BISTRIȚA

LEGENDĂ

- SAT REȘEDINȚĂ DE COMUNĂ
- SATE APARȚINĂTOARE
- PĂDURI
- TERENURI AGRICOLE PE EXTRAVILAN
- APE

INFRASTRUCTURA EDILITARĂ
ALIMENTAREA CU APĂ

N

COMUNA CHIUZA
R. Someşul Mare
Între Șovar
COCIU
Gruiet
DJ172
CF401
SPRE MOCOD
SPRE SALVA
SPRE BECLEAN
DN17-E58
CF400
ORAȘUL BECLEAN
În Răchiș
Dl. Purcăretei
DJ172
SPRE FIGA
COMUNA NIMIGEA
La Iazuri
Dl. Cornilor
Vf. Piciorului 371,2 m
Râpa Dracului
Cioancă
Secădaș
R. Șieu
ȘINTEREAG
Vf. Oului 434,0 m
SPRE TĂURE
DC33
COMUNA NIMIGEA
Pd. Pustie
Vf. Dealul Pustiu 429,7 m
Dl. Tăuriștii
R. Rostia
Rezervația naturală "La Sărătura"
DC31C
SPRE TÂRPIU
Dl. Cotobaia
COMUNA DUMITRA
Vf. Fata Viei 413,0 m
BLĂJENII DE JOS
Dl. Brombercă
Dl. Tălpeș
DJ151
V. Blăjeni
P. Dosul
Râtul de Sus
Dl. Pustiei
R. Șieu
DN17-E58
DJ151
R. Rostia
DC31
Dl. Blăjeni
P. Fagetul
BLĂJENII DE SUS
Dl. Caila
Dl. Dumbrăvii
V. Caila
DC31
CAILA
Dumbrava
Podereiul Sfântului
Râtul Caila
V. Slatinei
Dl. Viilor
ȘIEU-SFÂNTU
R. Șieu
Vf. Coasta Tăului 445,4 m
Dl. Cruci
Dl. Cret
V. Cailei
Dl. Bisericii
Pd. Loza
Dl. Sub Loza
MUNICIPIUL BISTRIȚA
SPRE BISTRIȚA
DJ151
SPRE LECHINȚA
DJ151
COMUNA ȘIEU-ODORHEI
COMUNA ȘIEU-MĂGHERUȘ
Dl. Lazului
Vf. Haiducului 579,3 m
Dl. Lopetii
DC31B
CF400
DN17-E58
SPRE BISTRIȚA
SPRE CIMINTELNIC
SPRE BISTRIȚA

LEGENDĂ

LOCALITĂȚI ALIMENTATE CU APĂ

INFRASTRUCTURA EDILITARĂ
ALIMENTAREA CU ENERGIE ELECTRICĂ

N

COMUNA CHIUZA
COMUNA NIMIGEA
COMUNA NIMIGEA
COMUNA DUMITRA
ORAȘUL BECLEAN
COMUNA ȘIEU-ODORHEI
ȘIEU-SFÂNTU
COMUNA ȘIEU-MĂGHERUȘ
CAILA
BLĂJENII DE JOS
BLĂJENII DE SUS
MUNICIPIUL BISTRIȚA
ȘINTEREAG
COCIU

SPRE MOCOD
SPRE SALVA
SPRE TĂURE
SPRE TÂRPIU
SPRE BECLEAN
SPRE FIGA
SPRE LECHINȚA
SPRE CHINTELNIC
SPRE BISTRIȚA
SPRE BISTRIȚA
SPRE BISTRIȚA

DJ172
CF401
DN17-E58
CF400
DC33
DC31C
DC31C
DJ151
DJ151
DC31B
DC31
DC31
DN17-E58
DN17-E58
CF400

R. Someșul Mare
R. Șieu
R. Șieu
R. Roșia
R. Roșia
P. Bosul
V. Blăjeni
V. Caila
V. Slatinei
V. Caila

Gruiet
Între Șovar
La Iazuri
Dl. Cornilor
Râpa Dracului
Cioancă
Vf. Piciorului 371,2 m
Vf. Oului 434,0 m
Secădaș
Pd. Pustie
Vf. Dealul Pustiu 429,7 m
Dl. Tăuriștii
Rez. naturală "La Sărătura"
Dl. Cotobaia
Vf. Fata Viei 413,0 m
Dl. Brombierii
Dl. Tălpeș
În Răchiș
Dl. Purcăretei
Râtul de Sus
Dl. Pustiei
Podereiul Sfântului
Dl. Blăjeni
Dl. Caila
Dl. Dumbrăvii
Dumbrava
Râtul Caila
Dl. Viilor
Vf. Coasta Tăului 445,4 m
Dl. Creț
Dl. Crucii
Dl. Bisericii
Pd. Loza
Dl. Sub Loza
Dl. Lazului
Vf. Haiducului 579,3 m
Dl. Lopetii

PT

LEGENDĂ

- LEA 110 KV
- LEA 20 KV
- PT — POST DE TRANSFORMARE AERIAN

INFRASTRUCTURA DE TRANSPORT

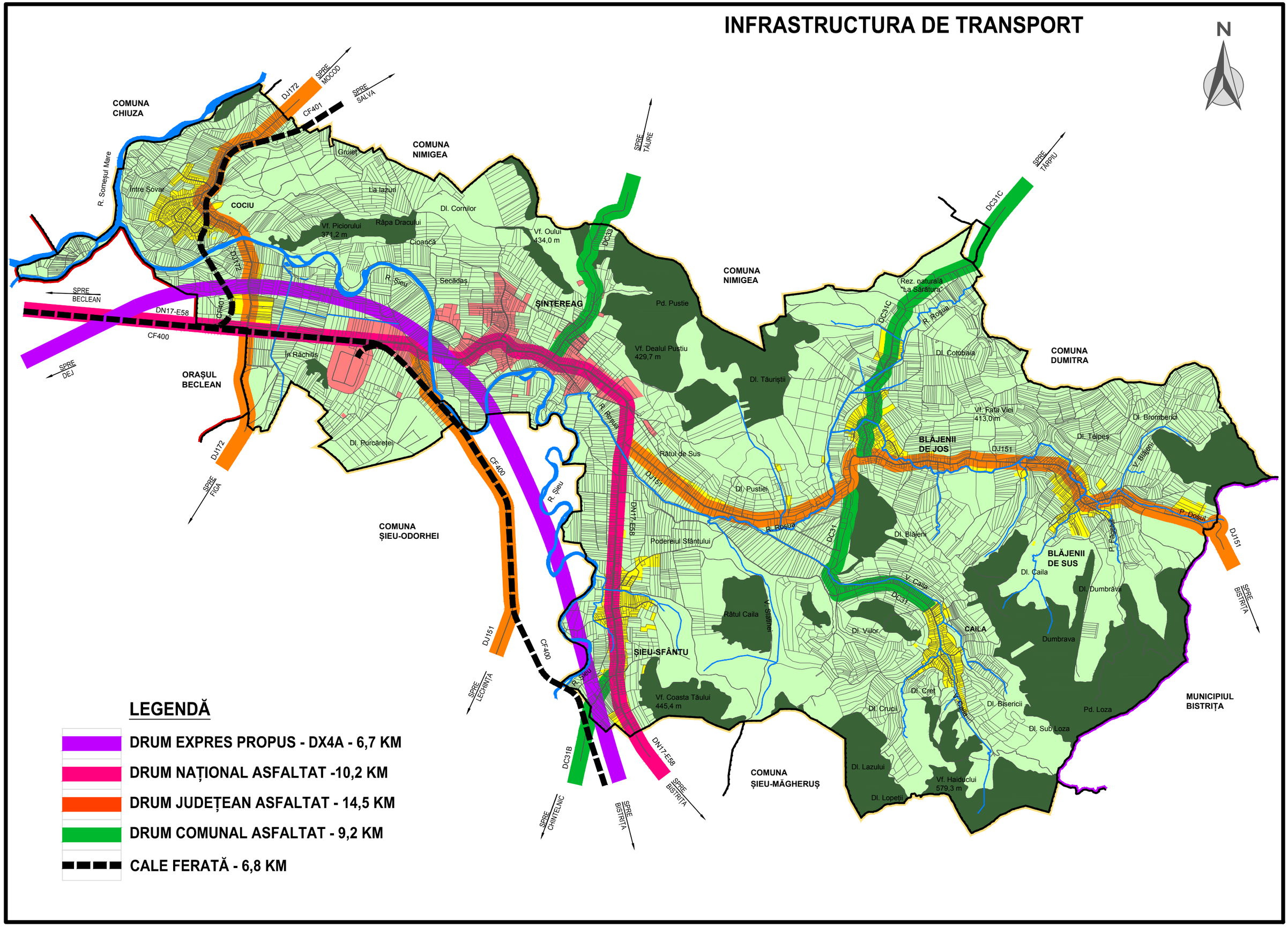

LEGENDĂ

- DRUM EXPRES PROPUS - DX4A - 6,7 KM
- DRUM NAȚIONAL ASFALTAT -10,2 KM
- DRUM JUDEȚEAN ASFALTAT - 14,5 KM
- DRUM COMUNAL ASFALTAT - 9,2 KM
- CALE FERATĂ - 6,8 KM

FUNCȚIUNI EXISTENTE - SAT ȘINTEREAG 1

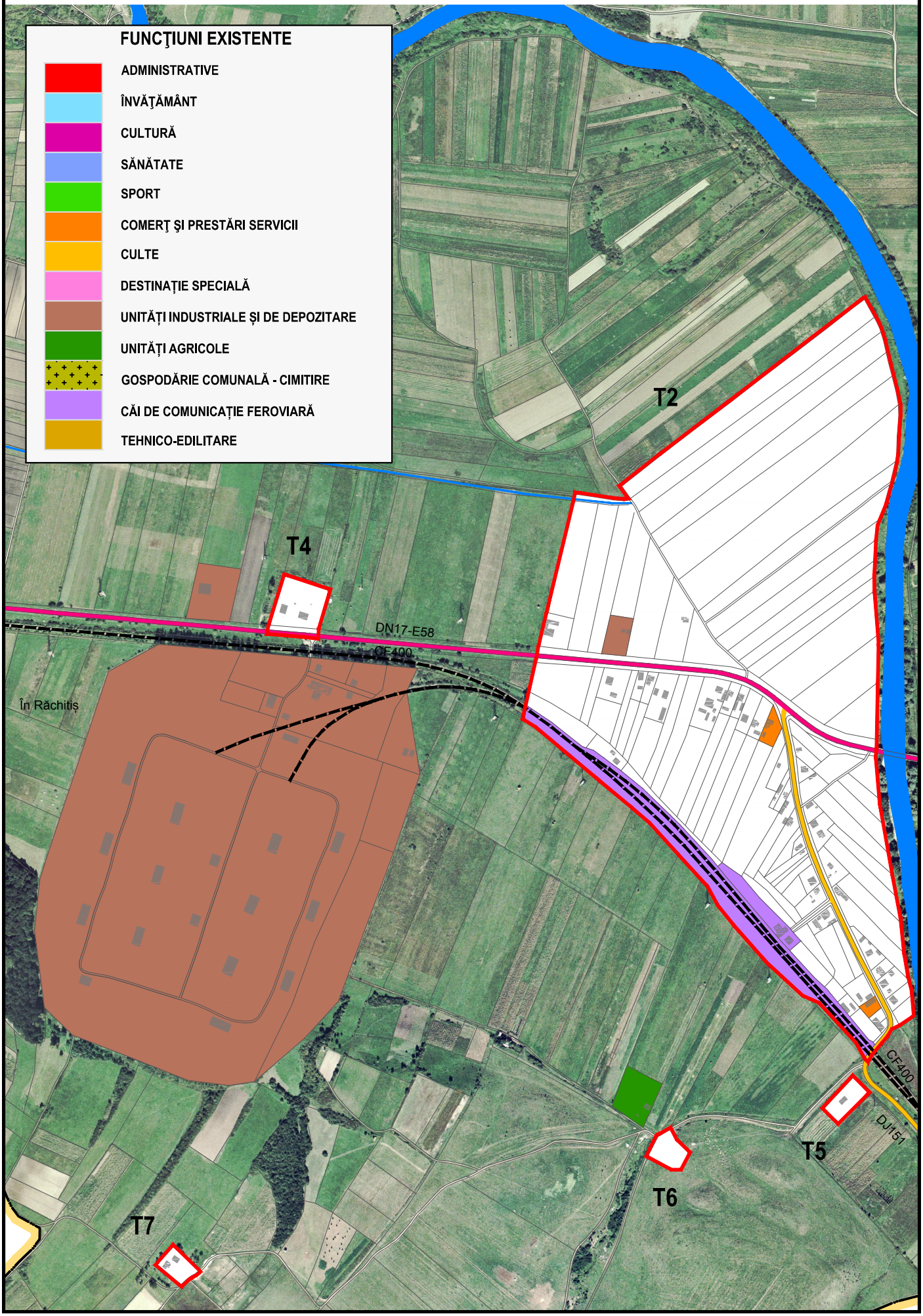

FUNCȚIUNI EXISTENTE - SAT ȘINTEREAG 2

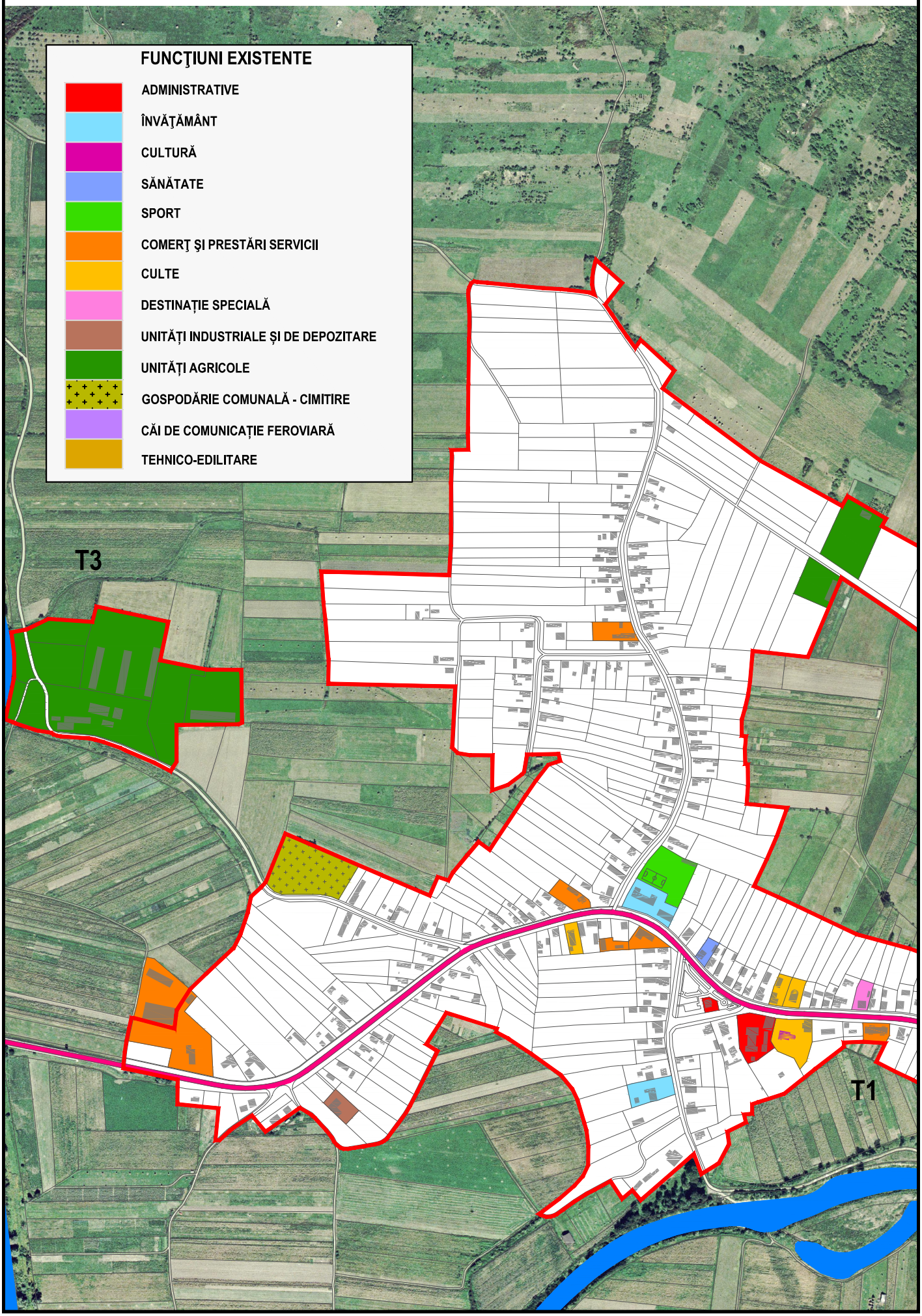

FUNCȚIUNI EXISTENTE - SAT ȘINTEREAG 3

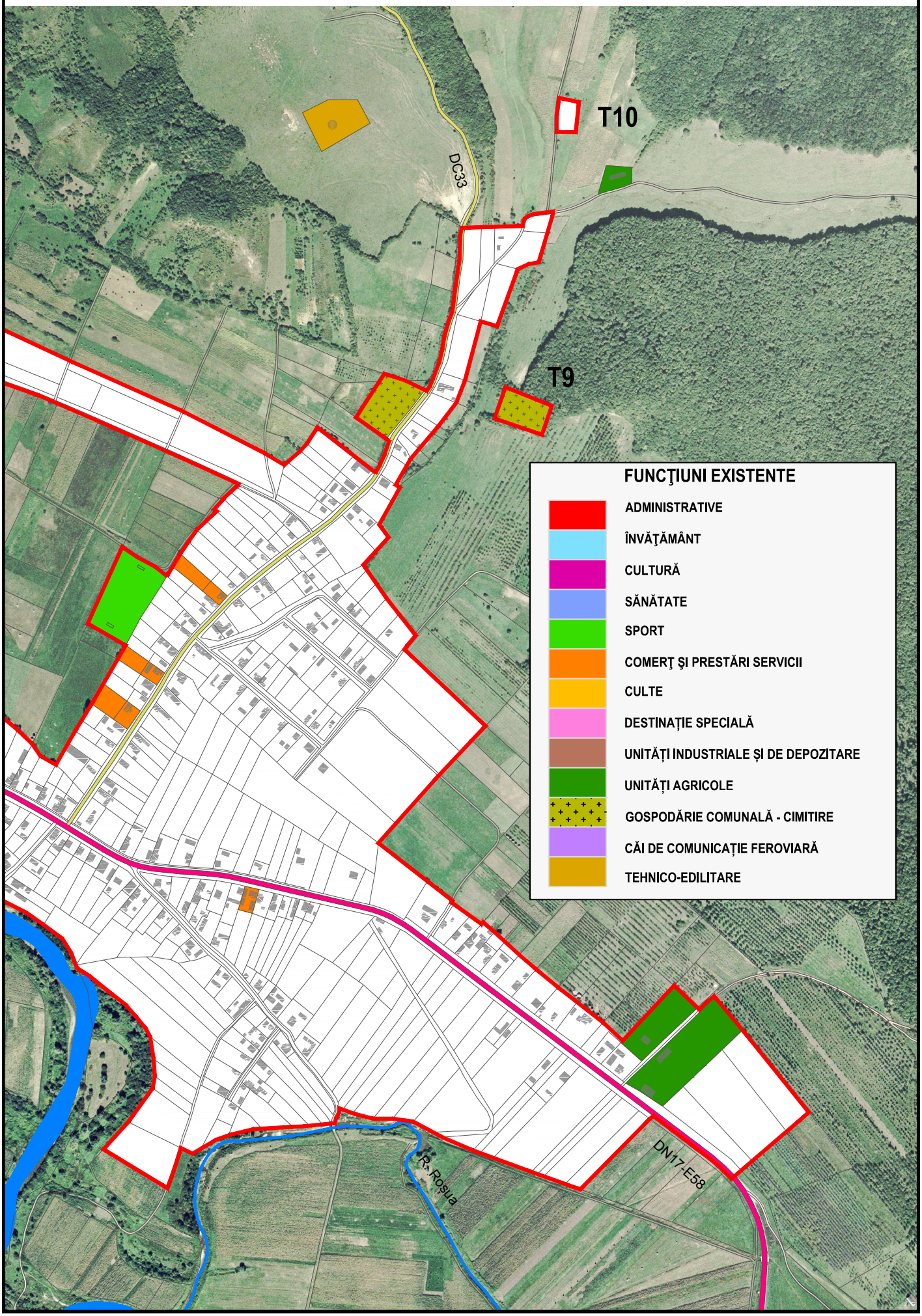

FUNCȚIUNI EXISTENTE - SAT BLĂJENII DE JOS

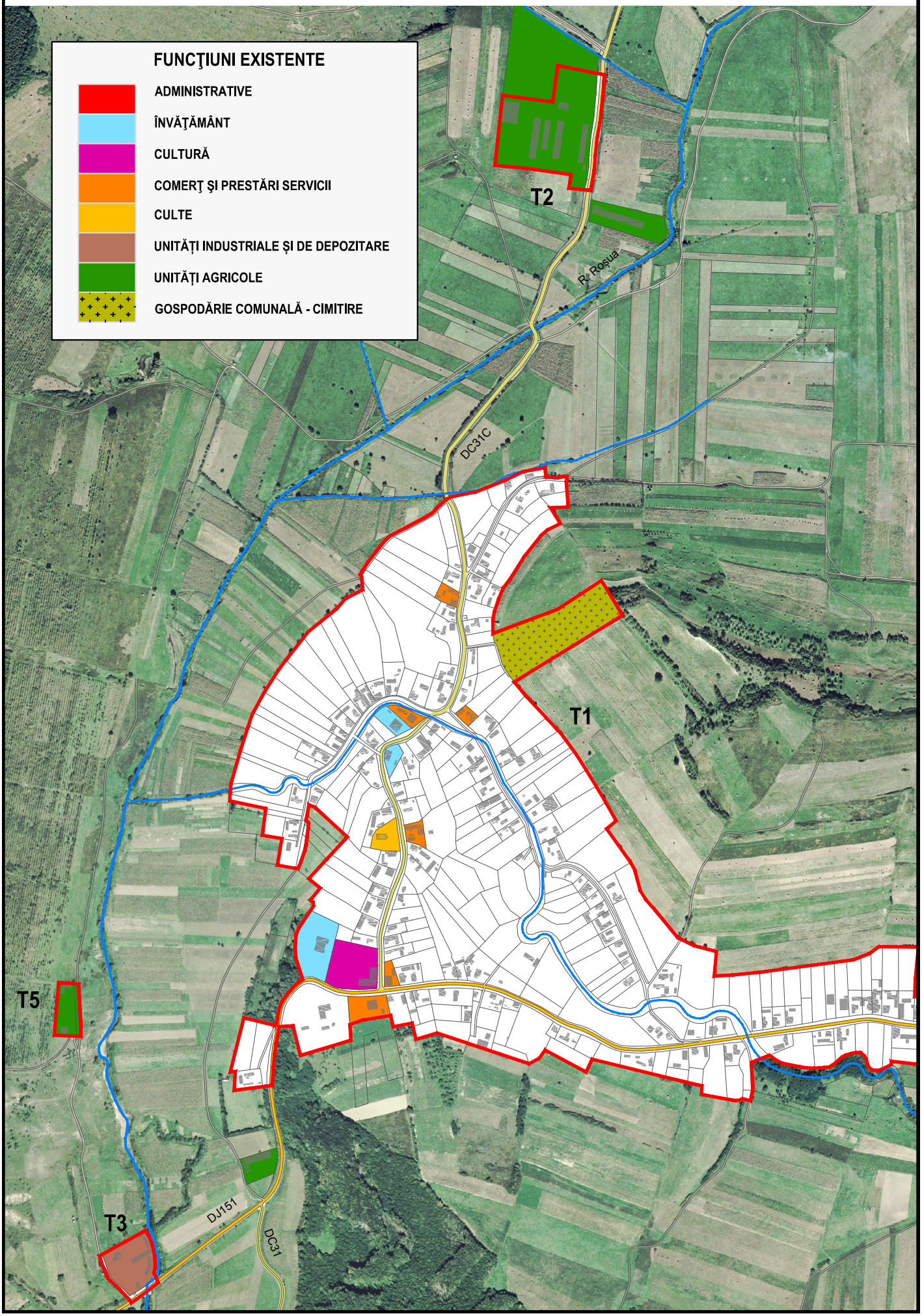

FUNCȚIUNI EXISTENTE - SAT BLĂJENII DE SUS

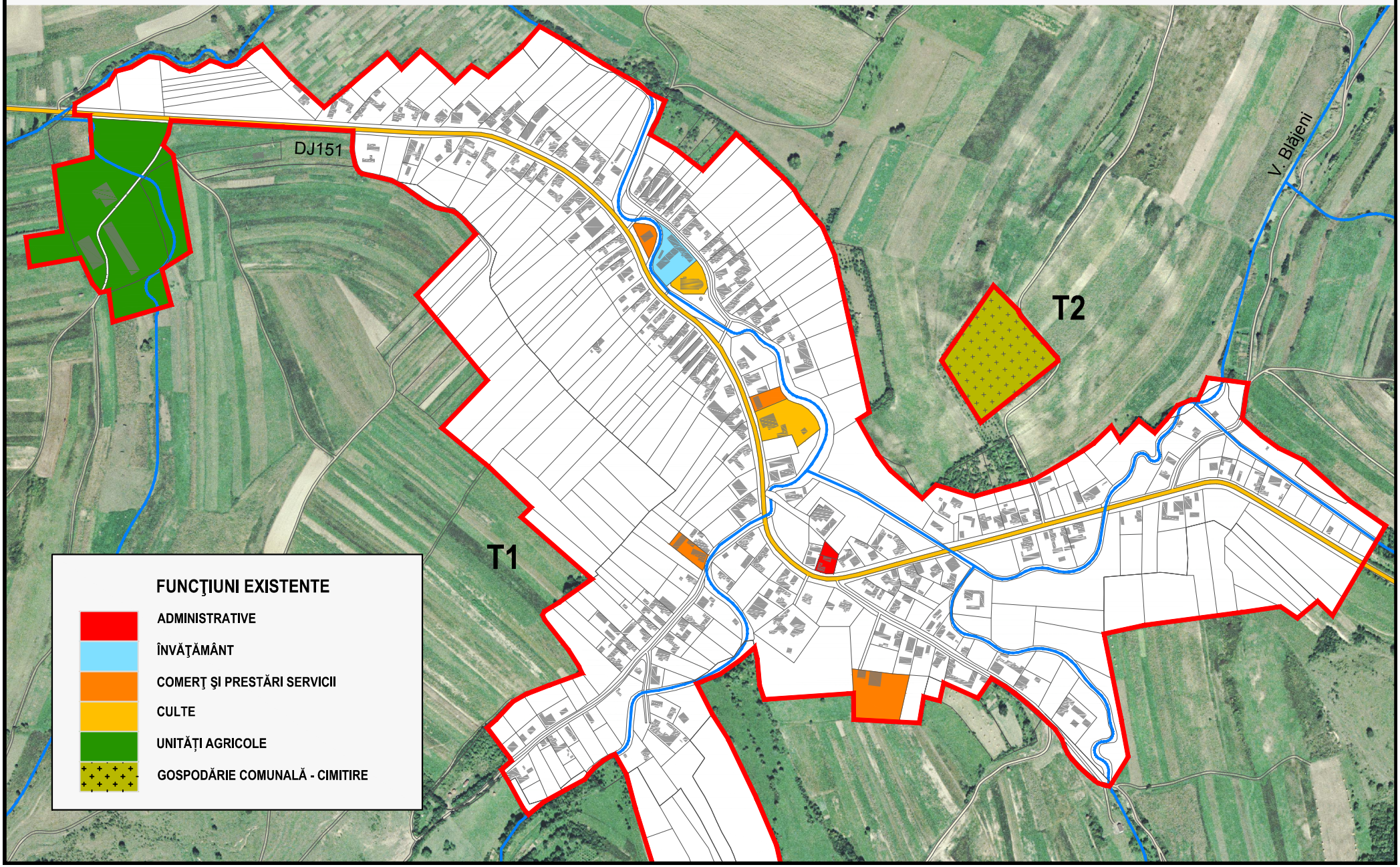

FUNCȚIUNI EXISTENTE - SAT CAILA

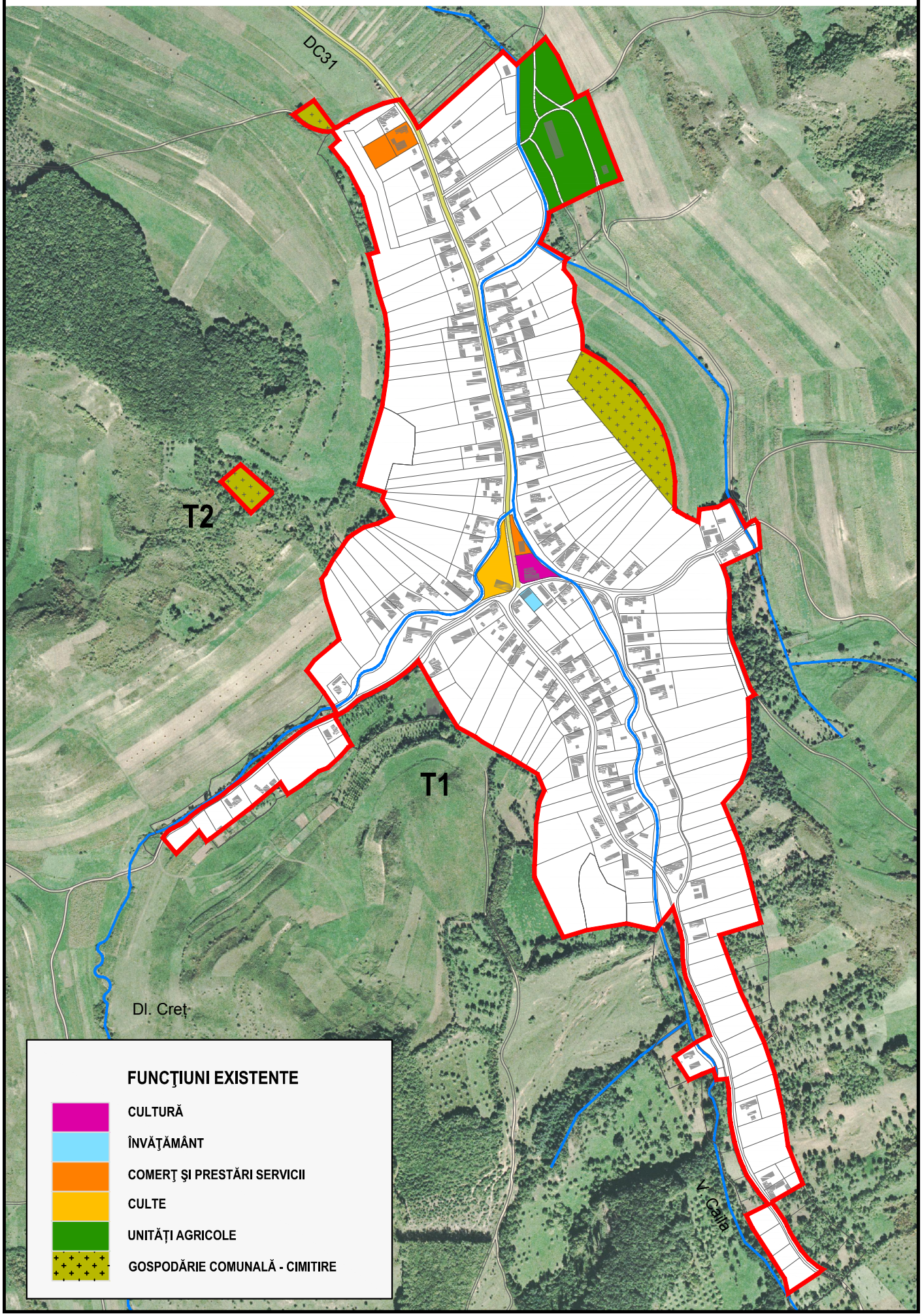

FUNCȚIUNI EXISTENTE - SAT COCIU

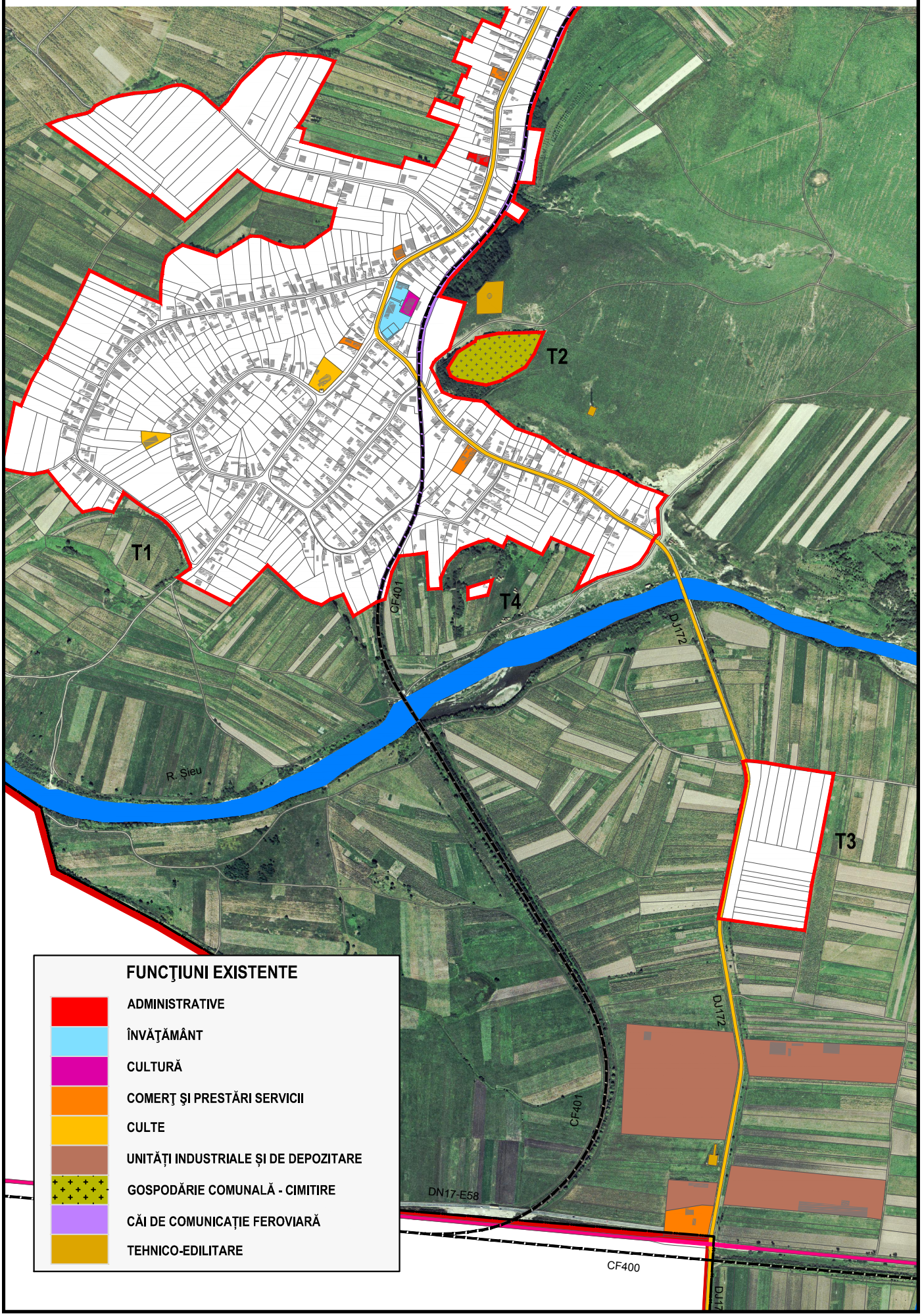

FUNCŢIUNI EXISTENTE

- ADMINISTRATIVE
- ÎNVĂŢĂMÂNT
- CULTURĂ
- COMERŢ ŞI PRESTĂRI SERVICII
- CULTE
- UNITĂȚI INDUSTRIALE ȘI DE DEPOZITARE
- GOSPODĂRIE COMUNALĂ - CIMITIRE
- CĂI DE COMUNICAȚIE FEROVIARĂ
- TEHNICO-EDILITARE
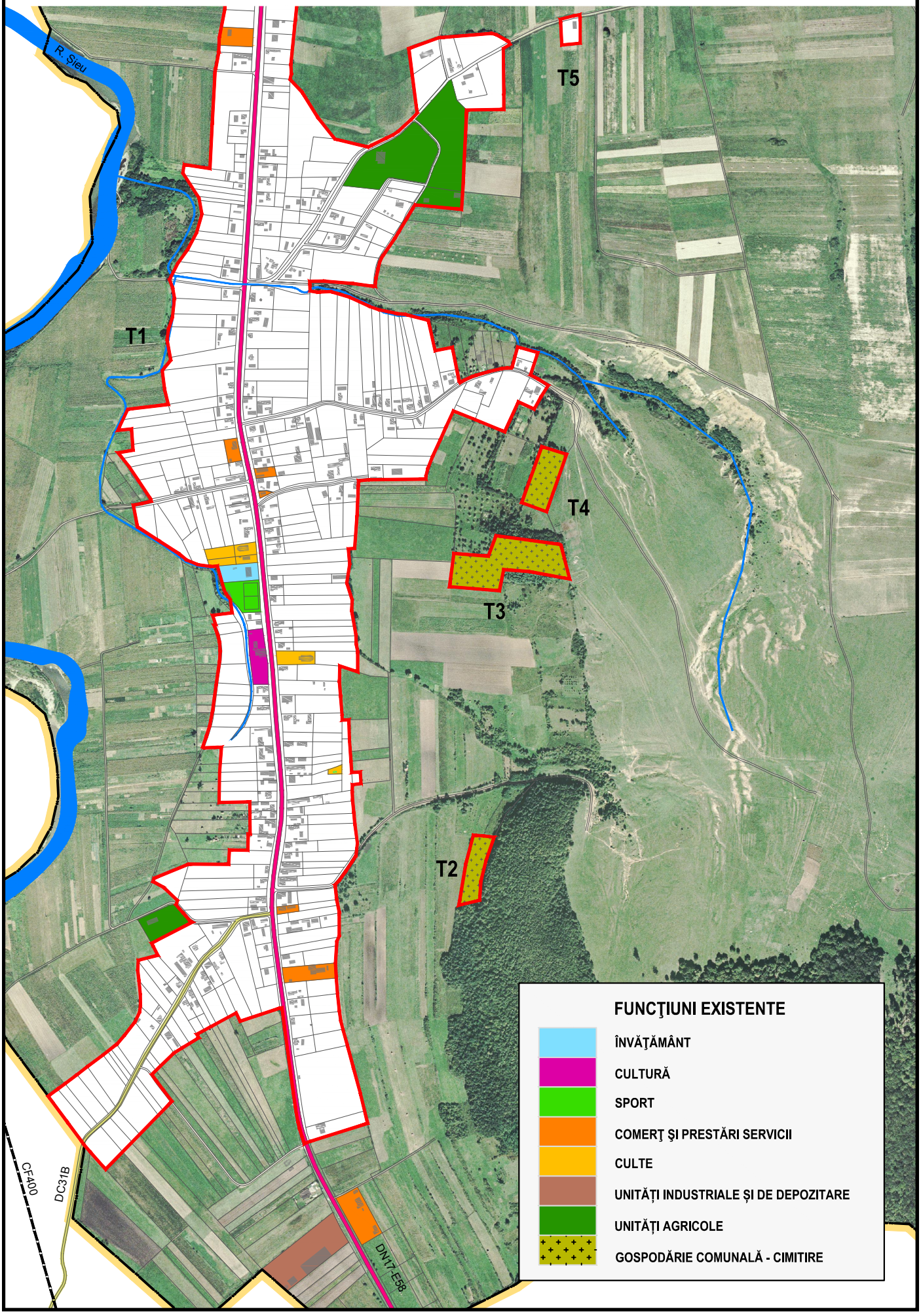
FUNCȚIUNI EXISTENTE - SAT ȘIEU-SFÂNTU